

Francesc Bosc Perpinyà	Salt
Eduard Garcia Murcia	Salt
Galo Mallol Bosch	"
Miquel Morro Sastre	"
Joan Frau Matas	Amer
Ramon Alsina Pous	"
Cristina Garcia Fernandez	Banyoles
Matilde Sabate Griso	Sils
Joan Cama Marcó	Vilablareix.

L'acció del CNT a l'entorn de la cultura i de les activitats culturals i escolars durant la guerra no s'ha desenvolupat amb èxit, almenys pel que fa a Girona, gaire més enllà d'aquests nous nomenaments. Ara bé, pel decret de 10 de maig de 1937, publicat al Boletí Oficial de la Generalitat en data de 13 de maig de 1937, el Govern de la Generalitat va disposar que tots els Ajuntaments que volguessin i poguessin recuperar les escoles creades a cada localitat del Roselló, de l'Alt Empordor i del Baix Empordor, abans de si no s'havia d'efectuar el decret, podrien actuar aquestes escoles, amb total responsabilitat de les que recuperessin estat creades pel Govern de la República; i, en canvi, el Govern de la Generalitat ho interpretaria com que no volia intervenir en aquestes escoles i, per tant, seria responsable de la seva creació. Ara bé segons una proposta del Consell de Cultura de l'Ajuntament de Girona, el Consell de Govern del estat, que fou aprovat el 17 de juny de 1937, i que va ser aprovat pel Consell de la República el 17 de juliol de 1937, consta que consta un esborrany del llibell amb el qual l'Ajuntament de Girona, "aquest oferiment de locals (que hauria de ser l'Ajuntament per evitar la desaparició de les escoles de la Generalitat) no és massa clar d'efectuar. A Girona hi ha 71 escoles, de les quals 14 han estat anomenats per la Generalitat, i aquesta ha estat actuant, cos en un grup, un en un altre, tres en un altre, etc, de forma que hi ha un rol gran amb tot el professorat de la Generalitat. El grup que està amb majoria de mestres del C.E.R.U. és el grup "Bakunin", amb tres d'aquests mestres des dels cinc grups que hi funcionen.

"Per tal d'atendre el disposat per la Generalitat, no hi haurà, per tant, altre remei, que canviar d'escola un nombre important de mestres. Es de doldre aquesta remoció de personal d'una escola a l'altra, perquè, ultra proporcionar molesties als mestres traslladats, significa portar a les escoles un altre període d'assaigs abans de poder acoblar eficaçment funcions i funcionaris. Però això és inevitable.

"Quins són els grups escolars que ha d'oferir-se a la Generalitat? En primer lloc, el "Bakunin". No solament perquè és el que compta amb la majoria de professors del C.E.U.U. sinó també per conservar en el seu lloc l'actual Director que ha recivit a efectuar una obra educativa excel.lent en un mitjà (sic) tan difícil com és l'alumnat d'aquella barriada.

"Resten, per tant, nou mestres a acoblar. Descomptat el Grup "Durruti" que ha de ser suprimit quan sigui construït el nou grup "Prat de la Ribera", sols pot disposar-se del "Maurin" amb set graus i del de Pont Major amb tres graus. No hi ha altra combinació possible."

Per totes aquestes raons, la comissió municipal de cultura va proposar al consell de govern que, per tal de donar compliment al ja citat decret, i atès que els mestres de la Generalitat eren 14 a Girona, que l'ajuntament oferís a la Generalitat, per a instal.lació d'escoles, els tres Grups escolars "Bakunin", "Maurin" i de Pont Major amb un total de quinze graus. Val a dir que els dos primers eren edificis procedents de congregacions religioses disonants i, el tercer, una casa particular; tots tres ja "adaptats per a escoles pel Consell Municipal de la ciutat" .

117

L'historiador gironí va tenir la gentilesa de passar-me fotocòpia del: Questionario único de las Escuelas de Gerona. Agosto de 1937, editat pel Departament de Cultura de l'Ajuntament Gironí. El propòsit d'aquest pla pedagògic indicatiu de l'Ajuntament era de conèixer un índex de matèries a desenvolupar a les escoles primàries de Girona per tal de donar unitat al treball escola. Aquestes instruccions consideraven que, encara que a Girona hi havia escoles amb dues seccions, amb sis, amb 10 o amb més de 10, el treball a fer havia de ser el mateix. A continuació veuríem les matèries d'ensenyament. Ve't aquí les instruccions i el pla d'ensenyament que el pla d'ensenyament havia de seguir-se:

I

El propòsit, al formular el Plan, que es un índice de materias a desarrollar en las escuelas primarias de Gerona, es principalmente el de dar unidad al trabajo escolar.

En Gerona hay Escuelas con dos secciones, como en Puente Mayor; con seis, como en el Grupo I. Iglesias, y las hay con diez y con más de diez. En todas las Escuelas, sin embargo, el plan de trabajo puede ser el mismo. En todas ellas, durante la vida escolar del alumno, pueden y deben tratarse todas las cuestiones señaladas en el Plan.

II

Los Maestros de cada Grupo, al empezar el curso se reúnen para la distribución de los niños y para fijar las líneas generales de la labor a realizar, teniendo en cuenta una serie de condiciones con respecto al niño, a la Escuela y al barrio en donde ésta radica.

En dichas reuniones se tratará del *horario* en las Escuelas respectivas. Más adelante se indica el tiempo que semanalmente podrá dedicarse a las distintas disciplinas escolares, pero lo mejor es que en cada Escuela se fije el horario particular. Han de ser los claustros de Profesores los que fijen la extensión de las enseñanzas y las horas en que éstas deben darse.

El tiempo dedicado a las distintas materias ha de variar según la edad y los conocimientos de los alumnos. Así, por ejemplo, la lectura, la escritura y el lenguaje (lecciones de cosas), en los primeros grados han de absorber la mayor parte del tiempo, y las realizaciones no podrán ser muchas. En cambio, en los grados últimos éstas requerirán mucho tiempo.

IV

La coeducación plantea un problema interesante: es el de la enseñanza de las labores en las secciones regentadas por maestros. En algunos grupos se ha resuelto ésta dedicando unas sesiones semanales, dos, por ejemplo, a labores, para la cual las maestras en dichas sesiones toman las niñas del grado similar dirigido por un maestro y éste los niños de la sección de la maestra.

V

El Plan expuesto, en su mayor parte, puede desarrollarse en todos los grados. Variará, naturalmente, en su intensidad. Es lo que se llama ciclismo, impuesto por el desenvolvimiento normal del alumno.

Para no caer en la desproporción en la enseñanza, es decir, trabajar mucho más una materia o parte de ella, es necesario sujetarse a unas normas. Éstas están en el Plan i en el horario.

VI

Mensualmente, o cuando lo estime conveniente el Profesorado, se harán ejercicios de conjunto, de repaso o de repetición de los principios básicos de las asignaturas. Estos ejercicios los presentará el Director del Establecimiento a fin de conocer sintéticamente la marcha efectiva de la labor escolar, y hacer las indicaciones procedentes para mejorarla si es posible.

VII

Siendo 28 las horas semanales de clase, podrían distribuirse así:

Aritmética	4 horas	Anterior.	16'0 horas
Geometría	1 »	Ciencias físico nat.	3 »
Geografía	1 1/2 »	Higiene	1/2 »
Historia	1 1/2 »	Derecho.	1 »
Lectura y Escritura	4 »	Dibujo	1 »
Gramática	2 »	Cantos	1 »
Léxicografía	1 »	Labores	2 1/2 »
Traducción.	1 »	Trabajo manual	1 »
		Recreo	2 »
<i>Sigüe.</i>	16'0 horas		28'0 horas

Las horas de labores, para los niños serán destinadas a trabajos manuales.

VIII

La oportunidad de un ejercicio podrá variar el horario, a discreción del maestro respectivo.

Aritmética

Contar y descontar objetos.— Las cifras. — Contar y descontar mentalmente. — Contar y descontar objetos, anotándolo por escrito y teniéndolos a la vista.—Idem, id., cosas imaginarias.

Cantidad, unidad, número.— Contar y descontar objetos de dos en dos, de tres en tres...—Contar y descontar por decenas.—La centena y el millar.—Las monedas.—Valor de las cifras: absoluto y relativo.—Conocimiento del reloj.

Los números ordinales. — Las partes de los objetos (mitad, tercio...) — Décimas, centésimas, milésimas. — Contar y descontar en mitades, tercios... décimas, centésimas, milésimas, mentalmente y por escrito.—Las operaciones fundamentales. — Prácticas repetidas de las mismas con números enteros y quebrados (decimales y ordinarios), abstractos y concretos. — El sistema métrico. — Ejercicios variados de pesar y medir.

Divisibilidad.—Unidades de tiempo.—División de la circunferencia. — Números complejos.—Proporciones.—Resolución de problemas que justifiquen el conocimiento de las diversas operaciones.

Geometría

Los cuerpos.— Idea primaria del color de un cuerpo, de su forma, de su tamaño y de su peso, comparándolo con otros.

Superficies planas y no planas. — Líneas rectas y curvas.—Ángulos; polígonos y sus clases. — Circunferencias y círculo: sus elementos.

La longitud, la latitud y la profundidad. — Posiciones de las líneas.—Posiciones de las superficies (vertical, horizontal, inclinada). —Líneas y superficies perpendiculares, oblicuas y paralelas.

Medida de longitudes.— Medida de superficies planas de forma triangular, cuadrangular, pentagonal, circular... — Cuadrado de un número.

Poliedros regulares.—Id. irregulares.—Cuerpos no poliedros.— Medida de sus superficies. — Id. de su volumen. — Cubo de un número.

Combinaciones de formas geométricas.— Dibujo de algunas de las muchas combinaciones posibles.

Geografía

La casa del niño. — Personas que la habitan y nombre de cada una. — Lo que hay en la casa del niño. — Animales que viven en la casa.— Plantas que hay en la misma. — Cosas que no son animales ni plantas.—Piedras naturales y artificiales.

Nombre de la población.—La calle en que vive el niño. — Si es larga comparada con otra calle.—Si es ancha o estrecha.—Numeración de las casas de la calle.—Las tiendas.— Los pisos. — Personas que viven en las casas que conoce el niño. — Ejercicios de orientación.

Habitaciones en que da el sol por las mañanas o por las tardes. —Qué se ve desde las ventanas de la casa.— Cálculo de distancias. — Las plazas, los paseos. — El campo que hay al salir del pueblo: fauna, flora, gea.—Ejercicios de orientación.

Fábricas y talleres.—Ferias y mercados.—Caminos, carreteras, ferrocarriles.—Vías aéreas y marítimas.— Comunicaciones telegráficas, telefónicas y sin hilos.—Monumentos.—Autoridades.

131

Orografía e hidrografía local.—El mar: nomenclatura. — Cultivos.—Demografía local.

La comarca: Fauna, flora, gea; clima. — Variedad en la fauna y flora según el clima. — Vías de comunicación. — Elementos de riqueza: agricultura, industria, comercio, cultura. — Itinerarios para excursiones en los distintos pueblos de la comarca.— Distancias.— Ejercicios de orientación.—Demografía comarcal.

La región: estudio de la misma, siguiendo la pauta anterior.— Importaciones y exportaciones comerciales. — Ejercicios de orientación.—Demografía regional.

La nación: id., id...—Ejercicios de orientación.— Gobierno de la nación.—Demografía nacional.

Continentes y mares.—Zonas y regiones terrestres.

La Tierra.—El firmamento.—De qué proviene el día y la noche; las estaciones del año.—Duración de los días según la situación de un lugar.—Longitudes y latitudes.—Ejercicios de orientación.— Interpretación de planos, mapas y de la esfera terrestre.

NOTA: Las lecciones de Geografía irán seguidas de ejercicios gráficos en cuanto sea posible, y completadas con excursiones. Ejemplo: Situar una casa en un croquis. Situar un pueblo en una comarca, etc.

Historia

La casa del niño: personas jóvenes y personas viejas.—Muebles modernos y muebles viejos.—Qué come un niño y qué come un hombre.— Cómo viste un niño y como viste una niña.— Cómo juega un niño. — Juegos de niños. — Casas viejas y casas modernas. — Una cueva y un palacio.—Una tea y una lámpara eléctrica.— Cómo van ahora de un punto a otro los hombres.

... los sucesos y hechos ocurridos a un niño hasta ahora.—Id. sobre lo que sepa de su padre, de su madre, de su hermano.—Id. sobre lo que sepa de un animal, de una planta, de un mueble.—Historia de una cosa.

Conversaciones sobre la indumentaria actual y la antigua, en presencia de láminas a propósito.—Id. sobre la habitación, el trabajo, la alimentación, las comunicaciones, el alumbrado, las supersticiones, las creencias.—El Arte.—Los artistas.— La Ciencia: inventos.—Lecturas históricas.

Invasiones que ha sufrido nuestro pueblo, nuestra comarca y nuestra nación.—Idea de pueblos invasores: los fenicios, los griegos, los romanos y los árabes.—Lo que se sabe que ha ocurrido en Gerona, en Cataluña, en España. — Biografías de personajes célebres. — Visitas a los museos del pueblo. — Ejercicios-relatos de hechos vividos o de narraciones leídas.—Efemérides.

Factores del progreso humano.

La República en España: hechos capitales ocurridos desde 1931.

Lecturas sobre los descubrimientos y la colonización de América.

Id. sobre la revolución francesa.

Id. sobre el renacimiento.

Id. sobre el poderío de España en los siglos XVI y XVII.

Id. sobre las luchas religiosas en la Edad Media.

Id. sobre el feudalismo.

Id. sobre las Cruzadas.

Id. sobre la civilización árabe, presentando siempre que sea posible, grabados, láminas, mapas y gráficos a propósito del tema.

Idea de la prehistoria.

Lectura y escritura

Enseñanza de las letras tomando por base la palabra. — Dibujo de las letras que la forman. — Leer y escribir simultáneamente sílabas y palabras. — Distinguir las letras por su sonido, por su forma, por su tamaño. — Ejercicios caligráficos.

Frases y períodos. — Signos de puntuación. — Reglas ortográficas adecuadas a los avances de la lectura y de la escritura.

Lectura explicada. — Escritura de copia, al dictado y espontánea.

Resumen verbal y escrito de cosas leídas u oídas.

Gramática

Distinción de las palabras por su oficio: sustantivas (nombre, pronombre, verbo); modificativas (artículo, adjetivo, adverbio); conexas (preposición, conjunción); afectivas (interjecciones).

Raíz de una palabra. — Prefijos y sufijos.

Accidentes de las palabras variables. — Género, número y caso. — Formas pronominales. — Conjugación del verbo. — Terminación de los aumentativos y diminutivos.

La oración: sus miembros. — Función de los miembros.

Construcción de las oraciones. — Alteraciones posibles del lugar que ocupan las palabras y los miembros de una oración. — Construcción recta y construcción figurada. — Vicios de construcción.

Lexicología

Uso frecuente del Diccionario para buscar el significado de las palabras. — Formar grupos de palabras de una misma raíz. — Palabras homónimas y palabras sinónimas: ejemplos.

Traducción del catalán al castellano y viceversa. — Refranes castellanos y catalanes de significación análoga.

Variados ejercicios de elocución (conversaciones, comentarios, resúmenes, clasificaciones). — Género epistolar: ejercicios.

Qué es un monólogo, un diálogo, una escena, un cuento, una anécdota, una leyenda, una parábola, una novela, una historia: ejemplos.

Qué significan estos nombres de composiciones poéticas: pareado, terceto, quintilla, décima, soneto..., sainete, comedia, drama..., balada, madrigal, epigrama, oda..., epopeya.

Estados de los cuerpos. — Cuerpos sólidos, cuerpos líquidos, cuerpos gaseosos: ejemplos.—Cuerpos orgánicos y cuerpos inorgánicos.—Experiencias recreativas para conocer ciertas propiedades de los cuerpos: extensión, porosidad, elasticidad, divisibilidad, compresibilidad, impenetrabilidad.—Inercia, densidad, movilidad.

Fenómenos físicos: por el calor el hielo se funde; por el calor un líquido se transforma en gas... Idea de la fusión, evaporación, condensación, ebullición, cristalización, disolución, saturación.

Máquinas y para qué sirven.—Equilibrio de los líquidos.—Nivel de aire.

Principio de Arquímedes.

Obsérvese qué pasa mezclando en un vaso agua y aceite.

Construir una bomba aspirante.

Termología. — El termómetro y sus aplicaciones. — Óptica. — Acústica.—Meteorología.—Electricidad.

Cuerpos simples y cuerpos compuestos.—Metaloides y metales.—El agua: sus clases.—En nuestra comarca hay aguas carbónicas, ferruginosas, sulfurosas, termales.—El aire.—El barómetro.—El higrometro.—Clases de metales: sus aplicaciones según su naturaleza y propiedades.

Seres vivos. — Caracteres de los mamíferos, aves, peces, reptiles, anfibios, insectos, infusorios. — Arboles, arbustos, hierbas, setas, musgos.—Legumbres, cereales, tubérculos. — Plantas oleaginosas.—Id. textiles.—De que trata la Zoología, la Botánica, la Geología y la Mineralogía.

El hombre.—Órganos: huesos, músculos, nervios.—Funciones: nutrición, respiración, circulación, relación.—Los sentidos.

Partes de una planta completa: raíz, tallo, ramas, hojas, flores y fruto.—Plantas incompletas.—La reproducción en las plantas (semilla, esqueje, injerto.)—Partes de la flor y partes del fruto.

Clases de tierras, de piedras y de metales.

Agentes geológicos que modifican el relieve de la tierra (agua, viento, electricidad y los seres vivos; los terremotos y los volcanes).

Higiene.—La limpieza y el ejercicio son la base de la higiene.—Higiene individual, higiene doméstica, higiene pública.—Higiene de los alimentos (comidas y bebidas).—Higiene de los vestidos.

Higiene de los sentidos.

Exaltar por medio de anécdotas e historietas la importancia de la higiene.

Idea de la endemia, de la epidemia y de la pandemia.

Id. de la infección, contagio, asepsia, antisepsia. — Profilaxis de las enfermedades comunes. — Botiquín. — Hospitales y cementerios.

Pueblos civilizados y pueblos salvajes.—Los pueblos civilizados se rigen por reglas dictadas por las autoridades competentes.—Estas reglas se llaman leyes, y el conjunto de leyes forman el Derecho.

El derecho que tenemos a la vida, a vivir, obliga a no atentar contra nuestra vida ni la de los demás, o sea, prohíbe el suicidio y el homicidio (parricidio, fratricidio, infanticidio).

Leyes prohibitivas universalmente aceptadas: no matar, no robar, no mentir.

Higiene moral de las personas. — Exáltense las virtudes: prudencia, justicia, templanza, el amor al trabajo, el amor a la patria, la solidaridad humana, la previsión, la austeridad, la tolerancia.

Anatemécense el egoísmo, la holganza, la frivolidad, el escándalo, la calumnia, la cobardía, el lujo.

Dibujo

Dibujo espontáneo.—Dibujo del natural.—Dibujo decorativo.

Labores y Economía doméstica

Labores.—Trabajos en algodón, lana y cañamazo.—Cordones, cadenas y puntos variados.—Paños de costuras y zurcidos en cañamazo.—Confecciones y bordados.— Calados, festones y vainicas.—Encaje de bolillos, inglés, crochet, malla, etc.—Zurcidos y piezas.—Matizado en algodón, lana y sedas. — Tapicería, lencería y punto de malla.—Confección de muñecas de trapo.— Puntos de fantasía y tul bordado.—Labores de utilidad y de adorno.

Economía doméstica.—La casa y sus departamentos.— Orden y limpieza.—Elección de una habitación higiénica y cómoda.— Lucha contra los parásitos de las viviendas.—Estética y decoración de las habitaciones. — El alumbrado, la calefacción y los combustibles. — La niña en los quehaceres domésticos. — Cualidades que ha de reunir toda ama de casa para el buen gobierno de la familia.

La alimentación.—Cocción de los alimentos.— La compra diaria y semanal.— Necesidad que tiene la dueña de casa de saber guisar. — La cocina, el comedor y la despensa. — Limpieza. — Utilidad de unas balanzas, un litro y un reloj.— La niña cocinera de su casa. — Preparación de un *menú* que sea variado, nutritivo y económico. — Platos locales y regionales.—Importancia que tienen las comidas en familia bajo el punto de vista de la salud y de la economía. — Elementos y factores que contribuyen a alimentar al niño.—La familia, la escuela y la sociedad.

Los vestidos: materiales con que se confeccionan.—Elección de las telas. — Conservación y reparación de las prendas de vestir. — Cuidado y cepillado de las ropas.—Distintos modos de quitar manchas.—Lavado y planchado.

Cuidados que requieren los enfermos. — Enfermedades contagiosas.—Desinfección de una habitación.—Accidentes ligeros y graves.—Preparación de algunos remedios caseros.—Tisanas por infusión y por cocción.

Canto

Cantos escolares (populares y regionales).

Trabajos manuales

Trabajos derivados de las clases de las diferentes asignaturas.

Ejercicios corporales

Se ejecutaran en las horas de recreo.

Mestres per al poble: l'Escola Normal de Girona

Al seu llibre La Ciutat de Girona(pp. 15-16,t. II),referint-se a les escoles de magisteri,Carles Rahoña en donava aquesta visió sintètica:

"L'Escola Normal de Mestres va ser creada l'any 1844 i assolí durant algun temps força renomada per alguns dels professors que varen sortir-ne.L'any 1901 va ser agregada a l'Institut.

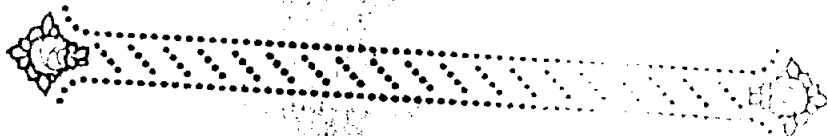
El 1914 foren creades les Normals de Mestres i de Mestresses. Liur creació ha estat indubtablement eficaz,com ho proven les següents dades.Els alumnes matriculats a la Normal de Mestres en el curs de 1914-1915 foren 119 i només 10 varen obtenir el títol de professor.L'any 1927-1928 els matriculats foren 229,i 28 els que aconseguiren el títol. Gaunt a la Normal de Mestresses,el 1914-1915 s'hi inscriviren 106 alumnes i foren 10 les que varen acabar la carrera del Magisteri;i en el curs de 1927-28 foren 177 les alumnes i 31 les que varen obtenir el títol.

Els edificis de les Escoles Normals,de planta baixa,per bé que són moderns, no reuneixen tampoc condicions a propòsit,puix que no foren construïts per a aquest objecte,ni han pogut ésser degudament adaptats.

Durant alguns anys,en temps de vacances,han tingut lloc a l'Escola Normal de Mestres,conferències pedagògiques,algunes de ben notables,que caldria reprendre,per l'abast educatiu que tenen".

IV. - Escuelas del Magisterio

CONCEPTOS	Media de 1945-46 a 1949-50	Media de 1950-51 a 1954-55	CURSOS	
			1955-56	1956-57
PERSONAL DOCENTE	23	22	24	24
ALUMNOS MATRICULADOS				
Oficiales:				
Varones	25	31	52	50
Mujeres	133	135	113	103
TOTAL	158	166	165	153
Libres:				
Varones	75	93	63	50
Mujeres	189	93	82	86
TOTAL	264	183	150	136
En junto:				
Varones	100	124	120	100
Mujeres	322	225	195	189
TOTAL	422	349	315	289
Por 100 del total:				
Varones	23,51	35,53	38,10	34,60
Mujeres	76,49	64,47	61,90	65,40
ASIGNATURAS				
Examinadas:				
A varones	476	732	861	847
A mujeres	1.980	2.087	1.656	1.889
EN TOTAL	2.456	2.819	2.517	2.736
Aprobadas:				
A varones	415	643	678	725
A mujeres	1.891	2.011	1.592	1.796
EN TOTAL	2.306	2.654	2.270	2.521
Aprobadas por 100 examinadas:				
A varones	87,18	87,84	78,74	85,60
A mujeres	95,52	96,35	96,13	95,08
EN TOTAL	93,89	94,15	90,19	92,14
ALUMNOS QUE TERMINARON LOS ESTUDIOS				
Varones	17	16	29	13
Mujeres	71	61	43	35
TOTAL	88	77	72	48
TITULOS EXPEDIDOS				
A varones	46	14	7	15
A mujeres	95	46	45	50
EN TOTAL	141	60	52	65

RESUMEN DE LAS CONFERENCIAS
POR EL PRESIDENTE D. CASIANO COSTAL MARINELLO,
Director de la Escuela Normal de Maestros.

Empieza saludando efusivamente a las autoridades presentes, des de que presiden el acto, y de una manera especial al dignísimo Sr. Rector de este distrito universitario, Sr. Carulla Margenat, que no repara en sacrificios para la mejora de la enseñanza primaria en nuestro distrito. Este distinguido señor se ha prestado a venir a pronunciar el discurso de inauguración de estas conferencias, con lo cual los maestros de esta provincia tendrán ocasión y plácet de oír su sabia y acertada opinión. Se congratula también de que asista el Sr. Diputado General de Primera Enseñanza, D. Julio Fontana, y el Sr. Diputado a Cortes por Torroella de Montgrí, de esta provincia, que tantas muestras tiene dadas de su amor a la cultura y a la instrucción. Da las gracias a todos por haberse dignado honrar con su presencia estos actos de fraternidad y elevación del Magisterio de esta provincia, a cuya formación con tanto celo contribuye la Escuela Normal de Maestros, y hace un elogio del salzamiento de la enseñanza en nuestro país, que por tantos servidores tiene, aunque su trabajo y sus méritos no son debidamente reconocidos por el Estado ni por la sociedad.

A continuación se dispone a hacer el resumen de las conferencias de este año, y dice que será breve, por la ansiedad de oír la elocuente palabra del Dr. Costal.

Hace un elogio de los artistas que acaban de interpretar un delicioso trío de Haydn, Sres. Sobrequés (violoncello), Sres. de Música de la Normal de Maestros, que se prestó muy bien.

a organizar este acto musical, Saló (violín) y Casellas (piano). A propósito, el Sr. Costal hace una pequeña digresión acerca de la importancia de la Música en la educación, que ya se cultivaba en Grecia, y luego en la Edad Media, formando parte del *Quadrivium*; lamentando que en los pueblos mediterráneos, artistas por excelencia, se haya descuidado tanto en las escuelas el arte de Orfeo; si bien ahora parece que se inicia una especie de renacimiento en este sentido, patrocinado por espíritus delicados que han estudiado los planes de enseñanza de otros países más cultos y están percatados de la altísima misión del canto en la escuela primaria. Ejemplo en nuestra tierra: Juan Llongueras, que con sus cantos rítmicos, está dando una nueva modalidad a la educación estética. El Sr. Costal desearía que en estas fiestas de paz y de cultura, todos los asistentes, como se hace en otros países más cultos, empezasen y terminasen las sesiones con cantos vibrantes, patrióticos o religiosos, que muevan los corazones y elevan las almas, llenas de optimismo y pureza, hacia las excelcitudes.

Seguidamente pasa a hacer un análisis somero de las tres conferencias. Por una rara coincidencia, las tres disertaciones han versado sobre asuntos de disciplinas que los alemanes llaman *realien*, es decir, del mundo físico y natural, asignaturas que ya en el siglo XVIII, en el *Philantropinum* de Dessau y en la escuela del gran pedagogo Salzmann, en Schnepfenthal, se daban, adelantándose a nuestros tiempos, con el carácter que hoy consideramos moderno. Actualmente es una necesidad en nuestras escuelas la enseñanza de los elementos de Física, de Química, de Historia Natural, no sólo por su contenido instructivo, sino por ser también medios poderosos de educación intelectual, puesto que el niño, en Historia Natural, observa, analiza, distingue, compara, clasifica; en Química, experimenta, aunque sea de una manera sencilla, y en Física, puede elevarse al principio de causalidad, estableciendo relaciones lógicas del pensar, tan necesarias al niño, al cual, por regla general, en nuestras escuelas, no se le habitúa a pensar y a discurrir proporcionalmente al desarrollo de su intelecto. Corren el peligro estas disciplinas realistas, de materializar y mecanizar la enseñanza, siendo uno de los ejemplos de esta mecanización la publicación de textos de lecciones de cosas, que matan la iniciativa del maestro y la frescura y la originali-

dad de la labor escolar. Las lecciones de cosas deben ser vividas y pensadas y preparadas por el maestro, y los textos, tanto los de texto como los otros, deben ser, no de lecciones de cosas, sino de contenido substancial de ideas.

Felicita el Sr. Costal al Sr. Capellá por su lección y por su conferencia del primer día, en la cual puso de manifiesto la labor que realiza en su escuela de Sabadell. Muchos Maestros como el Sr. Capellá son los que necesitan España, que sepan llevar a la escuela las modernas corrientes pedagógicas, y sepan abrir el espíritu del niño a las bellezas de la Naturaleza. El Sr. Capellá nos mostró además ser un maestro idealista, que puede ilustrar convenientemente sus lecciones, y que puede cambiar mejor la atención de los niños y hacer más interesantes las representaciones de los educandos. Agradeció también al Sr. Capellá al manifestar que en estas disciplinas se encuentran las convenientes aplicaciones industriales, que se enseñan en las escuelas, a fin de despertar en los niños un interés por ellas para sus futuras profesiones. Y en cuanto a la parte científica de esta enseñanza, el Sr. Costal suscribió las manifestaciones del disertante, felicitándole por haber sabido beber en las mejores fuentes, como en la de D. Edmundo Lozano, por ejemplo, del Museo Pedagógico Nacional, que es una autoridad en estas materias.

En cuanto a la segunda conferencia, de D. Agustín Llorens, sobre la enseñanza de la Geografía, manifestó el Sr. Costal que quedó verdaderamente asombrado de la cultura geográfica que acreditó poseer el disertante. Se conoce que debe de ser una disciplina predilecta del Sr. Llorens, cuando con tanto cariño la considera y con tanta maestría la enseña. Demuestra el Sr. Llorens haber estudiado todo cuanto con la metodología geográfica se refiere, haciendo aplicación en su escuela de las teorías más modernas que sobre este punto han sustentado eminentes autores. Ciertamente, es el método llamado *topográfico*, el que más se presta a la enseñanza de la Geografía en las escuelas primarias, como sostiene el ilustre geógrafo D. Ricardo Beltrán y Ripoll, Profesor de Geografía en la Escuela de Estudios Superiores del Magisterio y Secretario de la Real Sociedad Geográfica Española, y como se ha demostrado repetidamente con la práctica y la experiencia. Elogia al disertante por su amor a las ciencias y al procedimiento de *comparación*, tan útil y tan adecuado con la

semanza de la Geografía y en todas las disciplinas escolares. Como ha dicho el Sr. Lloréns, la Geografía se puede enseñar concentrada con la Historia; pero además convendría, en los cursos superiores de la escuela, hacer un estudio histórico de la Geografía, para que los niños se percatasen de lo que ha sido la Tierra antes de vivir ellos. Así quizás tendrían más amor a ella y las futuras generaciones no consentirían los destrozos que el egoísmo de los hombres ocasiona, v. g., la tala escandalosa del árbol de la vida en nuestro país.

De la segunda conferencia del ciclo, leída hoy magistralmente por el Sr. Costal, Director de la Graduada de Palamós, nada tiene que envidiar al Sr. Costal, puesto que ella misma lo dice todo. El Sr. Costal es uno de los maestros más cultos de España y el director de la escuela de Palamós—que yo mismito he visitado y admirado—y el Sr. Costal—es de los más completos y mejor preparados que existen. Pero tengamos en cuenta que, en el Museo, el contacto al niño sólo una representación relativa y que no va casi nunca acompañada del fenómeno consubstancial a la cosa misma como ocurre en plena Naturaleza. Y el niño debe tener representaciones completas, vitales, del ser y de su acción activa y pasiva que siempre le acompaña. En una palabra: el niño debe ver y estudiar la cosa en su ambiente propio. Cuando ello no sea posible, las cosas del Museo se utilizarán para infinitas lecciones de cosas en las cuales el maestro debe saber representar el hecho tal como en la vida se produce.

Finalmente el Sr. Costal tributa calurosos elogios a los tres conferencias y, en general, a todo el Magisterio de la provincia, tan entusiasmado y capacitado, y merecedor ciertamente, de que el Gobierno del Estado, remunerere mejor sus altísimos servicios. Sus últimas palabras son de agradecimiento a las autoridades, central, provincial y local, y a todas las personas que han contribuido al relieve a estos hermosos actos de elevación

Qualificació de mà d'obra i aprenentatge d'oficis

Tot just iniciada la revolució de 1936 es planteja a l'Ajuntament de Girona la necessitat d'omplir un buid jutjat incompreensible: el de la inexistència d'una escola de "preparació Professional proletària" a la ciutat. El comissari delegat d'ensenyament, Miquel Santaló, va redactar o almenys signar una breu memòria-suggeriment proEscola de preparació Professional; "si l'Estat, fins avui ha desatès aquesta necessitat", s'espera que la Generalitat i el govern de la ciutat hi posin remei:

"la ciutat de Girona compta avui amb 25. 000 habitants. La comarca passa de 70. 000. A la ciutat i a la rodalia, la vida econòmica no té un caràcter monotípic. La situació, l'ambient, la xarxa de comunicacions, les aptituds multiformes dels ciutadans, han creat una pluralitat de gèneres de vida que són la característica de més relleu en les activitats gironines. La seva sort i dissort a la vegada, perquè fa impossible les crisis hagudes que sovint fuetegen altres ciutats, però que tampoc permet períodes d'un esplendor vigorós/.

"L'anàlisi d'una estadística de professions palesa tot seguit el caràcter predominant de la població industrial i comercial, dividida en parts iguals aproximadament, representant un 72 per cent del total. La resta corresponen a un cens agrícola (11 per cent) i rentistes, professions liberals/ buròcrates (17 per 100).

"Les indústries gironines tenen veritable importància sobre totint les de filats i teixits, de metal.lurgia i construcció, alimentació i llibreria. De la importància extraordinària del comerç en donen una radiació fidel els índexs de transaccions en mercats i fires.

"Per respondre a la necessitat de la formació de les joves obreres anys endarrera la iniciativa privada, recolzada per la Cambra de Comerç i de Indústria va iniciar uns estudis elementals pels obrers. L'any 1917 aqueixa Cambra va crear una classe de Geografia comercial i de llengua francesa; l'any 1918 va sumar-hi la de comptabilitat mercantil, i l'any següent, veient com responia la joventut, va organitzar uns estudis comercials a l'Escola Normal de Mestres, que comprenia l'ensenyament de dibuix, francès, aritmètica, geografia, dret, comptabilitat i banca i mecanografia. Aquesta obra va continuar. I com es veu deixava orfes de possibilitats de preparació

dos sectors importants: als obrers industrials i a les dones.

"Per a respondre a les necessitats globals de Girona i als alers de la ciutat no pot pensar-se per a la solució del problema en un tipus d'escola de treball corrent més o menys estandarditzada ni en l'escola tradicional de Belles Arts. Convé un centre d'ensenyament que podria anomenar-se genèricament 'Escola Professional Proletària' encaminada a assolir es tres finalitats següents: a) Adonar a la pràctica dels oficis una base científica; b) a iniciar tècnicament els obrers en la seva professió c) A donar la formació humana a la joventut.

"Concebuda així l'escola convindria organitzar-la en quatre seccions: 1) D'oficis. 2) D'Arts; 3) De comerç; 4) Femenina. I disposar els ensenyaments teòrics i pràctics en un mínim de quatre cursos, un de preparatori comú als dos sexes i tres de vertadera iniciació i preparació professional.

"El curs preparatori seria per ampliar l'ensenyament primari i investigar les aptituds dels alumnes facilitant-los una orientació per la via de la professió més convenient. Les matèries d'ensenyament podrien ser: Llengua, aritmètica i geometria, Ciències Naturals, visió geogràfica del món i síntesi de la civilització, remarcant el procés de desenvolupament del treball.

"Secció d'oficis. L'ambient de Girona i de la seva rodalia exigeixen uns ensenyaments específics per a aspirants a metal·lúrgics, obrers de la construcció, filadors i teixidors. A base de matemàtiques i geometria, física i química, mecànica aplicada, estudis de productes tèxtils, pràctiques de taller i lliçons comunes de dibuix, llengua, geografia i història.

"Secció Artística. Podria organitzar-se a base de les classes que sosté actualment l'Ajuntament de Girona, articulant-les però en obra de conjunt de l'Escola i ampliant-les per a atendre l'ensenyament de dibuix, pintura, decoració, modelat, escultura i música.

De fet, si, com creiem, Miquel Sanatló és l'autor material o almenys l'inspirador d'aquest esborrany de memòria de 1936 sobre ensenyament tècnic, això no té per què sorprendre'ns massa. Es tracta d'una seva vella idea, de tota verossimilitud. Al "Suplemento Literario del Autonomista" d'octubre de 1924, l'home afirmava que Girona havia de reparar la injustícia que:

"los actuales centros de educación no bastan en número ni en calidad. El Estado sostiene un Instituto Nacional de segunda enseñanza, seis Escuelas para niños y tres para niñas. El Municipio, unas clases de Dibujo; la Diputación, miseramente, los establecimientos a que la Ley le obliga; las Congregaciones Religiosas, algunas escuelas primarias; la iniciativa privada ha organizado una Asociación de Música, un Ateneo y dos centros deportivos (sic) de plausible orientación. El conjunto es insuficiente. No se gasta para la educación de cada gerundense, ni la tercera parte de lo que gasta cualquier otro pueblo de Europa, de análogo importancia.

"Ni siquiera la primera enseñanza está asegurada a todos los infantes. De los 2.000 niños de población escolar, sólo un 75 por ciento caben en las Escuelas públicas, únicas que cuentan con personal completo legalmente apto. Una pequeña proporción, los hijos de familias acomodadas que aspiran a profesiones liberales, pueden ampliar sus conocimientos en el Instituto. Los demás, la inmensa mayoría, los futuros albañiles, labradores, carpinteros, electricistas, zapateros, tipógrafos, curtidores, canteros, lafrilleros, oficinistas, modistas, vense obligados a entrar en la vida de trabajo sin más medios a su alcance que su buena voluntad, su ingenio y el doloroso acicate de una necesidad brutal. Nada de un conocimiento teórico de las propiedades de los materiales que emplean, de los progresos de su arte, de las relaciones de su oficio con todas las actividades sociales humanas y de la dignidad de su función—ni mayor ni menor que cualquier otra— cuando se desempeña consciente y honradamente".

Saltaió postula una existència "cívica", sota formes que responguin a un a vida nova, per a tots els gironins. I per a això només hi ha un camí: la creació de nous centres d'educació: "es un deber de cada ciudadano, de cada entidad, de cada corporación".

Miquel Santaló i Parvorell (1888-1962), mestre i geògraf va ser diputat i ministre del govern espanyol durant la República i conseller primer de la Generalitat, i va ser director de l'Escola Normal de la Generalitat. Havia estudiat a la Normal Superior del Magisteri i va ser professor a la Normal gironina. Autor de llibres de divulgació científica i articles nombrosos, Miquel Santaló era germà del mestre Silvestre Santaló. Josep Clara és autor d'una bio-biografia de M. Santaló a "Revista de Girona", 2n. trimestre 1977, pp. 95-101, i també de Miquel Santaló, un renovador de l'ensenyament de la geografia, comunicació presentada a les I Jornades d'Història de l'Ensenyament als països catalans (Barcelona, 1978),

L'acció d'exposició i de divulgació cultural d'alguns intel.lectuals gironins, a través sobretot de la premsa local i també mitjançant la col.laboració a la tasca de les entitats culturals i esportives, és molt considerable. Com aquest article que acabem de referir de Miquel Santaló podriem esmentar-ne molts altres del mateix autor. L'historiador Josep Clara ha iniciat la tasca de refer l'hemerografia santaloniana, i ha estudiat alguns aspectes de la seva activitat intel.lectual i pública:

No sempre, com fàcilment pot comprendre el lector, aquests articles versen sobre temes educatius o de política escolar. En unes reflexions publicades al suplement de "El Autonomista", ^(pp 25-26) octubre de 1929, l'home glossa el llibre d'Erich M. Remarque "Sens novetat al front" per a fer un seguit de reflexions sobre la desorientació cultural del moment, i per a proposar una via deontològica d'acció. Per a Santaló, representant l'orientació kantiana i gineriana, l'important en la conducta humana no és la consecució de la felicitat sinó el seguiment del deure, de l'imperatiu moral o si es vol de la raó. I acaba conclouent que "para vivir ~~bien~~ mejor, para el triunfo de los ideales de paz y evitar la explotación del hombre, hay que extender y purificar los ideales realizables, al mismo tiempo que cometernos, exigiéndolo a los oportunistas y a los pobres de espíritu, al cumplimiento del deber como principal medida de salud pública". Com a tel.la de fons implícita en tot això la bona consciència republicana, la idea que "oves normes polítiques i sobretot una nova conducta de cadascú permetrien viure millor".

Al Projecte d'Escola de Formació Professional Formulada
per la Conselleria de Cultura del Consell Municipal de Girona, fullat editat
 el dia de 14 d'abril de 1977, s'indica que el projecte d'Escola Professional
 plantejada es presentat pel consell de cultura Josep Lluís Soler i Ferrer. S'indica
 de certa manera la vertebració essencial del projecte inicial, el funcionament
 de la nova escola professional a crear (omplint així un buit que d'altres
 ciutats de Catalunya ja tenien, se'ns diu, cobert) és el següent (pp. 4-10):

Formació humanística

Aquests estudis poden constituir un curs preparatori comú als dos sexes i a les quatre seccions. Però també en alguns casos, les matèries objecte d'aquesta secció podran ésser cursades simultàniament amb les peculiars de les especialitats, amb el ben entès que no podrà expedir-se cap certificat d'aptitud en qualsevulla de les especialitats sense l'aprobació de les matèries pròpies d'aquesta secció.

Les matèries de formació humanística seran:

Català, Aritmètica, Geometria, Ciències naturals, Educació cívica, Nocions de Literatura, Visió geogràfica del món i Síntesi de la Civilització remarcant el procés de desenvolupament del treball.

Comerç

Comprenderà dues seccions: Auxiliar comptable i Taquimecanògraf-políglot.

Auxiliar comptable: tres cursos.

1.er curs: Català, Espanyol, Aritmètica comercial, Ortografia i redacció, Reforma de lletra, Francès, Geografia política.

2.º curs: Català, Espanyol, Comptabilitat, Correspondència comercial, Francès, Geografia i econòmica, Mecanografia.

3.º curs: Francès, Tinguda de llibres d'indústria i de societats, Tinguda de llibres de banca, Tinguda de llibres de borsa, Còdic de Comerç.

Taquimecanògraf poliglòt: dos cursos.

1.º curs: Català, Espanyol, Redacció i ortografia, Francès, Anglès, Taquigrafia.

2.º curs: Català, Espanyol, Francès, Anglès, Correspondència mercantil, Taquigrafia, Mecanografia.

Oficis

Comprendrà les següents especialitats: Mestres de cases, Mestres en terres cuites, Fusteria, amb les especialitats Fusters, Ebenistes i Modelistes, Art tèxtil, Electricistes i Mecànics, amb les especialitats Ajustadors, Torners, Fonedors, Cerrallers, Calderers i Forjadors.

Mestres de cases: quatre cursos.

1.º curs: Aritmètica i Geometria; Nocions de ciències; Dibuix primer; Problemes geomètrics.

2.º curs: Geometria descriptiva i Perspectiva; Tecnologia dels materials; Algebra i Trigonometria; Dibuix segon (plans acotats i posta en escala); Pràctiques (traçat d'arcs i construcció).

3.º curs: Mecànica; Tecnologia de la construcció; Resistència de materials; Dibuix tercer (interpretació gràfica, seccions, perfils i motlures); Història de l'Art (estils Renaixement i Art català); Pràctiques (traçat de voltes).

4.º curs (Complementari): Oficis complementaris de la construcció (converses i conferències); Topografia; Història de l'Arquitectura (particularment, Romànic i Arquitectura popular); Formigó armat; Comptabilitat i legislació; Estabilitat i Construcció; Treballs gràfics i problemes constructius.

Mestres en terres cuites: cinc cursos.

151

1.er curs: Aritmètica i Geometria; Geologia (no-
cions d'altres ciències); Dibuix primer; Problemes de
Geometria; Treball de taller (fang).

2.^{on} curs: Les terres (classes, preparació i tracta-
ment: Rajoleria); Forn i cuites; Geometria: Dibuix
segon (croquis acotats i posta en escala); Treball de
taller.

3.er curs: Ceràmica i argelates; Escultura; Forn
i mòbils (construcció); Esmalts i vernissos; Història
d'Art; Dibuix i treball taller.

4.er curs (complementari): Arquitectura i Arqueo-
logia; Escultura (segon curs); Anatomia (dibuix); Pers-
pectiva i conjunts arquitectònics; Composició i colorit
(teoria de l'Art); Coneixements constructius (col·lorat-
ció de peces); Treball de taller i interpretació de pro-
jectes.

5.er curs (per selecció): Química dels esmalts i
vernissos; Dibuix de nu (model); Màquines; Escultura
(taller); Comptabilitat, cubicatges i medicions; Teoria
de l'Art; Arqueologia i Art popular.

Electricistes: quatre cursos.

1.er curs: Aritmètica i Geometria; Física i Quimi-
ca; Dibuix (1.er curs, dibuix geomètric); Pràctiques (Co-
neixements de muntatge i instal·lacions de material
elèctric).

2.^{on} curs: Algebra i Trigonometria; Electricitat i
Magnetisme; Mecànica; Dibuix (2.^{on} curs, dibuix acotat,
interpretació de plans i projectes); Pràctiques (experi-
ments sobre temes d'electricitat general i comprovació
de les lleis generals).

3.er curs: Matemàtiques aplicades (problemes,
maneg regla de càlcul, gràfics i corbes); Generadors i
motors elèctrics; Instruments i mesuraments elèctrics i
magnètics; Pràctiques (Formació i interpretació d'es-
quemes d'instal·lacions de llum i força, de timbres i de
telefacció elèctrica).

4.er curs (complementari): Tecnologia elèctrica;
Assaig de màquines elèctriques; Centrals i il·luminació
pública, anuncis lluminosos; Pràctiques (Construcció
maquinària elèctrica, bobinats, reostats, utilitatge).

Fusteria: (Fusters, Ebenistes, Modelistes) quatre
cursos.

1.er curs: (Comú a tots) Aritmètica i Geometria;
Ensenyament dels diferents estris i esmolat dels ma-
teixos; Estudi de les diferents fustes i defectes de les
mateixes; Dibuix artístic i del natural; Dibuix linial;
Nocions de mecànica aplicades a l'ofici.

2.^{on} curs: (Comú a tots) Aritmètica i Nocions
d'Algebra; Tecnologia (estudi dels serrats i treballs de
les fustes, mides i ubicacions de les fustes, dessecació
natural i artificial, màquines d'obrar); Dibuix artístic i
natural; Dibuix linial; Pràctiques de taller (traçar-ribo-
tejar, planejar-ensamblar).

3.er curs: (Comú a tots) Geometria, Algebra i Tri-
gonometria plana; Estudi dels vernissos, pintures i mà-
tics; Pràctiques de taller (obrar a màquina); Dibuix li-
nial; Projectes, composició; Estètica de la construcció
de la fusta: Perspectiva.

4.º curs - Ampliació: (Comú a tots) Trigonometria plana; Resistència de les diferents fustes i materials d'aplicació; Treballs de taller (construccions: models, obertures, models per a la foneria, escales de cargol i planes; Dibuix linial (interpretació de plans i croquis; pressupostos); Història de les Arts en la construcció. (Especial per a modelistes) Nocions de foneria per al major coneixement en la construcció de models.

Mecànics: (Ajustadors, torners, fonadors, forjadors, cerrallers, calderers): quatre cursos.

1.er curs: (Comú a tots) Matemàtiques elementals; Principis de Geometria; Dibuix linial; Nocions preliminars de mecànica.

(Ajustadors, cerrallers, forjadors, calderers) Pràctiques de taller: llumar, escarpejar, explicació de les eines.

(Torners) Tornejat a pols i amb xarrió, explicació de les eines.

(Fonadors) Pràctiques d'emmotllar, explicació de models, eines; Terres per emmotllar.

2.^{on} curs: (Comú a tots) Aritmètica i Algebra; Geometria i Trigonometria; Dibuix linial i de màquines; Mecànica.

(Ajustadors, Cerrallers, Forjadors, Calderers) Pràctiques de taller: llima, burils, màquines; Forja.

(Torners) Tornejat ferro i metalls.

(Fonadors) Emmotllar peces; Preparació de terres.

3.er curs: (Comú a tots) Física i Química; Dibuix linial i Croquisació; Tecnologia 1.er; Mecànica.

(Ajustadors, Cerrallers, Forjadors, Calderers) Pràctiques de taller: traçat de peces, forja, soldadura autògena.

(Torners) Tornejat i rosca al torn.

(Fonadors) Emmotllar, emmotllar a la coquilla, aliatge, preparació de noios.

4.^{on} curs: (Comú a tots) Màquines eines, coneixements generals; Dibuix (Conjunts i projectes d'instal·lació); Tecnologia 2.^{on}, Mecànica, Resistència de materials; Càlculs d'elements de màquines.

(Ajustadors, Cerrallers, Forjadors, Calderers) Pràctiques de taller: Forja, soldadura, posta en marxa i maneig de màquines útils.

(Torners) Tornejat a l'aire, tallar vis-sens-fins.

(Fonadors) Emmotllar peces al calibre i segons plantilla baix plànol; Fondre.

Art tèxtil: (Així que siguin conegudes unes dades que ara manquen, s'establirà, a semblança dels anteriors, el pla d'estudis d'aquesta especialitat.)

Arts

Compta ja l'Ajuntament amb una Escola de Belles Arts, que haurà de passar íntegrament a formar part de l'Escola de Formació Professional, i, naturalment, haurà d'adaptar-se a les necessitats de les ensenyances dels Oficis. No serà difícil aquest acoplament: cal tenir en compte que l'actual Escola de Belles Arts és també una escola d'Arts aplicades, puix que ja compta amb classes de dibuix linial i industrial i una classe de repujat, esmalt, cisellat i gravat.

Com ja és sabut, l'actual Escola de Belles Arts té ensenyaments de Dibuix, Escultura, Pintura i Música.

Haurà de completar-se la secció de Pintura amb la classe amb model, vestit i nú.

Música: Aquesta secció és la que haurà de sofrir una major ampliació. Actualment compta amb dues classes de solfeig i piano. Caldrà completar-la amb classes de violí i violoncel, i de teoria, harmonia, composició i instrumentació.

Caldrà també crear les classes d'instruments de cobla per a sardana. És quelcom incomprendible que Catalunya, malgrat tenir una dansa ben característica i d'unes possibilitats artístiques no igualada per cap altra música de dansa, no tingui encara on puguin formar-se els instrumentistes de sardana. Caldrà, doncs, establir classes de tenor, tible, tamborino, contrabaix i metall, perquè si en algun lloc ha d'existir l'Escola de Música de la Sardana, ha d'ésser a Girona, puix que les terres gironines han estat el bressol de la nostra dansa.

També fóra arribada l'hora d'estudiar la municipalització de la nostra meritíssima Orquestra Simfònica, mitjà de cultura d'eficàcia i possibilitats extraordinàries. Bastaria segurament d'establir classes d'instruments de fusta, vent i percussió, els professors de les quals podrien ésser els solistes de la Simfònica.

L'existència d'aquests estudis permetria fàcilment que la ciutat pogués tenir una Banda Municipal i Cobla Municipal de Sardanes.

Educació domèstica

Comprendrà dos cursos:

1.er curs: Tall i confecció de roba blanca; Repassar roba usada, sargir i apedaçar; Planxar (especialment plegat de roba); Rentar roba (diferents maneres de tractar les robes de llana, cotó i seda); Neteja (fer endreça d'habitacions, tractament dels mobles i de les diferents classes de sòls); Treure taques; Cuina; Preparació de racions a la cuina; Parar i servir la taula; Medicina domèstica (utilització del botiquí i coneixement de les herbes medicinals més corrents).

2.^{on} curs: Tall i confecció de roba de color; Repassar roba i sargir seguint el dibuix de diferents teixits; Apedaçar gènere de purt; Arreglar mitges; Cuina, amb aprofitament de viandes; Economia domèstica; Tenyir; Planxar amb midó; Estètica; Puericultura.

Cada una d'aquestes quatre seccions podrà ésser augmentada amb estudis d'altres especialitats o d'ensenyaments de curta durada.

La memòria es referix després, en termes semblants als de l'avant-projecte, al recultament de professorat. Es preveu la figura d'un director i d'un consell directiu. El primer sera anomenat per l'Ajuntament a proposta dels professors de l'escola. El consell directiu estarà constituït per vocals de cada especialitat de l'escola triats democràticament. El Consell directiu "podrà nomenar vocals adjunts en representacions professionals i sindicals, de les professions de l'ensenyament de les quals sigui atès per l'Escola. D'aquesta manera el Director i el Consell podran tenir un coneixement exacte de les necessitats de les distintes professions representades a l'escola...". La comesa del director té una duració de quatre anys i podrà ser coberta per una persona que no sigui professor del centre (p. 11). El consell municipal de Girona, però també les lecoalitats de la comarca i els sindicats han de subvenir a les necessitats del centre professional a crear:

"També els tallers i indústries han de col.laborar en la posta en marxa funcionament de l'Escola. Hem sentit repetidament com lamenten els industrials la baixa de nivell del coneixement tècnic de fadrins i aprendents. Es, doncs, en interès de les indústries i tallers gironins el poder comptar amb personal el més capacitada possible per al exercici de les respectives professions (...). També les escoles oficials, despaxos comercials o de bancs, poden cooperar a l'adquisició de material per a l'escola de comerç. Un altre ajut pot oferir-lo la Càmera del Comerç i de la Indústria. En els seus Estatuts figura la obligació d'atendre a Escoles de preparació comercial...".

Pel fet de ser escola comarcal també la Generalitat de Catalunya hauria de prestar el seu suport al projecte d'escola professional. més cal tenir present (p. 13) que

"llevat dels mestres de l'ensenyament oferts a la ciutat pel E.N.U., res no ha rebut Girona del Govern de Catalunya en ordre cultural. És just, doncs, que la generalitat - diu el conseller de cultura del ajuntament gironí - ens atorgui la protecció cultural que és de dret rebir Girona i els gironins". Tenint en compta la instal.lació en locals ja utilitzats per a l'ensenyament o d'altres incautats, el conseller preveu la posta en marxa per l'incii del curs vinent

el qual s'ha de fer algunes de les modificacions projectades. El fet de
i l'avis de les belles arts alguns escoles i l'atenció de les classes de
de les classes de la ciutat, que fa a l'acollir a un vot tenir la dita escola,
de les classes de la ciutat (n. 15) cap:

A Girona es sent verdadera necessitat de l'Escola
projectada. La reclamen les indústries per la baixa de
nivell de la formació tècnica dels fadrins: segurament
que als pocs anys d'actuar l'Escola, els seus certificats
d'aptitud seran el document obligat de presentació en
demandar una plaça. També la senten els obrers, que
volen capacitar-se per a un treball cada vegada més
perfecte: sabem que els obrers de la construcció pro-
jectaven, ja abans del 19 de juny, la creació d'una es-
cola de pla anàlec al proposat en el present projecte, i ara
són els de la metal·lúrgia i els del ram de la fusta els
que també projectaven, per compte propi, la creació
d'escoles de preparació dels aprenents respectius.

En quant a com l'acollirà la ciutat, bastarà recor-
dar el fet de l'anunci dels estudis de comerç suara ini-
ciats: malgrat ésser el curs gairebé a les acaballes, el
que vol dir que els estudiants ja tenien ben bé planejat
l'any escolar, al sol anunci d'aquells estudis i malgrat
no haver-se publicat l'estructuració del pla, més de 100
foren els matriculats i 98 els que acudiren als exàmens
d'ingrés. No s'oblidi tampoc l'assistència nombrosíssim
a les classes de l'Escola de Belles Arts, la matrícula
extraordinària que ha tingut la nova classe de solfeig i
piano, i com s'ha cobert de sobres la matrícula asse-
nyalada a la nova classe de repujat, esmalt i gravat. No
és, doncs, aventurada l'afirmació que el nombre d'as-
sistents a la futura Escola ha d'ésser crescutíssim i
que palesarà com era necessària a Girona la creació
d'una Escola que elevi el nivell de formació tècnica dels
nostres obrers i, així, els capaciti per al més perfecte
acompliment de llur funció social.

CONCEPTOS	CURSOS						
	1950-51	1951-52	1952-53	1953-54	1954-55	1955-56	1956-57

Llagostera

PERSONAL DOCENTE	1	1	1	1	1	1	1
ALUMNOS MATRICULADOS							
Oficiales:							
Varones	32	51	50	54	60	53	57
Mujeres	9	12	14	19	21	18	20

Asignaturas que se cursan en el Centro: Dibujo artístico, dibujo decorativo, dibujo lineal y pintura.

Olot

ALUMNOS MATRICULADOS							
Libres:							
Varones	105	116	150	144	144	137	124
Mujeres	15	16	20	15	22	18	21

Asignaturas que se cursan en el Centro: Dibujo y escultura en toda su extensión, pintura, perspectiva artística, procedimientos pintura al fresco, a la cola, grabado. Geometría lineal, cerrajería y carpintería.

Palafrugell

PERSONAL DOCENTE	2	2	2	2	2	2	2
ALUMNOS MATRICULADOS							
Libres:							
Varones	49	46	49	53	55	52	63
Mujeres	4	4	2	3	2	3	...

Un instrument de les classes mitjanes:l'Institut
Provincial

Segons Rahola, la "creació" de l'Institut de Girona data de 1842, però "a l'any següent fou convertit en col·legi d'Humanitats". Definitivament la seva creació no s'esdevé fins a 1845. És realment necessari un estudi diacrònic de l'Institut de Girona i de la seva significació socio-cultural. Mentres aquest estudi no estigui fet, ens mancarà un element bàsic per a entendre el vehicle o canal més important de la cultura de les classes mitges i benestants locals.

L'Institut de Girona obre l'1 de novembre de 1845 com a Institut de 2ª classe, en virtut del que disposava l'article 56 del pla d'estudis del 17 de setembre de 1845. Recordem que l'article 57 d'aquest pla establí la creació d'un institut de segon ensenyament a cada "província". Va començar, doncs, com a institut de segona classe, però bé que aviat va passar a ser de 1ª, ja que en ell s'impartien totes les matèries de segon ensenyament requerides per a l'obtenció del títol de batxiller en filosofia o arts. Després encara va ser declarat de tercera. Citem de la Memoria històrica, administrativa y económica del Instituto Provincial de Segunda Enseñanza de Gerona, publicada como apéndice a la memoria leída en la apertura del curso de 1879-1880, Girona, Imp. de V. Dorca, 1880, 95 pp. 5 i ss. (fins 31):

"Declarado después de 3ª clase, según lo prescrito por el artículo 115 de la ley de Instrucción pública de 7 de setiembre de 1857, en conformidad a la importancia o categoría administrativa de esta provincia, hallase hoy clasificado en la misma categoría que todos los otros Institutos de España, por efecto de la ley de 13 de junio de 1870".

Segons aquest autor els bons oficis del governador o cap polític Crles Llauder, de la diputació i del director interí de l'institut Julià González de Soto van contribuir a fer anar a més el centre, el qual als pocs anys de funcionament va mereixer l'elogi del director general d'instrucció pública, Antonio Gil y Zárate; ~~en~~ aquest llibre a la seva obra sobre la Instrucció Pública a Espanya, tom 2n fol. 119 que "habida consideración de los numerosos medios materiales que desde su creación ha acumulado este instituto por el laudable celo de su Director y el generoso desprendimiento de la Diputación provincial, es sin disputa e

el primero de su clase y aun superior en esta parte a muchas Universidades".

I pressegueix:

El edifici central de 1875 a l'Institut de Ciències i Lletres un personal compost de 10 persones, dels quals 1 catedràtic numerari, un catedràtic super-numerari, un professor auxiliar, quatre encarregats d'estudis d'aplicació/sic (llengua francesa, dibuix lineal i ornamentació, dibuix de figura i ajudant de dibuix), un escribent, un conserge, un bicell, un porter i un "bosso". En aquesta data n'és director Feliu Pagès i Gimbernat, catedràtic numerari de Matemàtiques; vice-director, Joan Ramonacho i Clerch, catedràtic de Física i Química, i secretari Màxim Morales i Sierra, que explica Geografia i Història. Ve't aquí, i amb el mateix nom, el director de curs 1871-1880, segons el qual, hi ha una llista de persones del centre que havia tingut a veure amb el mateix des de la seva mateixa fundació:

DIRECTORES

- D. Julian Gonzalez de Soto.**
desde Noviembre de 1845 á 26 de Setiembre de 1848.
- D. Miguel Ametller y Marill,**
desde 26 de setiembre de 1848 á 9 de Octubre de 1864.
- D. José Antonio Secret y Coll,**
desde 9 de Octubre de 1864 á 21 de Diciembre de 1867.
- D. Sebastian Ohradors y Font,**
desde 21 de Diciembre de 1867 á 4 de Junio de 1868 y desde 9 de Octubre de 1868 á 29 de Junio de 1872.
- D. Francisco Castellví y Pallarés.**
desde 9 de Julio de 1872 á 18 de Diciembre de 1875.
- D. Félix Pagés y Gimbernat,**
desde 18 de Diciembre de 1875.

VICE DIRECTORES

- D. José Llach y Soliva,**
desde 4 de Diciembre de 1851 á 1852 en que se suprimió este Cargo y desde 2 de Setiembre de 1859 á 25 de Octubre de 1860.
- D. Félix Pagés y Gimbernat,**
desde 3 de Noviembre de 1860 á 18 de Diciembre de 1875.
- D. Felipe Claret y Parera,**
desde 16 de Noviembre de 1876 á 1.º de Setiembre de 1877.
- D. Juan Ramonacho y Clerch,**
desde 16 de Noviembre de 1877.

SECRETARIOS

- D. José Llach y Soliva,**
desde 15 de Noviembre de 1845 á 30 de Junio de 1846.
- D. Miguel Vila y Clará,**
desde 30 de Junio de de 1846 á 1.º de Octubre de 1847.
- D. José Llach y Soliva,**
desde 1.º de Octubre de 1847 á 30 de Noviembre de 1859.

- D. Jaime Banús y Castellví,
desde 1.º de Diciembre de 1859 á 21 de Agosto de 1863.
- D. Ramon Banús y Castellví,
desde 21 de Agosto de 1863 á 18 de Octubre de 1866.
- D. Sebastian Obradors y Font,
desde 18 de Octubre 1866 á 21 de Diciembre de 1867.
- D. Juan Pi y Vidal,
desde 21 de Diciembre de 1867 á 27 de Enero de 1868.
- D. José Deura y Sarroca,
desde 27 de Enero de 1868 á 25 de Agosto de 1871.
- D. Vicente Gonzalez y Canales,
desde 1.º de Setiembre de 1871 á 23 de Marzo de 1876.
- D. Máximo Moraleda y Sierra,
desde 23 de Marzo de 1876.

24

NÚM. 3.º

Instituto Provincial de 2.ª Enseñanza de Gerona.

CATEDRÁTICOS numerarios que han sido de este Instituto, con expresion de la fecha de su nombramiento para esta Escuela y la en que cesaron.

- D. José Pelegrí y Lladó, de *Latin y Castellano*.
Nombrado por Real orden de 24 de Noviembre de 1846, cesó por jubilacion el 23 de Setiembre de 1850.
- D. José Ruiz y Ruiz, de *Latin y Castellano*.
Nombrado por Real orden de 2 de Noviembre de 1850, cesó el 4 de Setiembre de 1854 por fallecimiento.
- D. José de la Muela, de *Historia natural*.
Nombrado por Real orden de 1.º de Marzo de 1855, cesó el 16 de Octubre de 1855.
- D. Fernando de Leon y Olarieta; de *Psicología, Lógica y Ética*.
Nombrado por Real orden de 12 de Junio de 1851, cesó en 8 de Enero de 1857. por traslado al Instituto de Valencia.
- D. Miguel Vila y Clará, de *Latin y Castellano*.
Nombrado por Real orden de 12 de Junio de 1851, cesó el 18 de Noviembre de 1858 por fallecimiento.
- D. José Llach y Soliva; de *Física y Química*.
Numerario por Real orden de 12 de Junio de 1851, cesó el 25 de Octubre de 1860 en que falleció.
- D. Fructuoso Planells y Pujol, de *Historia natural*.
Nombrado por Real orden de 2 de Julio de 1862, cesó el 17 de Marzo de 1863 por traslado á la Universidad de Santiago.

- D. **Pedro Gomez de Santiago, de *Latin y Castellano*.**
Nombrado por Real orden de 1.º de Junio de 1856, cesó el 30 de Marzo de 1862 por ascenso al Instituto de Murcia.
- D. **Jaime Banús y Castellvi, de *Historia natural y de Física y Química*.**
Nombrado para Historia natural por Real orden de 16 de Octubre de 1855 y pasando a Física por otra Real orden de 16 de Febrero de 1862, cesó el 31 de Agosto de 1863 por ascenso al Instituto de Valencia.
- D. **Teodoro Sainz y Rueda, de *Latin y Castellano*.**
Nombrado por Real orden de 20 de Diciembre de 1862, cesó el 13 de Enero de 1866 por renuncia de la Cátedra.
- D. **Miguel Ameller y Marill, de *Retórica y Poética*.**
Numerario por Real orden de 12 de Junio de 1851, cesó el 30 de Mayo de 1867 por fallecimiento.
- D. **Ramon Banús y Castellvi, de *Matemáticas*.**
Nombrado por Real orden de 13 de Julio de 1863, cesó el 11 de Febrero de 1868 por traslado al Instituto de Osuna.
- D. **José Antonio Secret, de *Geografía é Historia*.**
Numerario por Real orden de 12 de Junio de 1851, cesó el 22 de Abril de 1872 por traslado al Instituto de Cuenca.
- D. **Juan Pi y Vidal, de *Perfeccion de Latin*.**
Nombrado por Real orden de 23 de Agosto de 1863, cesó el 29 de Diciembre de 1869 por fallecimiento.
- D. **Ramon Balart y Granada, de *Latin y Castellano*.**
Nombrado por Real orden de 31 de Julio de 1862, cesó el 15 de Abril de 1870 por haber sido jubilado.
- D. **Vicente Pou y Oliva, de *Psicología Lógica y Ética y de Derecho*.**
Nombrado para Psicología, Lógica y Ética por Real orden de 13 de Junio de 1868 y para la de Derecho en 5 de Noviembre de 1868, cesó en 25 de Octubre de 1871 por su traslado al Instituto de Murcia.
- D. **José Casanovas y Estradé, de *Física y Química*.**
Nombrado por Real orden de 10 de Abril de 1866, cesó el 27 de Noviembre de 1872 por fallecimiento.
- D. **Vicente Gonzalez y Canales, de *Historia natural*.**
Nombrado por Real orden de 9 de Abril de 1862, cesó el 20 de Marzo de 1876 por traslado a la Universidad de Santiago.
- D. **Julian Enrique Rueda, de *Física y Química*.**
Nombrado por Real orden de 4 de Mayo de 1876, cesó el 16 de Noviembre siguiente por traslado al Instituto de Soria.
- D. **Felipe Claret y Parera, de *Matemáticas*.**
Nombrado por Real orden de 4 de Febrero de 1869, cesó el 1.º de Setiembre de 1877 por traslacion al Instituto de Barcelona.
- D. **Pedro Junyer y Ribera, de *Latin y Castellano*.**
Nombrado por Real orden de 30 de Junio de 1871, cesó el 29 de Octubre de 1877 por fallecimiento.
- D. **Pelegrin Cassinello y Cassinello, de *Motemáticas*.**
Nombrado por Real orden de 4 de Mayo de 1878, cesó el 11 de Enero de 1879 por traslado al Instituto de Granada.
- D. **Francisco Castellvi y Pallarés, de *Psicología Lógica y Ética*.**
Nombrado por Real orden de 17 de Julio de 1862, cesó el 19 de Mayo de 1879 por fallecimiento.
- D. **Vicente Mompó y Vidal, de *Historia natural*.**
Nombrado por Real orden de 19 de Octubre de 1876, cesó el 11 de Setiembre de 1879 por traslado al Instituto de Soria.

D. José Albiñana y Rodriguez, de *Historia natural*.
Nombrado por Real orden de 28 de Julio de 1879, cesó el 25 de Noviembre siguiente por traslacion al Instituto de Lérida.

D. Mariano Junyer y Ribera, de *Historia natural*.
Nombrado por Real orden de 22 de Octubre de 1879, cesó el 30 de Enero de 1880 por fallecimiento.

PROFESORES que como *Catedráticos interinos* ó con *nombramiento de sustitutos* han desempeñado *Cátedras* en este Instituto.

LATIN Y CASTELLANO.

- D. Pedro Ruiz y Bravo.
- » Francisco Detrell y Viá.
- » José Deura y Surroca.
- » Mariano Calzada y Balbuena.
- » Pio Pi y Vidal.

LATIN Y GRIEGO.

- D. Francisco Detrell y Viá.

RETÓRICA Y POÉTICA.

- D. José Ametller y Viñas.

PSICOLOGÍA Y LÓGICA.

- D. Francisco Castellví y Pallarés.

MATEMÁTICAS.

- D. Agustín Bragat.
- » Jaime Banús y Castellví.
- » Ramon Banús y Castellví.
- » Joaquin Font y Joseph.

FÍSICA Y QUÍMICA.

- D. Jaime Banús y Castellví.
- » Ramon Banús y Castellví.
- » Nicolás Carlos del Coral.
- » Juan Garriga y Amadó.
- » Vicente Gonzalez y Canales.

HISTORIA NATURAL.

- D. Salustiano Sotillo.
- » Jaime Banús y Castellví.
- » Juan Garriga y Amadó.
- » José Casanovas y Estradé.

AGRICULTURA.

- D. Juan Garriga y Amadó.
- » Joaquin de Espona y Noix.

LENGUA FRANCESA.

- D. Sebastian Obradors y Font.
- » Francisco Castellví y Pallarés.
- » Ignacio de Bordons y de Portella.
- » Adolfo Taxil y Delecenne.

RELIGION Y MORAL.

- D. Julian Gonzalez de Solo.
- » Juan Llach y Soliva.
- » Fernando de Leon y Olarieta.
- » Benito Martín.
- » Francisco Castellví y Pallarés.
- » Narciso Falcó y Xifreu.
- » Francisco Solá y Gelpi.

PRINCIPIOS DE ARITMÉTICA Y GEOMETRÍA.

- D. Francisco Loperena.

CLASES DE DIBUJO.

- D. Fernando García y Galí.

REPASO DE INSTRUCCION PRIMARIA.

- D. Francisco Rogés.

AUXILIARES.

- D. Luis Gené y Gimbernat.
- » Francisco Canal y Freixa.
- » Narciso Xifra y Masmitjà.

Al curs 1879-80 hi ha 9 col.legis incorporats a l'Institut de Girona. Ve't'en aquí els efectius:

	Nº Prof.	Nº alumna.	Inscripcions
Colegi de St Narcís de Girona	5	19	44
Col.legi del seminari de Girona	7	62	123
Col.legi de Nostra Sra del Collell	10	30	63
Col.legi Escoles Pies d'Clot	6	53	126
Col.legi Escoes Pies Puigcerdà	15 4	15	36
Collegi de St Feliu de Guíxols	5	32	59
Col.legi de Blanes	8	5	7
Col.legi de La Bisbal	3	15	30
Col.legi de Sta Maria de Ripoll	3	12	31

Nota: val a dir que als col.legis de religiosos la figura del director la he inclosa ~~entre~~ en el còmput de professors.

L'esforç d'equipar materialment el primer centre cultural de Girona va ser notable a mitjan segle passat. Per donar-ne només una idea pensem que a principis de 1846 es va fer-essenr director del centre Julià González de Soto- una comanda d'aparells de Física i Química per a equipar el gabinet corresponent. El nombre d'aparells adquirits a la casa Deleueil de París va ser de 88. Tres quarts de segle més tard, cap a la fi de la Dictadura, hi havia instal.lat a l'Insittut un observatori meteorològic, un sismògraf, el gabinet de física i història natural, un laboratorori de ciències, etc. Hi havia també la biblioteca del claustre de professors i la Biblioteca Provincial amb més de 16.000 volums , alguns d'ells de gran valor. Pel que fa a la matrícula de l'Institut, consigna Carles Rahora cap a 1930, era força nodrida però amb tendència a disminuir. De 572 almes del curs 1911-1912 s'havia passat a 433 el curs 1927-1928, dels quals 47 noies.

El curs 1899-1900, doncs, el número de professors dels col·legis agregats a l'Institut de Segon ensenyament de Girona són els següents:

Girona.Col·legi de St Narcís:	5
Torn, barr. de Besalú.Na Sra del Col·lell	3
Clot.Escolapis	5
St Feliu de Guixols.Col. Vicari	1
Idem.Col. de Sta Maria	1
Sta Coloma de Feners.Col. de Sta	1
La Bisbal.Col. St Josep	2
Blanes.Col. Sta Maria	5

Ve't aquí l'assignatura i títol de cada un dels professors d'aquests col·legis de segon ensenyament escampats per les comarques. Observem que hi ha a la llista, entre altres, el literat, polític i economista Salvador Albert i Pey, de St Feliu de Guixols:

<i>Colegio de San Narciso en la Capital</i>		
D. Ramón Bordas y Estragués	Bachiller en Filosofía y Letras	Latín y Castellano 1.º y 2.º curso (Plan 1899) Latín y Castellano 2.º curso (Plan 1895) Retórica y Poética Psicología Lógica y Ética Geografía 1.º curso Historia
» Rafael Roca y Auguet	Licenciado en Filosofía y Letras	Geografía general Historia de España Historia Universal Matemáticas 1.º y 2.º curso Aritmética y Álgebra
» Joaquín Coll Llach	Lic.º en Ciencias	Geometría y Trigonometría Física y Química Historia Natural Agricultura
» Juan Benesis	Profesor de idiomas	Francés 1.º curso 1899 Francés 1.º curso Francés 2.º curso
» Pedro Subirana	Maestro de 1.º enseñanza	Gimnasia higiénica 1.º curso Gimnasia higiénica 2.º curso
» Emilio Cornellá		Religión 1.º y 2.º curso
<i>Colegio de Nuestra Señora del Col·lell en Torn, Parroquia de Besalú</i>		
D. Angel Sauquer Brangarí	Presbítero Dr. en Filosofía Letras	Latín y Cast.º 1.º 2.º curso (1899) Religión 1.º y 2.º curso (1899)
» Jacinto Giralt y Bustins	Presbítero	Geografía 1.º curso Geografía general
» Pedro Palomeras y Costa	Id. Licenciado en Filosofía Letras	Retórica y Poética Historia de España Matemáticas 1.º y 2.º curso
» José Gironella y Corominas	Presbítero	Aritmética y Álgebra Geometría y Trigonometría
» José Jordá y Durán	Presbítero Bachiller	Francés primer curso 1899 Francés primer curso Francés 2.º curso Historia Natural Historia
» Isidro Ferrer y Capellera	Presbítero	Historia Universal Psicología Lógica y Ética
» Juan Noguier y Planadecursach	Idem	Física y Química Agricultura
» Antonio Pijoán Masdevall	Subdiácono	Gimnas.º higién.º 1.º y 2.º curso

Colegio de las escuelas pias en Olot

Pr. José Ponce	Escolapio	Latín y Castellano 1.º curso
		Geografía 1.º curso
		Religión primer curso
		Matemáticas primer curso
Pr. Juan Juani	Idem	Latín y Castellano 2.º curso
		Francés primer curso
		Religión
		Matemáticas 2.º curso
Pr. José Dalmau	Idem	Psicología Lógica y Ética
		Historia Universal
		Geometría y Trigonometría
		Retórica y Poética
Pr. Manuel Cortés	Idem	Francés primer curso (1895)
		Francés segundo curso (1895)
Pr. Tomás Viñas	Idem	Física y Química
		Historia Natural
Pr. Manuel Roca	Idem	Agricultura

Colegio Vidal en S. Felix de Guixols

D. Marcelino Oliveras y Agusti	Presbitera	Religión 1.º y 2.º curso
		Latín y Castellano 2.º curso
		Matemáticas primer curso
		Latín y Castellano 1.º curso
» Luis Boschdemont y Boadella	Maestro Superior	Geografía
		Historia
		Historia Universal
		Retórica y Poética
		Psicología Lógica y Ética
» Salvador Albert Pey	Idem idem	Francés primer curso
		Francés 1.º y 2.º curso (1895)
D. Aronte Baratta Oliver	Ingeniero Industrial	Matemáticas 2.º curso
		Aritmética y Algebra
		Geometría y Trigonometría
		Física y Química
		Historia Natural
		Agricultura

Colegio de Sta. Maria en Ripoll

D. Juan Aliberch y Tort	Presbitero	Religión 1.º y 2.º curso
» Ramón Sadurni Durán	Bachiller en Filosofía y Letras	Latín y Castell.º 1.º y 2.º curso
		Retórica y Poética
» Luis Pujolar y Coll	Ingeniero Industrial	Francés 1.º y 2.º curso
		Historia de España
		Historia Universal
		Matemáticas 2.º curso
» Ramiro Mirapex Páges	Farmacéutico	Física y Química
		Historia Natural
		Agricultura

Colegio de Ntra. Sra. en Sta. Coloma de Farnés

Don Ramón Gratacós y Massanas	Bachiller y Profesor Normal	Latín y Castell.º 1.º y 2.º curso
		Religión 1.º y 2.º curso
		Geografía primer curso
		Matemáticas 1.º y 2.º curso
		Geometría y Trigonometría
		Historia
» Gaspar Janer y Serviña	Licenciado en Filosofía y letras	Francés primer curso (1899)
		Retórica y Poética
» Luis Gratacós	Profesor Normal	Francés 2.º curso (1895)
		Gimnasia 2.º curso

Colegio de San José en La Bisbal

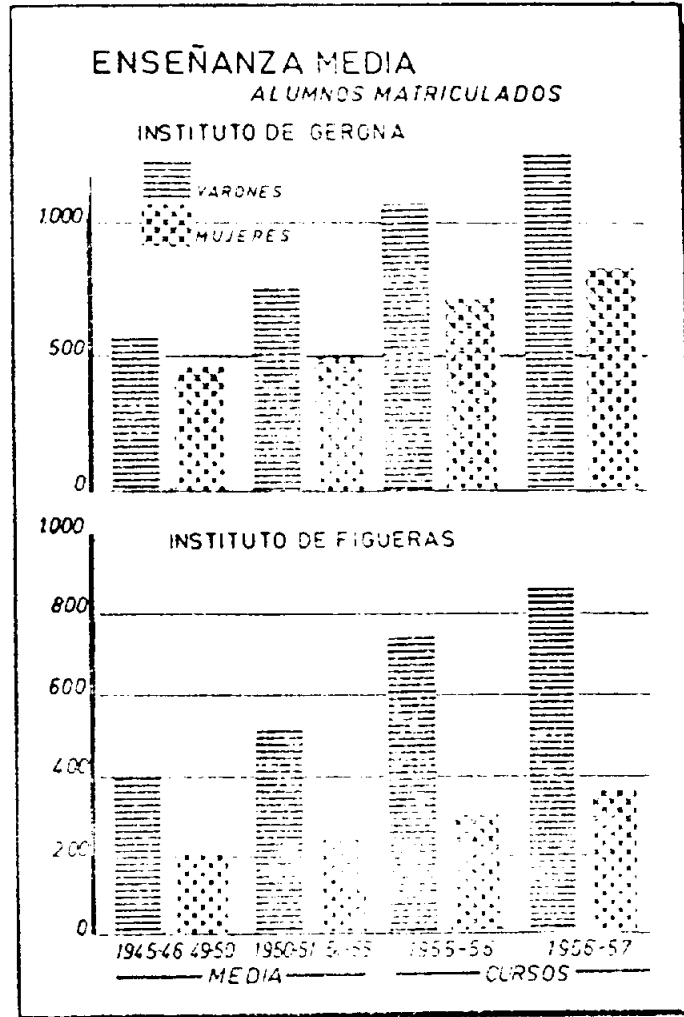
D. José Batlle	Presbitero Licenciado en Ciencias	Latín y Castell.º primer curso
		Retórica y Poética
		Geometría y Trigonometría
		Física y Química
» Juan Huguet	Profesor Normal	Matemáticas primer curso
		Francés 1.º y 2.º curso
		Historia Universal
» José Barceló	Profesor Elemental	Religión
		Geografía primer curso

Colegio de Sta. Maria en Blanes

Pr. Buenaventura Mulla	Pbro. de la sagrada familia	Latín y Castell.º 1.º y 2.º curso
		Religión 1.º y 2.º curso
Pr. Narciso Sitjà	Idem idem	Geografía primer curso
		Historia de España
Pr. Manuel Riu	Idem idem	Historia Universal
		Matemáticas primer curso
Pr. José Vila	Idem idem	Aritmética y Algebra
		Matemáticas 2.º curso
Pr. Jaime Barreras	Idem idem	Francés primer curso (1899)
		Francés primer curso (1895)

Gerona 18 de Abril de 1900.—El Director, Joaquín de Espuña.—El Secretario, Pablo Civil.

(relació treta del DOPG, 1900, pp. 221, 222).

171

V. - Enseñanza Media

1) Instituto Nacional de Enseñanza Media de Gerona

CONCEPTOS	Media de 1945-46 n 1949-50	Media de 1950-51 n 1954-55	CURSOS	
			1955-56	1956-57
PERSONAL DOCENTE	16	20	20	20
ALUMNOS MATRICULADOS				
Oficiales:				
Varones	211	292	277	328
Mujeres	185	185	214	250
Libres:				
Varones	153	214	468	541
Mujeres	110	111	198	235
Colegiados:				
Varones	175	209	199	257
Mujeres	97	171	232	265
Privados:				
Varones	19	6	122	118
Mujeres	40	32	60	65
En junto:				
Varones	558	721	1.066	1.244
Mujeres	432	499	704	815
TOTAL	990	1.220	1.770	2.059
ALUMNOS QUE TERMINARON LOS ESTUDIOS				
Varones	60	(1) 100	(1) 204	(1) 222
Mujeres	37	(1) 72	(1) 118	(1) 164
TOTAL	97	(1) 172	(1) 322	(1) 386
TITULOS EXPEDIDOS				
A Varones	51	(2) 87	(2) 191	(2) 221
A Mujeres	34	(2) 42	(2) 128	(2) 165
TOTAL	85	(2) 129	(2) 319	(2) 386

En los cursos 1955-56 y 1956-57, los alumnos de cuarto y sexto de Primaria (1955-56) y de tercero y quinto de Primaria (1956-57) van incluidos el Grado Elemental y Grado Superior.

A una nota bibliogràfica publicada als "Anales del Instituto de Estudios Gerundenses", vol VII (1952), pp. 376-379, Tomàs Carreras i Austru veu en el llibre de Josep Pla, Girona. Un llibre de records, Ed. Selecta, Barcelona, 1952, "una interpretaci3n de Gerona inadmissible—seg3n lo podíem comprobar— para muchos gerundenses, que ven en algunas de sus páginas una ofensa a la histórica ciudad", i una encara més inadmissible versió de la ocasió: que s'imatgria al vell Institut en època d'estudiant de 11o. 11o

trasmaladó a Gerona para cursar el bachillerato, con el bagaje de su personal psicología: *l'arribament* del más típico ejemplar ampurdanés, con su adolescencia atormentada, una tendencia innata a la rebeldía y a la indisciplina y una absoluta inapetencia escolar. Ingresó como alumno interno en un colegio de religiosos, donde se sintió siempre enjaulado. Con tan malas disposiciones, el lector perspicaz y de gusto depurado se explica fácilmente, aun doliéndole, la inserción en la obra que analizamos, de las morbosas páginas dedicadas a narrar las conversaciones entre febriles adolescentes del colegio, con la pretensión de que vienen a ser estas conversaciones algo así como la historia clandestina, inconfesable de las clases altas o ilustradas de aquella Gerona, al fin para ir a parar a esta insólita declaración: «Tot això semblava, des d'aquelles altures enreixades del col·legi, molt important. En realitat, eren pures nieieses, fatxenderies, superfluitats.»

No menos inaceptable es la presentación del grupo de profesores que integraban el Instituto de Segunda Enseñanza de Gerona, que en aquel entonces, si los había pintorescos, como en todas partes, otros eran eminentes y ejemplares. El humorismo temperamental —más fisiológico y verbal que psicológico— del Pla escritor, ha deformado a todos aquellos profesores, convirtiéndolos en guiñapos o figuras caricaturescas, para divertimento insano del lector. Maltratada resulta la noble y patriarcal figura de D. Jaime Sagrera y Pi Joan, profesor doctísimo de latín, el hombre de las barbas proféticas, gran conversador, psicólogo y humorista, organizador, celo apostólico, de la beneficencia extraoficial, considerado justamente en Gerona como un ornato de la ciudad. A la distracción escolar del Pla adolescente le pasó también por alto el valor científico de los ilustres profesores de aquel Instituto. Uno era D. Narciso Xifra y Masmitjà, catedrático de Matemáticas, un gran señor, ingeniero industrial, autor y ejecutor del proyecto de iluminación eléctrica de Gerona, la primera ciudad de España que disfrutó de este servicio público. Hizo pruebas del teléfono entre Barcelona y Gerona

cuando no se había instalado aún en España ninguna red telefónica. Era el otro profesor, ni siquiera citado, D. Manuel Vazurro, docto y ameno catedrático de Historia Natural, Doctor en Derecho por añadidura, coleccionista, hombre curioso en todos sentidos, a quien tanto deben las excavaciones de Ampurias y la Arqueología y la Prehistoria gerundenses.

Me creo con derecho y con cierta autoridad para enjuiciar severamente, en este punto, el libro de Pla, por dos razones: la primera porque conocí y traté a muchos de aquellos profesores; la segunda —no sé si es discreto decirlo—, porque durante la guerra, escondido y perseguido, para consolarme y no perder la serenidad, me lancé a la empresa íntima de escribir (formando la primera parte de mis Memorias escolares y universitarias, no terminadas todavía) sobre «La meva Girona». En estas páginas traduje directamente mis tiernos recuerdos infantiles y de adolescente sobre las cosas

La funció del Seminari Conciliar de Girona pel
que respecta al jovent rural i a la continuïtat
de l'acció dirigent del clergat.

Com ja hem indicat al prefaci metodològic d'aquest treball, el que ens interessa sobretot és d'estudiar l'educació comuna i els seus canals. L'educació comuna és la formació de la majoria o, el que bé a ser el mateix, la de qualsevol membre de la població de l'àrea geogràfica estudiada. En aquest sentit, encara no ha estat prou subratllada, ~~a=ne~~ si no és per alguns historiadors eclesiàstics, la funció plenament "funcional", i perdoneu la redundància, del Seminari diocesà en la formació primària i secundària d'una vasta col·lecció de jovent sobretot rural. Però, rigorosament considerada, l'acció conformadora, integradora, funcional de l'església en el camp educatiu i ideològic revesteix una àmplia gama d'altres aspectes que en aquest capítol voldríem començar-només començar- a estudiar.

de estudiar y los estudios literarios, en pocas
palabras, el estudio de la lengua (

) para convencer-se que el fin de las
actividades escolares en la vida estudiantil gironina al s. XIX era, neto
más que el Institut de Girona, el Seminari, almenys a los carreres decaídos. Pen-
saba que la Normal de Girona por aquellos dates era incapaz d'aixecar el
cas. Joaquim Pla, que trató más que con a "estudiós" del tema sus interassa
de la vida estudiantil, escribió el título XXIX de la obra Historia
de la Normal de Girona, (1908), p. 111. En el capítulo de la
Normal de Girona (1808-1810):

↳ Eran, en general, jóvenes modestos y
recatados, muchos de los cuales se ayu-
daban en sus estudios desempeñando car-
gos de ayos o estudiantes en numerosas
familias, que les confiaban el cuidado de
los hijos, y otros se desplazaban hasta
los "mansos" de las afueras de la ciudad,
en cuyas casas de labor desempeñaban el
cargo de mentores de los pequeños a la
par que ayudaban también, en parte, en
las tareas de la casa.

Muchos de los que se dedicaban sólo
a sus estudios, sin simultanearlos con

otras ocupaciones, a fin de no resultar
excesivamente gravosos a sus familias se
organizaban en "comunias", o sea, se
reunían varios de ellos en una casa que
dispusiera de habitaciones suficientes para
ellos, y el ama de la casa cuidaba de con-
dimentarles y cuidarles, a cuyo fin ellos
satisfacían, en partes iguales o a prorra-
teo de sus posibilidades, el importe de
sus pensiones. Algunos aportaban las
vitualas de sus casas respectivas y las
entregaban, poco a poco, a su ama o
patrona.

Los estudiantes del Seminario no po-
dían salir de casa después de las 6 de la
tarde, a no ser por un motivo poderoso,
y el Seminario cuidaba de enviar de vez
en cuando un visitador a dichas "comu-
nias" para cerciorarse de que los estu-
diantes que se hospedaban en cada una
de ellas hacían debidamente sus "velas
de estudio".

Los que habían recibido ya órdenes y
vestían el traje talar vivían internos en
el Seminario. Otros, de cursos menos
adelantados, podían vivir, por muy mo-
desto estipendio, en el Colegio de la Sa-
grada Familia, conocido también vulgar-
mente, por "Colegio de los Pobres".
Hay que decir que este último nombre
no estaba bien aplicado, aunque posible-
mente fué el primero que se le dió.

Val a dir que aquest col·legi per a seminaristes pobres havia ~~estat~~ tingut el seu origen, ens informa després quest autor, en una fundació de Pere Buixeda, pvre; més tard el canonge Quintana el va convertir en casa col·legi de Semnaristes, i el doctor Sivilla l'any 1884 li proporcionà edifici; l'any 1908 el bisbe Fol el batejà "Col·legi de la Sagrada Família".

Havia estat el bisbe Francisco Arévalo ^{de Zuazo} qui va fundar el Seminari Tridentí de Girona l'any 1599. Instal·lat primerament al col·legi de Querol, desconec totalment com va funcionar durant un segle i mig si es que funcionà. L'any 1769, en ser desallotjat el convent i col·legi de St Martí (jesuïtes-col·legi que ara està essent objecte d'investigador per J.M. Marquès, arxiver diocesà), s'hi instal·là en Seminari Tridentí. El bisbe Tomàs de Lorenzana hi fundà l'any 1775 una bona biblioteca i el bisbe Florencio Lorente el proveí de gabinets de Física i Història Natural. Segons esmenta J.M. MARQUES, apt. cit., Constantino Bonet... pp. 178-179, les primeres providències d'aquest bisbe van ser cap al seminari; l'home treballà per augmentar l'internat, reglamentar l'extrnat i per acrbixar el nombre de professors: "en los primeros días de 1863 prescribía el internado a los alumnos de los dos últimos años de la carrera "para asegurar su **formación** vocación y formarse en el espíritu eclesiástico". La predicación de ejercicios espirituales a internos y xternos la encargó a los jesuitas. Los estatutos de 1864 para los alumnos externos inciden sobre la vida de piedad, que incluye la oración mental, el cumplimiento riguroso de los deberes escolares y la reglamentación de la vida y vestido para acentuar el estilo eclesiástico, contrapuesto al del mundo'. El número de profesores llegó a ascender en 1866 a 10 para la segunda enseñanza y 5 para la teología y cánones. El profesor de dogmática, Colomer, sería llamado en 1868 a regir la diócesis de Vic; el de química, Fernando Roig, la profesaría en 1870 en la efímera universidad de Girona. Para a dirección de la casa confirmó al vice-rector Francisco Noguer, nombrado por el obispo Lorente. Bonet le tenía por celoso director espiritual de multitud de personas, a las que dedicaba largas horas de confesionario, pero también por 'algo exagerado en sus juicios y dominado por un carácter fuerte e intransigente'".

Afegeix J.M. Marquès (Constantino Bonet, op. cit., p. 186) que "continuó Bonet el desenvolupament del col·legi del Col·lell que havia fundat el seu predecessor Lorente. Lo va dotar de gabinet de Física i Química. Prescriu que a les assignatures se n'afegien les matemàtiques i la Història natural. En canvi, no va voler modificar la situació legal del Seminari menor que tenia per convertir-lo en col·legi agregat al Institut Provincial (CONSTANS, Història de Santa Maria del Col·lell, pp. 241, 251, 347). Cursaven estudis allí en 1867-1868, 229 alumnes; 48 de primera ensenyança i 171 de segona. Eran interns 65 i externs 154. Este últim dada fa suposar que una zona rural sense possibilitats d'accedir a la segona ensenyança oficial se beneficià àmpliament de l'obra cultural del col·legi (Estadística en ADG, leg 5. 290).

Segons el Cens provincial de 1957, el personal docent i administratiu del Seminari conciliar era de 36 persones, dels quals 24 docents. El del Seminari-Col·legi del Col·lell assolía la xifra de 28 persones, dels quals 21 comptaven com a docents. El nombre de docents era aleshores quasi bé el doble del que figura als censos oficials per al curs de 1914 a 1915, en què els efectius d'ensenyament eclesiàstic eren els següents:

Seminaris		2
Professors		34
Llatí-humanitats. Matriculats		188
Id.	Aprovats	188
Filosofia i accessoris. Matriculats		88
Id.	Aprovats	89
Teologia dogmàtica, moral i accessoris. Matriculats		43
Id.	Aprovats	43
Dret canònic		-
Total interns		193
Total externs		127
Total		320

VII. - Enseñanza Religiosa

Alumnos que cursan los estudios en el Seminario Conciliar de Gerona, por cursos

CURSOS	Personal docente	NUMERO DE ALUMNOS			TOTAL	Ordenados de presbiteros
		Latín y Humanidades	DE FACULTAD			
			Filosofía	Sagrada Teología		
1945 - 1946.....	19	209	34	15	258	5
1946 - 1947.....	20	183	81	24	288	9
1947 - 1948.....	20	159	84	34	277	10
1948 - 1949.....	20	164	63	73	300	2
1949 - 1950.....	20	162	65	76	303	5
1950 - 1951.....	20	153	57	84	294	16
1951 - 1952.....	20	154	57	86	297	22
1952 - 1953.....	20	161	56	84	301	23
1953 - 1954.....	20	141	64	73	278	22
1954 - 1955.....	20	153	58	69	280	17
1955 - 1956.....	24	163	53	60	276	18
1956 - 1957.....	23	176	55	83	314	19

Un element per a historiar l'hi tòria escolar i valorar-ne els efectes sobre els individus és certament el record oral i escrit dels que l'han feta i rebuda. Les memòries i retalls de memòries són en aquest aspecte abundants, per bé que no tant com voldríem. Fent, per exemple, les Memòries de Vinyes i Comas

Aquest autor ens informa-i no és l'únic: recordem les memòries i contes de Joaquim Ruyra- d'èpoques anteriors al període central del nostre estudi. Vinyes havia anat de petit al Col·legi de St Narcís de Girona, força reputat a la ciutat a la dècada dels setanta del passat segle (p. 9). Allí tingué per mestres el professor Lleonart i el popular "don José". Crec que no estarà pas de més de seguir el fil dels records de Vinyes:

No vaig anar gaires anys al Col·legi de Sant Narcís. Un dia, a casa el meu avi varen fer-me conèixer un seminarista, deixeble fins llavors del Col·lell, que s'encarregava de donar-me lliçó i preparar-me per a al batxillerat. També aquest em donà la impressió d'un francès rodamón, però d'altre estil que "Don José", sense la majestuosa solemnitat del que captava, per aquells temps, al só d'himnes patriòtics de "revanche", allargant-vos la mà d'una manera desconcertant que us deixava el dubte de si era per a que li besesseu o per a que li posseu cinc céntims. El meu estudiant era un minyonaàs alt com un Sant Pau, però d'un posat encongit, un xic encorbat per la manca de vista, roig de cara i amb una silueta de conjunt en la qual, com en la dels moderns col·legials futbolistes, predominava d'una manera visible les cames. Sota una apariència rústega, no li mancava talent pels estudis. Anava pobrement vestit, de segona mà, i

a l'hivern portava un "jai-que", mena d'abric ja llavors completament desusat, del que no corria a Girona cap altre exemplar, que el del senyor Burguès. Durant un temps, el meu estudiant em donà lliçó cada dia, entre 11 i 12, fent-me escriure al dictat cartes en què el seu desconeixement de la vida social li feia posar coses tan còmiques, com la que recordo d'una en que trametia l'encàrrec de "veinte pares de brazaletes y doce de alpargatas para mi señora". Per fi, a entrada del curs de 1878-79, vaig fer l'exàmen d'ingrés a l'Institut, i em vaig matricular en ensenyament privat per a seguir els estudis al Seminari, com llavors es permetia en aquest, mitjantçant examinar-me en ambdós establiments. I deixo per altre capítol i lloc tractar dels meus temps d'estudiant de batxillerat, i sobre tot del seminari d'aquella època, on es reflectia com en lloc més la vivesa de la lluita política encesa pels primers treballs d'aproximació del tradicionalisme a la dinastia regnant.

**El Seminari i l'Institut.
— Aconteixements del
meu temps de batxillerat**

Tenia deu anys quan varen matricular-me al Seminari. El seminari de Girona era en aquell temps molt més concorregut. A part dels propis estudiants de capellà, hi anaven llavors forces nois de cases mig acomodades de fora a cercar-hi un complement d'instrucció, sense vocació definida ni propòsit determinat. Hi érem també uns nois, veritablement estudiants de batxillerat, que hi anàvem a guiar les assignatures i a assistir als cursos amb subjecció al pla oficial, examinant-nos també a l'Institut tal com si féssim els mateixos estudis en el Col·legi particular. En el meu primer curs érem 114 alumnes. Els estudiants acompanyats al Col·legi que deien vulgarment "dels pobres", avui a la Sagrada Família, eren ja uns 300 i el total dels seminaristes doblava gairebé la suma dels de fora.

corrent. Eren encara molts els que servien de criats o mestres en cases particulars o masies properes i majoria els que anaven amb brusa i espardenyes. Els de cases acomodades vivien a dispesa o, més generalment, en "comuna" pagant a escot i de vegades en espècies. Moralment el seminarista de llavors oferia també les seves diferències amb el d'avui. Tenia una pietat menys monacal i disciplinada, una pietat rústega i casolana però no menys sincera. La major llibertat li donava marge a entremaliadures innocents que el posaven més equidistant entre el novici claustral i el llegendari estudiant de barret de cresta. Existia una certa animositat amb els estudiants de l'Institut que motejaven de "corbs" als seminaristes, provocant qüestions que acabaven a voltes en pedrades pels afores de la ciutat.

El sistema d'ensenyament era, en els primers cursos, compostos d'alumnes molt joves i fins un xic deficients, en ocasions, de preparació escolar, a l'antiga usança, amb els consabuts estímuls de cadira en cap de banda, passades de lloc, desafiaments i palmeta. Val a dir que els resultats abonaven el sistema i que jo no els he vist pas millors de la pedagogia científica. Quan algun dia de

repàs el catedràtic es posava a seguir la filera preguntant gèneres o verbs — ell amb el bastó en l'aire i l'alumne amb el colze en guàrdia — les contestes sortien automàticament com d'una ametralladora. Les regles de gèneres, en vers, del "Miguel" que donàvem de text, em varen proporcionar l'èxit d'un mes seguit a la cadira. Formàvem com he dit en dues bandes, una de les quals va anar-se convertint en ensamblement, durant el meu primer curs, en el dels saberuts — una mena d'aristocràcia de l'aplicació — i jo, que portava ja un esperit democràtic i un odi instintiu a la pedanteria, vaig mantenir-me tossudament en l'altre malgrat de poder competir bé amb els d'enfront, fins a darrers de curs i encara a excitació del catedràtic que va picar-me, privadament, de l'honor propi. En resum, els estudis del seminari, potser un xic més reduïts en extensió, tenien en avantatjós canvi una major intensitat, que es manifestava sobretot com a preparació a la cultura clàssica, sobre l'ensenyament oficial de l'Estat.

El Seminari, com tots els llocs on predomina l'element catòlic, fou en aquell temps teatre principalíssim de les discussions i lluites entre els bàndols que s'anomenaren de "mestissos" i "cimarrons".

Per cert que si no m'enganyen antecedents de la memòria, el primer d'aquests apellatius — origen, en correlativa repressàlia, del segon — fou inventat i degut al Doctor Reig, llavors catedràtic de filosofia al nostre seminari, figura de relleu en aquelles lluites, polemista exaustiu i "ergotista" digne de les antigues aules de Salamanca. Tanmateix, l'ambient del seminari era completament "cimarró"; els estudiants "mestissos" — assenyalats amb el dit — no crec pas que arribassen a una dotzena, i la proporció, un xic major, era també ben reduïda entre els catedràtics. Si la desproporció dels bàndols no oferia pas marge a la lluita interior, el ressò de la de fora bugia fort dintre del Seminari i arribava als periòdics satírics barcelonins que més li intervingueren — "La Vespa" i "L'Avi vell" — amb versos i comentaris, àvidament llegis, dels que no sortien gaire ben parats els catedràtics "mestissos". I reservo per capítol a part — que bé se'l mereix — tractar especialment d'aquelles banderies, reflexe un xic enganyador de qüestions i tendències més fondes i més permanents dintre la política espanyola.

**

Al cinqué any dels meus estudis — quart del pla oficial — vaig simultanejar ja els dos establiments, fent a l'Institut la filosofia, que s'hi estudiava en un sol curs, i acabant al Seminari les matemàtiques i el francès. El darrer curs vaig fer-lo únicament a l'Institut.

També l'estudiant d'Institut era un xic diferent del d'avui. Desconegut o poc menys. llavors, el sistema de "vigilats" que fan vida de col·legi fora de les hores de classe, les famílies de fora retenien tot el possible els seus nois en establiments d'ensenyament privat durant els primers anys i els enviaven a la vida d'Institut més tard, gairebé homes fets. Eren doncs molts els que vivien a dispesa i que gaudint d'una major independència i majors recursos es feien més notoris en la ciutat. Pel demés ja es comprèn que, llevat dels canvis inherents als costums de cada època, la seva psicologia no diferia pas molt de la de l'estudiant d'avui, en condicions semblants d'edat i situació.

Durant el meu temps d'estudis a l'Institut va intentar-se la publicació d'un periòdic estudiantil que havia de portar el títol d'"El Bachiller". El prospecte, única cosa que arribà a sortir, portava ja la firma, en inicials, d'en Joan

103

Antoni Espuñes, que inaugurava amb ella les seves aficions periodístiques. Altra firma era la d'en Leopold Quintana, llavors condeixeble meu, fill del catedràtic que era de matemàtiques del mateix Institut. En Quintana començava a donar a conèixer les seves aficions poètiques amb composicions primerenques que concordaven amb la seva figura feble i delicada de romàntic. Minat per la tisi, no va pas trigar un any a morir. Les circumstàncies esmentades donaren major relleu al seu enterrament. Hi concorregueren, com és de suposar, tots els catedràtics i entre aquests el de retòrica, home d'una extravagància física i moral que l'havia fet llastimosament popular. Era de mitja edat, nas estret i xato que difícilment li aguantava els "lentes". Abundant de cabells grisos que li sortien a manyocs despendinats per sota les ales del "bombin", esperitista, amb un anticlericalisme pintoresc que esbrabava sobre tot en els dicteris quan s'enfadava amb algun dels alumnes. Si guí dit en honor seu que aquest anticlericalisme no el feu pas mancar a la justícia — com en principi s'havia temut — en l'examen dels que seguíem el curs al Seminari, i especialment en el meu que qualificà amb la millor nota

i elogià particularment. No cal dir que amb tot això disfrutava una popularitat — presa més o menys seriosament — que el destacava en tota gresca estudiantil, i així succeí en aquella trista ocasió, que si no era de gresca hi degenerà, com fàcilment ocorre entre gent jove i poc entenimentada. Ja en el cementiri mateix tractà de fer un discurs d'elogi del difunt, que el capellà — el conegut Mossen Salvador de la "Teia" — no li permeté, però que ens abocà a la sortida, peu dret damunt els mateixos graons de la portalada. El parlament animà a la concurrència i com que la major part del seguici havia ja desfilat i començava a fosquejar, ens vàrem oferir a acompanyar-lo amb les mateixes atxes que portàvem. L'home acceptà després de desfer-se en protestes d'agraïment, i en aquesta forma vàrem anar fins a Girona, en grup entorn d'ell, que portà sempre la paraula interrompent només l'elogi del difunt per a comentar les gràcies, que li fèiem observar nosaltres, d'alguna noia que passava. De tant en tant repetia les seves mostres d'agraïment i els seus precs de què apaguéssim les atxes, que anaven cridant més l'atenció quant més fosc i repetiam nosaltres el desig d'acompanyar-lo, fins que dintre ja dels

vells murs de la ciutat, en el que sigué carrer del Pes de la Palla, ara Rambla de Mossen Verdaguer, vàrem dissoldre aquella manifestació d'una comicitat macabra.

El Grup Excursionista i Esportiu Gironí

El primer número del Butlletí del Grup surt ~~per~~ el 1 d'abril de 1920. Es tracta d'un molt modest full excursionista com tants i tants n'hi havia a les comarques catalanes d'aquells anys. Més endavant, a la portada nº 21 comença a aparèixer el bell gravat de Busquets. La capçalera de la publicació és: "Butlletí mensual del Grup excursionista gironí". L'altre qualificatiu- "esportiu"- no s'hi afegirà fins al número d'agost de 1922. Pel febrer de 1921 emprèn la direcció del butlletí el soci col.laborador Josep Torrellas. Aleshores s'anuncia la creació a l'entitat d'una secció ciclista, secció que no es consolidarà ja que al número de setembre octubre 1923 ens assabentem que la dita secció no ha prosperat. L'empenta excursionista és gran durant aquets primers anys. Louvet, explorador suís "que ha donat la volta la món" disserta a l'entitat (Butlletí Grup, nº 10, abril 1921). Per tenir una idea del volum d'intercanvis i relació amb d'altres entitats catalanes d'esport del moment, us oferim una llista d'entitats ~~amb~~ ~~les~~ ~~quals~~ amb les quals l'entitat estudiada-el Grup- mantenia lligams en aquells moments-anyes 1922-1926-(normalment a base de rebre'n les publicacions)

A.E. Catalunya

A.E. Júpiter

A.E.D. Puigmal

A.E. Tagament

A.C.E. de Mataró

Agrupació Escultista

A.E. Avant

C.D.C.I ("Acció", del)

C.E. Els Blaus

C. Firinenc

C.E. de Terrassa

C.E. Barcelonès ("Butlletí" del)

C.E. de Catalunya

C.E. de Gràcia

C.E. Montseny

C.E. de Sants("El Fulletó" del)
 C.E. Pàtria
 C.E. Minerva("La Falç" del)
 C.E. Rodamon
 Club Muntanyenc(Butlletí del)
 C.E. Sempre Amunt
 Club Muntanyenc("Butlletí de la Societat de Ciències Naturals del ")
 "Eugènia"
 Fo ment Excursionista de Catalunya
 Grup Excursionista Mai Enrera
 Grup Excursionista Mossèn Cinto("Butlletí" del)
 Grup Excursionista Infatigable

 G.E.E. Andí
 "Llevor"
 "Els Matiners"
 "Muntanyes Regalades"
 "Nostra Comarca"
 Nostre Idela
 "Noticiari de la Secció d'Excursions",A.E.P.
 Orfeó Llevant
 "La Semisto"
 Secció Excursionista "Rafael Casanova"
 S.C. Català
 "La Veu del Freser"

Pel mes de desembre de 1924 són 81 els socis de l'entitat.

Ve't-en aquí la llista:

Don Josep Torra	Don Josep Roca
» M. Taberner i Gibert	» Francesc Tarrés
» Genís Vilademat	» Modest Palahí
» Miquel Santaló	» Pere Palahí
» Casia Costal	» Manel Sarassa
» Pere Roca	» Alvar Palahí
» Enric Ferrer	» Martí Adroher
» Agustí Gallostra	» Vicens Martí
» Francesc Gallostra	» Joan Turón
» Francesc Saliné	» Francesc Massó
» Josep M. ^a Platas	» Narcís Pujol
» Narcís Rotllan	» Benet Fargnoli
» Joan Cantalosella	» Josep Pascual
» Camil Roqueta	» Manel Pascual
» Pere Vila	» Pere Camós
» Joan Cerezo	» Juli Vidal
» Clodomir Figueras	» N. Baró
» Pere Cornellà	» Xavier Xaparro
» Ramon Carbó	» Ramon Moret
» Robert Bellsolà	» Josep M. ^a Gómez
» Joaquim Figueras	» Gabriel Mezquida
» Joan Poch	» Carles Figueras
» Josep Escatllar	» Leopold Cánovas
» Francesc Gruartmoner	» Santiago Hormeu
» Narcís Callicó	» Lleó Audouard
» Joaquim Cuatrecasas	» Silvestre Santaló
» Josep Boix	» Jacint Mata
» Sever Faig	» Florenci Comes
» Antón Gibert	» Josep M. ^a de Puig
» Jaume Valls	» Rafel Solà
» Venanci Turón	» Albert Cortey
» Francesc Vigué	» Miquel Pell
» Pere Omedes	» Benet Comas
» Joaquim Colomer	» Francesc Frigola
» Joan Pascual	» Francesc Colomines
» Josep M. ^a Pla i Dalmau	D. ^a Assumpció Cid
» Lluís Morillo	» Concepció Francàs
» Jaume Pons	» Angela Dalmau
» Joan Coll	» Josefina Xaparro.
» Joan Barri	
» Esteve Torras	
» Damià Escuder	

Hi trobem comerciants, membres de professions liberals, ensenyants, artistes... Hi veiem, molt minoritàries encara, algunes dones. El mateix número de desembre de 1924 apostil·la al respecte: "creiem que n'ingressaran d'altres, doncs l'ideari de la nostra entitat no deu excloure a ningú". Les dones de l'entitat són "mimades". Socis com Riera X. o C. Costal tenen articles inflamats al respecte. Hi tornarem més endavant. Mentrestant la biblioteca i el seu guarniment comencen a ser una preocupació sen-

tida.

S'impulsa al respecte una campanya per a rebre donatius (finals 1925). Al cap de quasi un any de la darrera llista general de socis apareguda al butlletí en surt una altra (núm. 44 del BGEEG, pp. 18-19): els socis són ara 139, de 81 que sumaven pel desembre de 1924. El dia 21 de gener de 1926 té lloc l'elecció de nova Junta Directiva. Camil Roqueta és votat president i Josep Torrra Vice-president, Joan Cerezo, secretari, Pere Vila, tresorer, Josep Mª Planas, bibliotecari i Modest Palahí i Lluís Morillo, vocals. Ve't aquí a títol indicatiu l'estat de comptes de la jova entitat pel desembre de 1925:

Rossec en caixa el 1er. de Gener de 1925	Pessetes	256'90
Ingressat per tots conceptes mes de Gener	Ptes.	132'90
idem Febrer	"	150
idem Març	"	156
idem Abril	"	160
idem Maig	"	175
idem Juny	"	174
idem Juliol	"	182
idem Agost	"	180
idem Setembre	"	184
idem Octubre	"	147
idem Novembre	"	152
idem Desembre	"	153'60
Total ingressos any 1925		2183'70
Despeses per tots conceptes mes de Gener	Ptes.	80'00
idem Feber	"	94'10
idem Març	"	61'50
idem Abril	"	70'40
idem Maig	"	70'60
idem Juny	"	128
idem Juliol	"	44'25
idem Agost	"	139'80
idem Setembre	"	41'75
idem Octubre	"	453'90
idem Novembre	"	59'75
idem Desembre	"	422'50
Total despeses any 1925	Ptes.	1666'45

RESUM

Ingressat Ptes.	2183'70	
Pagat "	1666'45	
Rossec en caixa el 1er. gener 1926	517'25	ptes.

No hi ha dubte que una de les fonts de ingressos...

tants és ara la biblioteca: es preten tenir una biblioteca, si no molt extensa en títols, sí prou nodrida i útil. Es van reglamentant mentrestant seccions com la d'Excursions; es veu la necessitat de crear unes normes fixes, ja que l'entitat creix. L'altra gran secció és la d'atletisme, la qual compta amb entusiastes socis com Pompeio Pascual o J.M. Pla Dalmau i vells iniciadors i atletes com Marian Taberner o Joan Cerezo (cf. núm. 49 del BGEEG, pp 41-43, juliol-agost 1926), la vàlua dels quals reconeix el Butlletí en ocasió dels campionats de Catalunya celebrats aquell any a Girona, organitzats pel "comitè provincial" d'atletisme de Girona amb no gaires mitjans i amb no tant d'encert com s'hauria volgut. Una fotografia de l'activitat del centre l'any 1926 podria constituir-la el resum de la memòria llegida el 25-XII(?) de 1926 a la reunió general:

Al finir el seu comés l'actual consell Directiu, resta del tot consolidada la situació econòmica del Grup.— El ròssec de pts. 685 en contra que va deixar la junta anterior, ha estat liquidat, i totes les despeses que s'han efectuat durant l'exercici que fineix, han estat així mateix oportunament saldades.

La situació normal en que es troba actualment la nostra Entitat, permet pensar amb optimisme amb el seu engrandiment, iniciat i encarrilat per l'actual Directiva, que's va trobar llavors amb grans dificultats d'ordre material, ja definitivament vençudes.

Les principals despeses, son: Per l'adquisició de llibres, guies, revistes, pagament de subscripcions, etc. Pts. 360.—Per la publicació del Butlletí Pts. 550.—Les despeses ocasionades per l'Exposició d'Art s'han cancelat pels llurs propis mitjans. La necessitat d'economitzar, per un costat, i la mancança de temps destinat en organitzacions, per altres, no ha permés que el Butlletí sortís amb tota regularitat; no obstant haurá sigut un dels anys en que n'hauran sortit major nombre.—

Resum dels actes mes importants portats a cap per les diferents Seccions:

SECCIO EXCURSIONISTA.

Excursions fetes: A Nostra Dona del Mont, al Montseny amb ascensió a les Agudes (1800m.), a S. Pere de Roda, al castell de Burriac, a Rupit i el Far, nocturna de S. Feliu de Guixols a Tossa, a Palamós per la costa brava,

i al Castell de Montsoriu. A més s'en feu una de feminal a la Font de la Torra Tassa, amb assistència de bon nombre de senyorettes. En preparació, excursions al Montseny, al Castell de Recasens i a Núria.

SECCIO ATLETICA.

Aquesta secció s'ha distingit per la seva notable activitat i per l'èxit de llurs organitzacions.

Ha fet exhibicions a Llagostera, L'Escala, Cassa de la Selva, i té en preparació l'anada a S. Feliu i Palafrugell.

Va organitzar la «I Volta a Girona» que tants lloables comentaris va ocasionar. Participà en els Campionats de Catalunya celebrats en aquesta Ciutat, on es calificà en V.º lloc entre 11 participants, i als provincials, on assolí el primer, i recentment el festival de Fires d'inoblidable recort.

D'ART

Com en anys anteriors s'ha portat a cap la «Exposició d'Art Plàstic Gironí» quin exit fou unanimitament reconegut i elogiat.—aquesta organització que dona al Grup un caràcter d'Associació cultural, sembla ja imprescindible en el programa de Fires, i cada any es veu augmentat el formidable nombre de visitants.

DE LA BIBLIOTECA.

Han entrat llibres i revistes en nombre superior a 400.

DEL BUTLLETÍ.

Desde el N.º 46 el Butletí pren una forma més acurada tan de text com de composició i surt il·lustrat amb gravats i fotografies de Girona i sa comarca.

Desde el n.º 51 sortira d'un tamany un xic més gran quedan aixis d'un format més definitiu,

El Secretari

JOAN CEREZO i PUIG

Un dels aspectes que cuida el butlletí del Grup és el recull de peces folklòriques, rondalles i cançons, tret per altra banda amplament estès entre les entitats excursionistes catalanes. Josep Casassa sembla portar aquest apartat del butlletí. El número 5 de febrer de 1930 del BGEEG dona compte de l'elecció de nova Junta en la sessió del dia 30 de gener amb assistència de 34 socis només. Va resultar elegit ^{president} Joaquim de Camps i Arboix i secretari Xaudiera. Ve't aquí els acords de la primera junta directiva de Camps i Arboix en sessió del dia 11 de febrer:

En la sessió celebrada el dia 11 del corrent febrer la Junta Directiva sota la presidència del senyor Camps i Arboix i amb assistència dels senyors Peraire, Murillo, Planas, Xaudiera i Carreras, prengueren els següents acords:

Organitzar un cicle de conferències, la primera de les quals tindrà lloc el dia 15, a les 7 de la vetlla, a càrrec del senyor M.^o Batista i Roca, sobre el tema «L'excursionisme i la joventut», convidant als socis a l'acte, en la impossibilitat de fer-ho d'altra manera, per mitjà d'invitació individual. Assenyalar la segona conferència del curs projectat, pels primers de març vinent a càrrec del consoci senyor Joan Masó.

Obrir una subscripció per a socórrer en son infortuni, a l'entusiasta excursionista senyor Jaume Corbatera.

Nomenar una comissió organitzadora d'excursions, integrada pels consocis senyors Estanislau Aragó, Joaquim Coll Turbó i Vicents Martí, als quals se'ls farà saber el nomenament per escrit. Aquesta comissió tindrà per finalitat el preparar excursions assenyalant-ne tots els detalls d'organització i procurant que periòdicament, i al menys una vegada al mes, tingui lloc alguna sortida.

Acceptar com nous socis els senyors Rafel Masó i Joan Geli.

Estudiar la creació d'un organisme cooperatiu dintre el «Grup» que a base d'una caixa d'estalvis o una guardiola per a excursions, faciliti als socis el poder realitzar al menys una sortida a l'any.

Celebrar dintre els mesos de març o abril l'aniversari de la fundació del «Grup». Per aquest objecte i per a consultar l'opinió dels socis en quant a lloc i altres circumstàncies, els membres de la Junta faran les oportunes investigacions i resoldran en conseqüència en la vinenta reunió de la Junta.

Durant el seu mandat, Camps i Arboix escriurà els comentaris editorials del Butlletí, amb títols tan expressius com "De l'excursionisme com disciplina" (núm. 66, març 1930) o "La tasca de "Palestra" (núm 70, juliol 1930). El primer d'aquests dos números enclou aquest resum de "vida corporativa":

En sessió celebrada el dia 28 del mes passat, per la Junta directiva sota la presidència del senyor Camps i Arboix, i amb assistència dels senyors Murillo, Planas, Taberner, Carrera i Nau-diera, es prengueren els següents acords.

Donar possessió a la Junta Organitzadora d'Excursions, integrada pels senyors Aragó, Coll i Martí, presents a l'acte.

Contribuir amb la quantitat de deu pessetes a la subscripció a favor de Jaume Corbatera.

Celebrar el dia 30 de març el X aniversari de la fundació de l'entitat amb un festival atlètic i un sopar a l'Hotel Peninsular.

Organitzar un Aplec de germanor al Santuari de Rocacorba pel dia 11 de maig, i és designà els companys de la Junta Organitzadora d'Excursions per tal d'organitzar l'aplec, i convidar-hi totes les Societats excursionistes catalanes.

Organitzar pel dia 16 de març, una excursió al Santuari de Cebre, i es nomenà vocal d'ella, al company Sr. Aragó.

Nomenar Mossén Mateu Duran i els senyors Joan Masó i Je-

sep M^o Xaudiera per a constituir i organitzar la Secció Fotogràfica del Grup.
 El Sr. President va exposar que havia rebut del consoci senyor Rafel Masó, arquitecte reconstructor dels «Banys Arabs», per visita a aquest famós monument, amb una explicació «in situ» a càrrec de l'arquitecte. Oportunament es fixarà la data, que recaurà en demenge.

* * *

Sota la presidència del Sr. Camps i amb assistència dels individus de la Junta senyors Peraire, Xaudiera i Planas, tingué lloc la reunió de la Directiva, el dia 20 del mes que som.

Assistiren a l'acte, demés, el Sr. Pascual, de la secció atlètica, i tres membres de la comissió organitzadora d'excursions senyors Arago, Coll i Martí.

Foren presents tots els senyors Francesc Solà, J. Camps.
 S'acordà trametre un telegrama al President del Consell de Ministres, demanant ampliació d'amnistia i revisió del procés de Garraf.

S'acordà definitivament el programa de la festa aniversari del Grup que tindrà lloc el prop vinent dia 30, d'acord amb el que tindrà lloc a les dotze, en el camp de Vista Alegre, exhibició d'atletisme per la secció del «Grup», atorgant-se una medalla commemorativa pel millor classificat, una medalla commemorativa pel millor objecte-present pel primer nedfit. A la nit, a les 9, sopar de penyes en l'Hotel Peninsular. El preu de l'àpat serà de pesetes. Els tiquets es despaxaran en l'adregeria Martí.

S'acordà: fixar pel diumenge 11 de maig, el primer aplec organitzat pel Grup a Rocacorba. El programa de l'aplec serà: prova de cros i sardanes; obrir una subscripció per tal de suplanar les despeses del Hoguer de la cobla; encarregar a Francesc Solà la confecció dels programes anunciadors de l'aplec.

El Sr. President donà compte de que la conferència vinent a celebrar-se el dia 21 d'abril estarà confiada al culte consoci i professor senyor Miquel Santaló, que gentilmente ha ofert el seu concurs a tal objecte.

El propi president esboçà el projecte d'organitzar un abona-ment a quatre sessions de cinema documental de conformitat amb un interessant programa de pel·lícules. Es facultà al mateix senyor per a que últim l'iniciativa que fou entusiàsticament acollida.

Com a fet de projecció exterior hi destaca en aquesta ressenya la decisió de la Junta directiva de trametre un tel.legrama al censell de ministres demanant la revisió del procés de Garraf.

Entre els homes que donen caliu al Grup d'aquests anys no podríem oblidar Camil Roqueta, el qual va ingressar com a soci del Grup en el mes d'abril de 1921; al pràmbul de l'article de Josep Planas i Mundet del núm 67 del BGEEG d'abril de 1930, pp. 4-7, que reproduïm tot seguit, se'ns diu que: "el desembre del mateix any⁽¹⁹²¹⁾ fou nomenat vice-president de la secció artística; el 31 d'agost de 1923 tresorer i bibliotecari de la directiva; l'any 1924 és elegit president i en posteriors reunions generals, anys 1925, 1926 i 1928 se'l reelegí president del Grup, càrrec que ostenta fins al gener d'enguany" (1930).

Aquest és el retrat de Planes:

Quan heu de parlar d'un amic conegut de tots com a bona persona i apreciat pel seu caràcter agradable i bon jan, la llengua se us engabanya i no sabeu com sortir-vos del pas. Es de bon fer un petit estudi crític o engiponar una raspallada a aquesta gent amb trets característics ben definits de ço abstracte que engreca al lector o al personatge. Feu un moment de memòria i van apareixent circumstàncies xiroies o grotesques, fets on el gest se s'encarcara i els esperits perspicaços aguditzen les antenes dels sentits per pescar-hi el deix d'humorisme o d'ironia que emmarquen.

Ben lluny de l'explosió personal oberta són aquests altres personatges emmurriats per dins, els quals defugen sempre una crítica pròpia, exagerada, per por de no ofendre, perquè han parat internament no voler-se envair el massís de la seva vàlida condició de no esquivar el ridícul que porten amarrat darrere la casaca.

No cal creure-us que En Roqueta sigui d'aquells tocats i posats que s'ho gasten tot amb planxadores i protocol. Ha estat durant la seva vida presidencial quan el Grup ha realitzat tres exposicions d'art, ha instal·lat la biblioteca, el laboratori fotogràfic, i ha organitzat diferents festival atlètics amb la colla del Dr. Peius, i ha estat, després d'una espera diplomàtica, el reglament el projecte del qual s'encarregà al Sr. Santaló. No direm un mot d'excursionisme perquè tots encara recordem moltes anades per aquests mons de Déu.

Els moments de més inquietud i animació eren les mesades d'organització de les exposicions d'art plàstic. I ben cert és que quan tocava el mal de cap més gros. Xerif de l'economia, ens recordem les filigranes que calien fer per no sostreure cabals del mitjà del qual mai vàrem haver de recórrer. En la darrera exposició que l'Ajuntament i la Diputació ens varen girar una mica d'esquena, tots trèiem foc pels queixals. L'únic incompartiment el seu germà, en «Manel». Havíem fet i desfet un grapat de projectes a base de subscripcions, fer pagar entrada, sortejar obres exposades, i tot, ben pensat, resultaren combinacions

catàstrof
 Cambra
 cedren
 les pe
 vola d
 de la
 que volia
 va cada
 una que ja

... de les nits que érem a la sala de sessions de la
 ... i de la Propietat Urbana, organismes que ens
 ... per exposar-hi, estàvem decorant i repartint les te-
 ... amb força mala gana i mentre la son ens ennu-
 ... potser eren quarts de dues, i deïem mil pestes
 ... que feien el sonso per ajudar la nostra tasca
 ... en «Manel»
 ... amb la seva muca d'home que te'n va a dir
 ... cordis les calees.

Es
 dimers

... tots ens ho agafàvem quasi de debó--i si per fer
 ... un parell de pollastres, que fe'n sembla a tu del

... i rodolons, gotes de viagre i aniversaris amb
 ... hem passat uns quants anys, potser els millors
 ... sota l'acollidora i democràtica presidència
 ... Roqueta.

El T... passa sense marcar patides. Hi ha greuges a la

... que no poden perdonar-se. Cauen noves pluges, rebroten
 ... els cops i els homes no podem deixar morir aquesta ma-
 ... que ens impulsa. Es vol donar un altre cop de coll a l'em-
 ... sa del Grup, tots de mans a l'obra i cadascú al seu lloc.

Ara que en Roqueta passa als nostres rengles de minyons :
 «G. E. i E. G.» i ja no hem de dir-li senyor President, volem de-
 dicar-li una guspira, abans n'haurien dit una floreta, com a feste-
 moniatge de simpatia.

Un retrat de no sé quantes ratlles. -- La música no m'als r-
 veix, però m'allibera de la funció de realitat i em posa en l'estat
 de recolliment necessari per la meditació. Fa bonic escoltar a
 interpretació i amb els ulls anar regirant com passa la música nels
 oients, que no vol dir els xerraires que hi van a matar l'armonia
 Hi ha qui porta el compàs amb el cap o la mà: caps cots co-
 volguessin alliberar-se d'un pes excessiu, o amb els ulls : an-
 tats en la roda del sostre del teatre, en el moviment de l'armonia
 en la pera encesa que és com el punt d'on parteix la pera : uo
 aquesta música l'escolto jo. Deixes d'ure l'orella, quasi d'obli-
 gues a restar fidel al sonar musical: la imaginació pot més, i s'en-
 laira i quan els ulls que et tafaneixen l'emoció de les son-
 et creuen absurd, tu estàs jugant com un marrec, però en-
 intimes. Fas dues feines alhora, el mal dels psicostènics.

Fa pocs dies, mentre l'Orquestra Simfònica executava la 2a sin-
 ta Sinfonia, se'm filtrava el seu ritme melodiós, màgic i s'ob-
 cap mena de romanticisme. sentia un bagatge emotiu que s'ha-
 desxifrar-se. Notava una taca fosca que gesticulava en la p'com-
 bra, signes cabalístics, que jo, guanyat per la música no arribava
 a coordinar? D'on venia aquella força absurda a capgirar-
 el platxí musical. ¿Qui era aquella ombra per un home que no és
 Hamlet? Camí de casa, net d'embarfecs sentimentals sortia una
 explicació inconexa, lligada solament per una ullada de pintor de
 moviments.

Detalls:

Reunió legislativament finalda. (Pres. nt. 1930. gener). M...
 pura de peus que trepitgen, soles que xerriquen, boques re-
 leres. on cal dir: calleu. Un que parli. Una toia enarborada en

... El foc ja fa fer rotllo, les cadires de balca suspiren
pàse... plenyivol, els cossos drets es pleguen i les anques
entren... funció de peus.

Passa un interrogant ? què!

Les... esmolen el nas i aixamplen el jeroglífic de les ore-
lles... opació manté la rutllana i la veu perduda en l'esvalot
arxeca... it que sembla el velar d'un anyell. Els llavis especta-
dors... en rialla incrédula, burleta; els ulls ensumen un
... parpelleigen. Un cos fent d'apòstol, inflat d'impulsos
... intel·lectual, gesticula per esbravar-se amb movi-
ments... volen s'allarga, s'arronça, estén les urpes com un simi
... la columna vertebral; la boca vol riure per no des-
vetllar... però els ulls i la tensió nerviosa s'hi neguen i venç
l'admiraó!

... guardiòles amb boca torta dels oients i les conques llurs
dels... s'han aflluixat la reacció tirant, plegades pel pes d'un
... avall, amb atxarcs clàssiques de l'interès.
l'espect... ha passat. Un mig guanyat la partida. Els públics
cedeix... davant un sentiment ideal.

Vat? No val? Hem de parlar-ne.

Dir... esmoper luts, què és?

En... Roqueta com a llegat presidencial llegrix un regla-
ment de... operació econòmica per fer excursions de certa impor-
tancia... interpreto amb ulls de literatura 1930, el seu esclat des-
conegut... mos i el comparo a una oberta de totes les vàlvules o
com si s'haguessin descorrat els fils dels personatges del Barret
de l'escavells d'En Pirandello.

JOSEP PLANES M.

Girona, 24-2-30.

62 socis nous en menys de cinc mesos entre gener i
maig de 1930!. Sobre els darrers trioms aconseguits escriu
Camps i Arboix:

*La nostra secció atlètica va al campàs del «Grup» en mar-
progressiva. Després que Esteba va guanyar en bella per-
mança la cursa organitzada per «El Correo Catalán», Balles-
ros s'inscrigué com internacional contendint profitosament en il-
lluïtes atlètiques en terres d'Itàlia.*

*Ara hem guanyat un guasardó més. Caselles ha esdevingut
en el llançament del disc campió de Catalunya, i el «Grup»
inscriu per primera vegada el seu nom en el palmarès regional.*

*Es aquesta una magnífica aportació de la nostra entitat
dels nostres homes en la valoració de la Girona deportiva, de
Girona autènticament deportiva. Sense fer fressa, sense estat-
falls, hem aconseguït pel bon nom esportiu de la nostra entitat
honors i títols que encara no havia conegut.*

*En l'època de la faramalla futbolística el nom de Girona
rament aconseguí un lloc assenyalat i quan ho fou l'oblí-
massa a precari. Era certament aquella una labor excessivament
verbalista i tarada de bon començament per falles considerables
que no tardaren en esquarterar tot l'edifici treballosament bastit.
Ja d'aquell edifici edificat damunt de fonaments inestables
en queda res. Perdura en canvi la resultant de la labor silenciosa
abnegada, consolidada per un esfarç persistent, generós, i
truïsta.*

*Una lliçó més, aquesta ben estimulante, per a perseverar en
el camí emprés.*

*Amics! Pels nostres homes, pels braus minyons de la nostra
secció atlètica, aixequem ben alta la copa de l'homenatge i el
Pagraïment.*

El centre gironí sembla tenir clares les relacions entre "esport i ciutadania". Els seus socis i junta dediquen un sentit homenatge als atletes (BGEEG, núm. 75, des. 1930, pp. 4-6). La crònica de Josep Planes n'és un resum:

Farem una petita ressenya de l'acte.

Som el primer dissabte de mes, una data optimista, i tan bé punt les campanades de l'ajuntament canten les vuit, les corcs que passen per dessota les voltes fan un grup compacte i en ordre de col·legial saluden el caliquenyo del porter de l'ajuntament.

Després per fer-nos honor el relleva del seu estat las de cua de l'ajuntament ens l'encara a tall d'espigarda.

Després de l'apdavaill de la sala de sessions on tantes vegades hem anat a veure la nostra espectació, avui hi tenim el parament per un gran acte de gran gala que ens ha de fer un crit a la gana.

El Sr. Coll que com alcalde de Girona ens dedica aquesta fi, sembla satisfet d'aplegar una representació de la Girona seua activa i optimista, i nosaltres hem deixat el primer encounter amb les coses oficials i el zumzeig de la conversa posa a l'acte un divís una guspira encesa. Es diuen quatre paraules de salutament perquè la resta la sabem i no es cal recordar-la ja que ens en va de la memòria: esport, ciutadania, Girona, història. Contestats amb l'hurra del Grup a l'uníson.

Després fem la gran passada rambla avall esvalotant la proccés dels periodicals que volten en forma de tortell. Al pont de la rambla dona la sortida de la cursa de la candela, la qual consisteix a arribar amb l'espelma encesa a la Barca vella on ens serà el sopar.

La taula en forma de U es presidida pels elements directius de l'ajuntament gironí. Si a l'hora de la feina ens donen la mà i l'ajut, els honors bé cal inscriure'ls en les planes d'aquest arc de triomf en forma de butlletí. Presideix el senyor Pasqual, seuen a l'esquerra els senyors Dausà, Bose i Roqueta, i a la seva dreta els senyors Ribes, Ensesa i Ferrer. Hi manquen alguns elements que no poderen assistir-hi. Pels atletes hi tenim una bona representació: Ballestero, Carreres, Nadal, Simon, Colomer, Escarot, Camps, Caselles, Bota, Peric, Bordes, Pardo, Bonet, Peric, etc. També Sambola, Heres, Salvador, Sàiz, Peya, etc. i pel Grup: Morillo, Martí (Joan), Miquel, Camós, Cerezo, Saliné, Pla, etc.

Quan tothom ha trobat la tarja del seu setí, fem callar la ràdio i els caps coronats de barrets de paper estiren les orelles per escoltar els resultats de la carrera.

Primer premi!, diu el Dr. Peius, correspon a l'acaparador Escarot. Aplaudiments i lliurament d'un magnífic estoig que el nostre grup s'escarrassa per obrir, davant l'espectació de tots. Li surt

un carnet amb el perfil d'una espelma i el text: «que sou tu que preneu candela?» Grans rialles. Hi ha un paquet ben embolicat amb flocs de paper seda i un llaç que ell desfa amb neguit fins a trobar-hi una capsa de mistos de cinc cèntims per va apagar-se-li la candela.

Segon premi! correspon a en Roqueta per haver estat el darrer d'arribar amb la candela encesa. S'ha de dir que els concursants han entabanat a la colla de reraguàrdia dient-los que el premi és una botella de xampany. Es fa present al senyor guanyador amb una sobre el qual volta pels seus dits amb certa malifiança fins a poder dir-se a esquinsar-ne la solapa. Hi ha un escrit que ve a dir: «Com estareu fatigat per haver arribat amb aquesta pressa», s'hi afegeix una pany un bitllet de tornada perquè no es cansi més anant a pagar. Hi va una tetina per entretenir la set i l'enyorament del xampany. Grans aplaudiments.

Es serveix el sopar i la cridòria va en augment fins a semblar un safareig. Tothom té raó. Es riu, es canta, es reciten versos fins a prop de mitja nit; aleshores s'organitza una partida de cartes passada que acaba als jardins de la devesa i d'ací tothom va a escampar la boira.

Ha estat una nit de barrila en la qual fins els descontents s'entretenen-se. I aquest era l'afany dels organitzadors, que cada un cú podés esplaïar-se a la seva mida i manera.

JOSEP PLANAS

Des de gener de 1931, però, qui fa els editorials del Butlletí ja és un altre president, Josep Massanas, elegit a la reunió general ordinària de 22 de gener. Estanislau Aragó i Pompeu Pascual van ser triats per altres dos càrrecs vacants. Ve't aquí la distribució que es féu dels càrrecs de la Junta

President, Josep Massana; Vicepresident, Pau Peraire; Tresorer, Lluís Morillo; Bibliotecari, Marian Taberner; Secretari, Josep Planas; Vocal-president de la Secció d'Excursionisme y campada, Estanislau Aragó; Vocal-delegat de la secció d'atletisme, Dr. Pompeu Pascual.

La nova Junta acordà nomenar una comissió encarregada de tot el referent a excursionisme i campada que quedà integrada pels senyors:

President, Estanislau Aragó; Vicepresident, Pau Peraire; Vocals: Joaquim Coll, Vicents Martí, Pere Vila, Josep Danés, Miquel Perpinyà i J. Gimeno.

Així mateix quedà designada la Junta de la Secció d'Atletisme, la qual la integren els senyors següents:

President, Josep M.ª Bosch Masgrau; Tresorer, Josep M.ª Secretari, Lluís Ribas; Vocals: Agustí Ensesa i Joaquim

se nomenà igualment el cos de redacció del BUTLLETÍ del qual quedà encarregat el Sr. Aragó de la Secció d'Excursionisme; el Sr. Pascual de la Secció d'Atletisme; el Sr. Massanas de la Secció d'Art; el Sr. Planas de la Vida Corporativa i el Sr. Taberner de la part bibliogràfica.

Acordà admetre en el BUTLLETÍ la col·laboració de tots els que prengué també l'acord de gestionar la vinguda a Girona dels català. En Blanco Alberich i cas d'acceptar organitzar

Es aquest un bon moment per al grup. El nombre de socis passa, segons el secretari Xaudiera de 200, havent augmentat en la passada anyada de 35. El grup ocupa un bon lloc entre les societats excursionistes de Catalunya.

S'han portat a cap 12 excursions, dues d'entre elles amb acampada a Santes Creus, Poblet i Tarragona i a Vich; Manresa, Sant Joan de Cardener i Cardona que foren un èxit totes dues.

Els itineraris foren: feminal a les Pistes de La Molina; Santuari de Ntra. Sra. de Cabrera; Travessia de les Guilleries, pel coll del Pasteral i tornant per Vich (dos dies); Santuari de Núria i Rocacorba on celebràrem el I Aplec Comarcal; travessia de Ter a les margenades de la pica del Canigó, davalla a Perpinyà (tres dies); al Montseny (dos dies); excursió al Parc de Bassagoda; Santuari de Rocacorba; al Castell de Montsoriu; Missa del Gall a Núria. A l'estiu s'organitzaren diverses sortides a la platja de S'Agaró i l'acampada a la platja de la Conca de Feliu de Guixols. També es participà al Campament de Palau de l'Empedrat a Malniu (Puigcerdà).

La nostra Secció atlètica amb els seus actes, ha recollit molts èxits.

En el Festival amb l'equip Federació Universitària de Barcelona vanceren els universitaris per tres punts de diferència; Curs Decatlon; Festival a Hospitalet (Barcelona): Els triomfats foren nostres atletes; Esteve, en la cursa organitzada pel «Correus de Catalunya» de Barcelona va arribar a primer lloc; a Ballesteros, l'equip vist amb el llorer d'internacional i seleccionat per a anar a Bèlgica i en Casellas suplent de l'equip Espanyol per anar-hi; ultra marató conquerit el campionat de Catalunya del llançament del disc; l'equip lomer ha format part de l'equip de Catalunya de 4 x 4000m i guanyà la primera marca dels campionats d'Espanya; el festival a Torroella de Montgrí; participació als Campionats de Catalunya d'atletisme a les pistes de Montjuic de Barcelona, obtenint el quint lloc de la classificació per clubs; festival a Blanes; per tot això fou un èxit gran el festival amb l'equip del F. C. Barcelona, capdavanter del Club de Catalunya, al qual vam guanyar i en la qual festa es feu una exhibició, per primera vegada a la nostra ciutat, d'un partit de basquet femení; festival important fou el del Badalona, capdavanter d'Espanya i per últim es participà en la cursa Joan Bonin de Barcelona, arribant a tercer lloc dels juniors. L'atleta Esteve.

Aquest any la Junta Directiva ha organitzat la tanda de curses

amb a càrrec dels senyors: Narcís Masó, sobre «Els profits de l'excursionisme»; Josép M.ª Batista i Roca sobre «L'excursionisme i la nova joventut, amb projeccions»; Joan Masó amb una sèrie de projeccions de les excursions realitzades; Miquel Santaló sobre «L'emoció del paisatge»; Joaquim Pla sobre «El Paisatge de voltants de Girona», amb projeccions. Podem deixar d'esmentar per últim els fets portats a cap pels membres i components de la Junta Directiva:

aconseguit que el nostre Butlletí mensual sortís amb regularitat gramatical i amb puntualitat; celebració del X Aniversari del I Aplec comarcal excursionista a Rocacorba amb unes 2.000 persones; adquisició d'una tenda d'alta qualitat; l'utilització del camp de Vista Alegre pels festivals i altres actes esportius del Grup i ara últimament han estat comprats els llibres i mapas següents per a la Biblioteca: Anuari de Geografia Humana de la Muntanya. Un Estudi de Geografia Històrica Catalana; Zoologia Popular Catalana; Senyals Excursionistes, Mapa d'Andorra, Mapa del Cadí, i Mapa de Catalunya, tots ells escala 1 : 50.000.

Continuem breument ressenyats els principals actes organitzats pel Grup. Com haureu pogut notar han estat nombrosos, cosa que ens ha permès de procurar continuar igual, a fi que el Grup Excursionista Gironí, assolís la importància que li correspon.

A continuació, parlà el doctor Pascual de la secció d'atletisme:

La nostra secció ha rebut durant aquesta temporada pressions molt fortes, podriem dir, grosses subvencions. Dues de l'Ajuntament de Girona i una del mateix Grup.

Les subvencions de l'Ajuntament foren una de 100 pessetes, que serví per a concórrer a les dues jornades dels Jocs de Catalunya d'Atletisme i que se saldà amb un dèficit de 15 ptes., i l'altre corresponent a Fires, que serví per abonar el lloguer anual en concepte de lloguer del camp del Girona F. C. i que encara que avui dia el Grup té avançades a aquella entitat fins a les mesades fins el dia primer d'octubre de 1931.

El Grup, el modest Grup, ens ha ajudat extraordinàriament. Per rebre els premis del concurs Decathlon de l'any passat, ha comprat les ampliacions d'unes fotografies de l'anada d'en Barba a l'Àfrica, ens va avançar 120 ptes. en concepte d'anticipació del lloguer anual que ens dona per lloguer del camp i que serví per comprar una pèrtiga (55 ptes.), un martell i un parell de sabates de claus per a en Salvadó.

Als festivals férem aquest any. Un amb els elements de la Devesa i l'altre amb el Barcelona F. C. que saldàrem amb un superàvit total de 125 pessetes. En el del Badalona i degut al dia de la festa la perdérem 330 pessetes.

Les 125 pessetes de superàvit dels dos primers festivals més les 100 pessetes anuals que fem de mesades de protectors (57 pessetes cada mes) serviren per pagar el lloguer de 15 pessetes mensuals que pagàvem pel local de la Devesa que tinguérem llogat fins el primer d'octubre, per comprar una pèrtiga que en Catalunya s'estrenà a Torroella, tot just estrenada, 4 javalots de 32 pessetes cada un, sis parells de sabates de claus, de 30 a 40 pessetes cada una, l'anada de l'Esteban a Mollet i la Bonin, compra de jerseis i pantalons, pagar al mosso que ens marca el camp, comprar traïsses per salts, trasllat de material, instal·lació d'una dutxa a la Devesa i encara quedaren diners per obsequiar els nostres braus amb un sopar. El nostre tresorer, l'amic Ribas, té una caixa on es fa el miracle de la multiplicació dels pans i dels diners.

Després de la vinguda del nauta Blanco, de què es parlarà més endavant, va continuar l'entitat amb les seves activitats esportives i culturals. Es preparava l'emplaçament de l'aplec anyal i es rumiaven possibles conferències; alguns directius ~~van~~ proposar

la confecció d'un programa de conferències però a proposta d'un d'altre es decidí organitzar-les de tal forma que servissin pels estudis teòrics que calia fer per a obtenir el títol de guia excursionista. I és aviat explicat pels excursionistes del grup ja estan cansats de fer de rodamon, i el nostre objecte de caminar i esplanar la vista. Cal ésser pràctic amb l'excursionisme un valor de documentació: traçat d'itineraris, confecció d'un croquis d'una muntanya, col·leccionar pedres d'interès arqueològic o geològic, formació d'un herbari de pedres i plantes, organització d'una acampada. Naturalment això reporta tenir uns certs coneixements de geografia, de topografia, d'història natural, d'acampada, de cura de ferides, d'orientació. Amb aquest fi esperem del «Guies excursionistes» el programa per repartir-lo entre els nostres consociats i que servís de nou estímulo a les noves promocions que semblen indiferents a aquest esperit i amor que es sent quan es sobreix la terra mare amb l'optimisme als pulmons i la fe en les cames.

El nostre company Lluís Busquets ens ha lliurat el dibuix del nostre escut. És un original millorat d'aquell primer esbós que ja va agradar a tothom.

(BGEEG, núm 78, març 1931). Finalment, al número següent de l'òrgan de l'entitat se'ns notifica el lloc de l'aplec anyal: **els Angels**. El president Massanas fa vots perquè sigui un èxit com el de Rocacorba (1.600 persones) quant a participació. Es continua, però trobant a faltar més participació femenina. **Jaume Pumarola** fa una crida per la creació al Grup d'una secció femenina (BGEEG, núm. 81, juny 31). Per aquests anys republicans s'intensifica el ritme de conferències culturals a l'entitat

Aquest ~~estat~~^{és} l'estat de comptes de 1931, tal com va ser exposat a la reunió general de l'entitat del dia 29 de gener de 1931 i reproduït al Butlletí d'abril de 1932, núm. 92, p. 9:

	Pessetes
Ròssec favorable el 31 de desembre de 1930.	1.223'—
Ingressos de 1931	3.373'95
	4.596'95
Despeses de 1931	3.731'05
Ròssec favorable el 31 de desembre de 1931.	865'90

Detall dels Ingressos

Quotes cobrades durant l'any	2.923'70
Anuncis insertats al BUTLLETÍ	231'10
Guany de les Excursions a S'Agaró.	31'65
Remanent de la recaptació per a la Volta ciclista.	41'15
Guany obtingut de les acampades	51'10
Venda de 41 insígnies	92'25
	3.373'95

Detall de les Despeses

Lloguer i illum de tot l'any	375'—
Consergeria	360'—
A impremta Masó, per impressió del BUTLLETÍ	1.095'—
A impremta Lladó, per diversos impresos	13'—
A impremta Dalmau Carles, Pla i Co.	65'25
Llibres i subscripcions	411'90
Una tenda per a acampades.	310'95
Utensilis	15'15
Insígnies del Grup	591'10
Excursió a Bassegoda	14'50
Aplec als Angels	126'45
Exhibició de Fotografies	116'40
Festival Cantina Escolar	10'—
Llotja concert Orquestra Simfònica	12'—
Festival Foment de la Sardana	15'—
Jocs Florals.	10'—
A la secció d'Atletisme per als Campionats de Catalunya.	110'—
Conferència J. M. Guilera	59'35
	3.731'05

Com dèiem fa un moment el ritme i la qualitat de les conferències dona a l'entitat en aquells moments un caràcter de verdadera universitat popular. A això cal afegir-hi l'esforç per organitzar la biblioteca, les exhibicions fotogràfiques i els concursos artístics, i la mateixa qualitat de les col·laboracions i articles reproduïts al Butlletí. Com per exemple aquest de Carles de Bolós, primerament publicat al Butlletí mensual "Santa Maria del Mont" i que reproduïx el núm 92 del BGEEG, le títol del qual és Els nostres cimels i les cartes d'orientació: Bolós hi defensa la necessitat de les "cartes d'orientació";

quan arriba als cims. L'excursionista diu no sap sovint orientar-se i s'ha de refiar d'algú més. Per això són interessants "les cartes o mapes d'orientació que el "Touring Club" i altres entitats han escampat(a França)a tots els indrets on la situació i la concurrència d'excursionistes ho comporten.

Què vé a ser ésser, doncs, una carta d'orientació. En substància no és més que una taula rodona o circular on hi ha marcades partint del centre varies ratlles que no són altres coses que raigs del cercle que és la taula. Però cada una d'aquestes ratlles marca amb la major exactitud possible la direcció d'un punt o lloc interessant, dels que es veuen des d'aquell indret. Així qualsevol qui tingui una mica de pràctica, sense guiar-se de ningú pot informar-se perfectament de ^{la} geografia d'una determinada comarca o regió. Al costat de cada ratlla hi ha marcat no solament el nom del lloc, la direcció del qual s'indica, sinó encara la distància en quilòmetres i si es tracta d'una muntanya l'altura ~~relativa~~ ^{absoluta} damunt el nivell del mar. A aquestes indicacions particulars cal afegir les de caràcter general com els punts cardinals, la direcció i distància de les principals capitals de la regió, de l'Estat i d'Europa, en una paraula tot allò que pugui ajudar un foraster a situar-se conscientment en un determinat lloc. La dificultat més grossa per a confeccionar aquestes cartes creiem que ha de ser el cost material per tal com havent de quedar sempre a l'intempèrie necessiten ésser fetes d'una matèria que els elements no puguin destruir. Les que nosaltres hem vist són una superfície esmaltada en blanc, damunt la qual hi ha marcades en negre i colors d'una manera inalterable les ratlles, llegendes i altres indicacions. Quelcom com ço que en diem rajola de València, però fet a posta per resistir bé les glaçades i els cops".

Des de principis de novembre de 1932 el Grup té himne propi; es tracta d'una composició de Josep Verimon de Barcelona. El Grup encara no s'ha deixat de l'èxit que saposà el passat III aplec a Finestres i l'homenatge a Verdaguier a la Mare de Déu del Mont que ja procedeix-19

que ja procedeix al ^{repartiment de} ~~la/república/de/república~~ de càrrers de la Junta, segons l'elecció efectuada el 19 de gener de 1933. La Junta directiva quedà constituïda de la següent manera: president, Estanislau Aragó, vice-president, Josep Ballestero, tresorer, Lluís Murillo, bibliotecari, Jaan Masó, secretari, Jaume Pumarola, vocals, Vice Vicenç Martí i Josep Vinyes. Com a president de la secció d'excursions i acampada la Junta nomenà Francesc Gallostra. Així acaba el mandat de Josep Massanas. Amb la típica retòrica d'autoanímació veiem a la memòria ^{llegida a la Junta General} del secretari Jaume Pumarola una interessant visió sintètica de les activitats d'un any intens:

El *Grup Excursionista i Esportiu Gironí*, és una de les entitats capdavanteres de l'esport, dins de Catalunya, i els seus actes, espill de les altres.

Els actes celebrats durant l'any 1932, en són una prova ben palesa.

Tenim en el nostre haver, tres actes que revesteixen el caràcter d'extraordinaris: l'Aplec, l'Homenatge a Mn. Cinto Verdaguer i la Festa de la Campana del Canigó.

En cadascun d'ells, el *Grup* ha demostrat la seva assenyada organització i veritable responsabilitat que contrau en organitzar actes d'aquesta envergadura.

L'Aplec celebrat al Santuari de Finestres, ha plantat una nova fita que marca la trajectòria inestroncable del *Grup*. Malgrat la pluja intensa d'aquells dies, es congregà en aquell cim una gernació immensa, que arribà gairebé a superar la que acudí als anteriors. Cal remarcar, la innovació de confeccionar unes llistes amb el fi d'obtenir una estadística de l'Aplec; aquesta no podia donar

un resultat més falaguer. Amb motiu del tercer Aplec comarcal, es convocà un concurs literari i un altre de fotogràfic, en els que s'oferiren valuosos premis.

Paralel·lament amb la tasca gegantina de preparar totes aquestes coses, ens trobarem amb el nomenament de Delegats per a les comarques gironines, d'organitzar l'Homenatge a Mn. Cinto Verdaguer que tingué lloc el dia 12 de juny al Santuari de la Mare de Déu del Mont.

El Rev. Capellà Custodi d'aquell humil santuari ens havia ja parlat d'aquesta festa, l'organització de la qual era a càrrec de l'Agrupació Excursionista «Catalunya» de Barcelona. El Grup va adherir-se tot seguit a l'Homenatge i als pocs dies rebíem l'oferiment per part de l'entitat patrocinadora, la Federació d'entitats Excursionistes de Catalunya, de cuidar de l'organització a totes les comarques gironines.

La nostra entitat posà tot el seu entusiasme a aquest acte d'homenatge a l'immortal poeta, glòria de la nostra Renaixença. Demanà l'ajut de totes les entitats culturals i excursionistes i edità un escaient cartell-programa. La nostra propaganda, movilitzà prop d'un miler de persones que enplaçades en aquell cim, deixaren perplexes els amics de l'Agrupació Excursionista «Catalunya» que si bé esperaven un contingent crescut, no havien somniat mai, amb una gentada com aquella.

En aquell cim, arran de la cambra on Mossen Cinto escrigué el seu formidable poema «Canigó» és proposà un nou Aplec excursionista, al vell monestir de Sant Martí del Canigó. Aquest convi: fet amb mots abrandats de patriotisme, pel pare Basili de Rubí i Mossen Barceló, corprengué tots els catalans, que des d'aquell moment prometeren d'assistir-hi. Aquest, seria un homenatge a Mn. Cinto Verdaguer i a Monsenyor Juli Carsalade du Pont, suara transpassat, amb motiu del retorn de la «Martina» al seu antic cenobi canigonenc. Novament el Grup s'apuntà un altre èxit, quatre autocars plens d'excursionistes, assistiren a l'acte d'homenatge al Bisbe dels catalans, que en aquell històric monestir li retien els d'una banda i altre del Pireneu.

Un dels projectes que feia temps era la nostra obsessió, també

ha estat realitzat. L'excursió a Mallorca ha estat portada a cap. El *Grup Excursionista i Esportiu Gironí*, ha visitat doncs col·lectivament l'illa daurada.

Les excursions portades a terme durant l'any, són incomputables. Montseny; Pedralta, Plana Basarda, Montclar i Sant Baldiri; aquesta és feu col·lectivament amb els amics del Centre Excursionista «Mar i Muntanya» de Sant Feliu de Guíxols; Santuari de la Mare de Déu del Mont; Puigsacalm; La Molina; Bassegoda i Sant Aniol; Santuari de Finestres (III Aplec comarcal); Santuari del Far; Santuari de la Mare de Déu del Mont (Homenatge a Mossen Cinto Verdaguer); Sant Pere de Roda; Sant Martí del Canigó (Homenatge a Monsenyor Carsalade); Mallorca; Acampada al Pireneu; Taga; Montgrony i Castellar de n'Huc; Sta. Bàrbara, Rocacorba, Sant Grau...

Mereix capítol a part, la gesta del nostre consoci Vicenç Martí, qui ha estat el primer que ha signat pel *Grup*, en el cim imponent de l'Aneto.

Durant la temporada d'estiu també es reprengueren els viatges a S'Agaró.

Les tasques, *Grup* endins, també han estat ben remarcables. Unes interessants conferències a càrrec dels senyors Josep M.ª Guilera sobre «Els esports de neu a Catalunya»; Narcís Masó, «Impressions alpinistes, com es fa una ascensió al Mont-Blanc»; Josep M.ª Claret, «Orientacions modernes de pintura i arquitectura»; i Rafel Masó «Visita als Banys Arabs» i «Visita a Sant Pere de Roda», aquestes dues últimes foren dites sobre el terreny mateix, proporcionaren unes vetllades selectes i agradables.

Germanivolament, també commemorarem el XII aniversari de la nostra actuació.

Aquest acte celebrat en un ambient casolà i amb l'agradosa companyia de les simpàtiques senyoretes del Club Femení i d'Esports, transcorregué en la més franca companyonia.

L'exhibició fotogràfica celebrada per Fires, fou digna pariona de la primera. Els nostres fotògrafs han mostrat la seva tècnica ascendent i la presentació d'elles, ajudà a l'èxit assolit. El tema era limitat, però saberen treure partit de tot allò que pot donar de

si la nostra ciutat, amb els seus monuments i tradicions.

Si tot això encara fos poc per acreditar la nostra actuació, cal afegir-li l'Himne. El Grup Excursionista i Esportiu Gironí ja té Himne! Els seus braus grimpadors portaran arreu de les contrades el cant vibrant de les seves estrofes, com un clam al·legòric d'una raça i d'una cultura.

En el concurs convocat per a l'harmonització de la poesia admirable del nostre bon amic Narcís Masó, vam rebre 27 composicions. D'elles, una va captivar-nos tot seguit; la composició que portava per lema: «Cel Rogent» atreïa tota la nostra simpatia, més tard, aquell paper sembrat de taques negres, esdevenia el nostre himne que a no tardar, serà l'himne de tots els excursionistes catalans. Oberta la plica, en resultà autor, el senyor Josep Marimon, resident a Barcelona. Em plau assenyalar la imparcialitat amb què fou fallat aquest concurs; resten en el nostre poder algunes de les composicions que no han estat retirades, nosaltres desconeixem els autors, les pliques resten closes, el criteri del Jurat fou premiar la composició que més s'adaptés a les bases presentades, no a un autor determinat com en molts casos succeeix.

Al BUTLLETÍ, també hi hem incorporat una nova secció titulada «Pels Cims i per les Valls». Aquesta té per finalitat donar compte de totes les excursions realitzades pels socis del Grup. Em permetré recordar el desig de la Junta Directiva del deure que tenen tots els nostres excursionistes de donar oportunament, de les excursions realitzades i que es proposen realitzar.

Per últim com a corol·lari d'aquesta memòria, hi ha l'execució de la Taula Geogràfica que s'emplaçarà al cim de les Pedreres. Aquesta iniciativa del nostre bon amic Mossen Carles Bolós, fou acollida pel Grup, qui tot seguit se la feu seva i després d'unes gestions es posà a l'obra. Avui podem anunciar que està ja confeccionant-se i que a no tardar, aprofitant la celebració del nostre XIII aniversari, podrem inaugurar-la i celebrar una festa on pensem estrenar l'Himne.

Amics, sols em manca parlar-vos de la secció d'atletisme. Seré breu, doncs altres més aptes que jo podran resumir la seva

magnífica actuació, jo sols ressenyaré els principals actes celebrats per no deixar incompleta aquesta memòria.

La inauguració oficial de la temporada tingué lloc el dia 7 de març amb un festival celebrat a l'estadi de Vista Alegre en el que hi col·laboraren les atletes del Club Fenení i d'Esports. Aquest any també tenim un campió, Caselles ha conquerit el títol de campió de Catalunya de javalot. La magnífica classificació en els campionats de Catalunya on els braus atletes del Grup aconseguiren el tercer lloc i en el qual foren enderrocats diversos rècords provincials. El festival celebrat amb la Unió Gimnasta de Badalona celebrat en el terreny d'aquest i en el que el Grup assolí la victòria per 57 punts contra 46. També cal remarcar, que en el Campionat provincial celebrat el dia 6 d'octubre. El G. E. i E. G. assolí el títol absolut de campió. Altres són els actes que han celebrat i que farien la llista inacabable.

Vegeu doncs amics tota la nostra actuació, serenament repasseu-la i després jutgeu.

En tot moment ens ha guiat l'amor vers l'entitat que representem i vers la nostra Girona.

JAUME PUMAROLA

Compararem ara l'estat de comptes de 1932 amb el de l'any anterior, exposat abans. A la reunió general de 19 de gener de 1933, reproduïda pel *Bulletí* de març(?) d'aquest any, es llegí el següent estat:

	<u>Pessetes</u>
Ròssec favorable el 31 de desembre de 1931.	865'90
Ingressos de 1932	<u>3.092'80</u>
	3.958'70
Despeses de 1932	<u>2.796'45</u>
Ròssec favorable el 31 de desembre de 1932.	<u>1.162'25</u>

Detall dels Ingressos

Quotes cobrades durant l'any	2.791'05
Anuncis inserats al <i>BULLETÍ</i>	210'70
Remanent de l'Aplec a Finestres	10'10
" " " Excursió col·lectiva al Mont	6'25
Guany obtingut de les acampades	<u>74'70</u>
	<u>3.092'80</u>

Detall de les Despeses

Lloguer i llum de tot l'any	360' --
Consergeria " " "	360' --
Despeses de Tresoreria.	60' --
A impremta Masó, per impressió del <i>BULLETÍ</i>	1.065' --
Libres i subscripcions	303' --
Mapes.	28'50
Adquisició de fotografies i emmarcar-les.	128'15
Una tenda per a acampades i complements	247'55
Per rentar una tenda	17' --
Aplec a Santa Maria de Finestres.	48'50
A la Secció d'Atletisme per als Campionats de Catalunya	100' --
Subvenció per una placa a Sant Martí de Canigó.	5'
Llotja Ball de Gala 14 abril	15' --
Subvenció a la Volta Ciclista de Catalunya	25'
Festival Col·legi d'Àrbitres Amateurs	4' --
Jocs Florals.	10' --
Conferència Narcís Masó	15' --
Factura Ricard Danés, fuster.	1'75
	<u>2.796'45</u>

Despeses pendents de pagament

De l'Exhibició Fotogràfica, a Pere Mota.	96'10
" " " a Ramon Cadenes	70' --
" " " a Impremta Masó	22' --
" " " diverses despeses	8'60
" " " llum elèctrica	15' --
A impremta Masó	<u>439' --</u>
	<u>650'70</u>

De l'excursió a Sant Martí del Canigó quedà un remanent de 250 ptes. que s'aplicà al premi ofert per al nostre himne, *Catalunya, mare nostra*.

Dintre del còmput de les activitats pròpies d'una universitat popular-i que a l'estat de comptes no hi compten, ja que són gratuïtes- destaquem ,per exemple, els resums de les observacions meteorològiques que d'ençà d'aquest mateix mes de març (9) redacta el professor de física de l'Institut local, Joan Camps i Bellapart, consoci de l'entitat. Tasca que d'ara endavant serà mensual. D'altres consocis, com p. ex. Joaquim de Vinyals, col.laboren aportant obres per a la biblioteca de l'entitat, del relleu de:

- El paisatge de Catalunya, per Mareel Chevalier.
- Excursions pels Pirineus i els Alps, per Josep M.ª Guilerà.
- Recull de petites excursions, per R. Dalmau.
- Nocions d'esquí, per Miquel Albareda
- Nocions de topografia, per Joan Carreras.
- Manual d'excursionisme, per J. M. Batista Roca.
- Resum de Geografia de Catalunya (V volums) per Pau Vila.
- Com cal auxiliar un ferit (II volums) per Pere Gabarró.

A la reunió general ordinària de 25 de gener de 1934 a l'estatge d'Abeuradors 5, presents 42 socis i essent president E. Aragó, el secretari J. Pumarola llegeix aquesta memòria de l'any:

Amics i consocis:

La memòria d'aquest any, podria ésser resumida amb les següents paraules: *Consolidació definitiva del Grup*.

Aquesta ha estat la tasca desenrotllada per la Directiva i de la qual hem començat a copsar els seus fruits.

L'any passat en prendre possessió el president, va dir que veníem carull de projectes i aquests heu vist com poc a poc els hem anat realitzant.

Per altra banda, la creació de noves seccions ha vingut a augmentar el nostre anhel, un desig de superació, que a tothora ens ha esperonat a la tasca.

Els actes a remarcar són múltiples i algun d'ells de veritable transcendència.

D'una manera breu i clara aniré recordant tota l'actuació d'una anyada que ja ha passat, a través de la qual podreu captar-vos de la seva importància i de la responsabilitat que contrau avui el Grup en incorporar-se a la vida activa de la ciutat.

Els primers passos iniciats per la Junta foren de veritable tant, havíem promès portar el Grup al lloc que la seva importància requeria; vosaltres havíeu pregat una vegada més que ens ocupéssim de la qüestió de l'estatge; havia arribat l'hora de fer-ho? comptàvem amb prou mitjans?

Esvaïts els dubtes que poguéssim tenir referent a totes aquestes preguntes vam trobar-nos cercant des del primer dia allò

que nosaltres consideràvem decisiu per a la vitalitat del Grup; l'estatge.

Gairebé tots, sabeu com anaven desenrotllant-se les gestions, la Junta treballava febrosament per obtenir-lo i sempre quan ja el teníem gairebé a les nostres mans se'ns esmunyia d'una manera incomprensible.

Acabava l'any, estàvem a punt de fer públic el nostre fracàs referent en aquest punt, quan se'ns presentà l'ocasió de traslladar-nos en aquest local.

Reunions, consultes, negociacions i per fi el Grup Excursionista i Esportiu Gironí anava a tenir local propi.

Una de les altres tasques realitzades i que mereix tenir-se en compte, és la redacció d'uns nous estatuts.

Fins a la data el Grup tenia uns estatuts antiquats i gens adaptables a les múltiples necessitats que la creació de noves seccions reportava; per altra banda, per vergonya de tots, eren escrits en una llengua que no era la nostra.

El mes de març l'entitat patriòtica Palestra feia una crida a tots els catalans i d'una manera especial a les entitats excursionistes d'arreu de Catalunya per tal que s'apleguessin a commemorar el primer Centenari de la Renaixença Catalana. I ens trobem el dia 8 d'abril que el Grup desplaça uns homes idealistes que al punt de la mitja nit encenen unes fogueres simbòliques als cims de Rocacorba, El Far, Els Angels i Girona, mentre el cap de colla llegeix amb unció l'«Oda a la Pàtria» de Bonaventura C. Aribau. Mentre els tions encesos aixequen les seves flames cel amunt, l'himne de Catalunya retruny per les fondalades com un clam de triomf d'una raça forta.

Pocs dies més tard també enviàrem una representació a Ripoll on les entitats excursionistes de Catalunya i d'Occitània desfilaron davant el sarcòfag del fundador de la Nacionalitat Catalana Guifré Ier el Pilós.

Hem celebrat també el IV Aplec al Santuari del Far el qual constituí un èxit ben falaguer. Els concursos organitzats amb motiu de l'Aplec es vegeren competits, cosa que demostra l'interès que posen els nostres consocis per les coses del Grup.

Altra cosa ben remarcable ha estat l'exhibició fotogràfica de les Fires, la qual ha superat les anteriors tant per la quantitat com per la qualitat, cosa que diu molt a favor dels nostres aficionats, els quals sense cap interès material exposen anyalment els seus treballs, donant d'aquesta forma un caire tradicional a la nostra exposició.

El Butlletí també s'ha vist honorat amb una secció meteorològica, la qual va a càrrec del nostre bon amic i consoci Joan Camps, catedràtic de l'Institut.

Enguany el dia de Sant Jordi, festa del llibre català, ens trobàrem agradosament sorpresos davant d'un lot de llibres que va fer-nos-en donatia el consoci senyor Joaquim de Vinyals.

El bibliotecari també ha tingut la seva tasca, ha ordenat la Biblioteca i confeccionat un catàleg per ordre d'autors i de títols o matèries. Aquest catàleg es troba a disposició dels socis que vulguin consultar-lo i els interressi algun dels volums.

S'han organitzat durant l'any passat dues vetllades ben interesantíssimes, la primera al Teatre Albèniz pel Dr. F. Bordàs de Barcelona, en la que es projectaren magnífics films obtinguts per l'esmentat senyor al Pireneu Català i un altre d'un viatge al Canadà i Estats Units. La segona tingué per marc el nostre reduït estatge el qual es vegé honorat amb la presència de bons amics nostres. En ella es projectaren els films obtinguts en els aplecs de Rocacorba, els Angels i el Far i acabà amb la projecció de vistes.

212

Com a tasca cultural hem de remarcar el Curset d'Arqueologia que ha vingut donant el nostre dilecte amic i consoci, l'arquitecte Sr. Rafel Masó, el qual ha anat explicant-nos l'estructuració de Girona des dels temps prehistòrics. Aquestes conferències foren suspeses a l'estiu per a ésser continuades la primavera vinent.

Aquestes són les activitats desplegades per l'entitat i en les quals hi ha intervingut d'una manera directa la Junta Directiva. Cal assenyalar que s'ha concedit una autonomia a les seccions i aquestes funcionen amb tota llibertat, això sí, d'acord amb la Directiva.

Quantes seccions té avui el Grup? Excursionisme, Atletisme, Ciclisme, Escacs, Natació i Esquis.

Amb la creació d'aquestes seccions podem dir que hem aplegat totes les diverses branques de l'esport, cosa que vindrà a augmentar les nostres activitats.

Permeteu-me ara que faci un petit resum de les activitats desenvolupades per cada una de les seccions.

Excursionisme.—Aquesta secció ultra ésser la que ha donat més relleu a la Crida del Foc i al IV Aplec Comarcal ha efectuat un bon nombre d'excursions per les Guillerries, Garrotxa, Pireneus i Vall d'Aran. Podem dir que ha corregut totes les contrades catalanes des dels cims blancs del nostre Pireneu fins a les platges lluminoses i els roquissers de la nostra incomparable Costa Brava.

Les excursions d'estiu s'han fet totes, i s'ha visitat des del Cap de Creus fins a la platja encisadora de Sitges.

Les tendes de campanya tampoc han estat en vaga i en alguns moments han estat insuficients per a complaure totes les demandes.

Invitats gentilment per l'entitat germana el Centre Excursionista «Mar i Muntanya» de Sant Feliu de Guíxols el Grup va enviar una representació a l'acampada i l'Aplec organitzat per aquell cercle, a la platja de la Conca.

També el Grup envià un representant a l'Aplec Excursionista celebrat al Montseny organitzat per la Federació d'entitats Excursionistes de Catalunya, els dies 11 i 12 de novembre. L'esmentat acte fou en commemoració del Centenari de la Renaixença Catalana, en el que es descobrí una placa que l'excursionisme Català dedica amb motiu d'aquest aconteixement. Prengueren part a l'acte el Sr. Pau Vila en representació del C. E. de Catalunya, J. Saltor President de la Federació d'E. E. de Catalunya i finalment parlà el Sr. Maspons i Anglasesell ànima del moviment nacionalista català.

Hem de remarcar d'aquesta secció la iniciativa d'obrir una subscripció per arranjar la Font de'n Lliure. Malgrat, però, la seva bona voluntat toparen amb la negativa del seu propietari. Per últim,

veient impossible de realitzar de moment les obres necessàries per a la conservació d'aquella font, determinaren fer-ho ells mateixos i un matí veiem sortir de la nostra ciutat uns joves decidits que van a la font, la desenterren i deixen aquell clotaral simpàtic, que la cançó de l'aigua torni a animar-lo.

Atletisme.—Aquesta secció malgrat trobar-se en un fort handicap per la manca d'un camp d'entrenament, ha sortit airós d'uns fi de competicions.

L'equip del Grup es classificà en primer lloc en el campionat de Catalunya de Cross-Country, sortí vencedor en el festival atlètic celebrat a Mataró amb el Laietània d'aquella ciutat. En aquest festival els atletes interpretaren, abans de començar l'himne del Grup.

Classificats en tercer lloc en el Criterium de Primavera i en el mateix lloc en els Campionats de Catalunya.

Campions absoluts de la comarca, ha efectuat una exhibició a Olot i festivals amb el B. U. C. i l'Arlequine de Perpinyà. Representat per Colomer i Salvadó en els campionats d'Espanya aconseguix una classificació envejable.

Darrerament ha pres part a la volta a Sarrià de Ter, Girona i Poble Nou.

Comptem en els nostres rengles un Campió de Catalunya, en Salvadó.

Per últim hem aconsegit de la Generalitat de Catalunya la cessió d'un camp per entrenament el qual dintre de poc es trobarà ja en condicions.

Ciclisme.—Arran de la Volta Ciclista a Catalunya suggerí la idea de crear una secció ciclista. El consoci Viader es trobava inscrit a la Volta i sols li mancava una entitat que volgués prestar-li un nom. No es dubtà ni un minut a atorgar-li i l'amic Viader corregué en nom del Grup.

Més tard es creà definitivament la secció ciclista, que prengué part en un sens fi de carreres. Aconseguiren els seus homes els primers llocs portant triomfant arreu on prenen part el nom de G. E. i E. G.

En les passades fires i festes de Sant Narcís i com a colofó de

les seves activitats organitzà el V Circuit de la Devesa en el qual prengueren part els assos del ciclisme espanyol i català. Els homes del Grup es classificaren en un lloc magnífic.

Escacs.—Aquesta potser és la més modesta de les seccions del Grup, la seva tasca és quieta i pacient

Després de la inauguració aquesta secció ha vingut celebrant sessions setmanalment fins ara fa poc que el fred els allunyà del local.

Aquestes seran repeses tot seguit al nou estatge que avui acabem d'inaugurar.

Natació.—Unicament un acte podem assenyalar de l'actuació d'aquesta secció.

La participació al festival organitzat a Sarrià de Ter amb motiu de la festa major.

Es d'esperar que una vegada enllestida la piscina del camp de Mart, es posaran a la tasca amb tota activitat.

He deixat per últim la d'*esquís* la qual si bé no està establerta podem dir que funciona amb tot l'entusiasme.

No cal dubtar que aquesta secció serà un fet i l'hivern vinent prendrà part en alguna competició oficial.

Ja heu vist doncs l'actuació que s'ha portat durant l'any 1933. En la nova etapa que avui inicia el Grup proposem-nos superar-la, Girona ens ho agrairà.

He dit

Com ens diu Estanislau Aragó al número 1113 del BGGEG de febrer de 1934 (pp. 1-2), dos fets marquen els inicis de 1934, el canvi d'estatge i l'aprovació del nou estatut de l'entitat, ja que el vell estatut, a més d'estar ple d'"~~mal~~malismes" per no ser ni tan sols estava escrit en català. Els estatuts s'havien aprovat definitivament a la reunió general extraordinària del 20-II-1934. Una esmena d'importància de J. Planes al projecte de la junta directiva no va ser acceptat.

Pel juliol de 1934 acaba el mandat d'E. Aragó. El dia 27 de juny havia tingut lloc una junta general ordinària amb assistència de 41 socis. La renovació de la Junta va ser en aquesta ocasió total, puix que l'anterior havia presentat la dimissió. Efectuada la votació, Pompeu Pacual és elegit per 40 vots contra 1 per a J. Massana (?). Els vocals fundadors triats són J.M. Pla i Dalmau i Xaudiera. El pols del moment ens el ~~2022~~ transcriu la memòria llegida pel secretari sortint, J. Pumarola; entre altres coses, s'hi diu que "el Grup ha vist augmentar d'una manera considerable el nombre dels seus socis. Pel gener passat érem 250, avui rebassa ja, la xifra de 400". La memòria parla de la reestructuració de l'entitat en funció de les necessitats de les noves seccions. Les existents fins a la data són la d'excursionisme, la d'atletisme, ciclisme, natació, esquí i escacs. Presumiblement, els nous estatuts faculten les distintes seccions per a una autonomia orgànica molt més gran (article 15 dels nous estatuts). ~~La única secció que no havia presentat, en llegir el secretari aquesta memòria, estatuts de règim intern era la d'excursionisme la qual, a no dubtar "assolirà (aviat) la independència que li correspon"~~":

Els actes realitzats durant aquesta mitja anyada són ben remarcables. Tenim en primer lloc el V Aplec comarcal celebrat al Santuari del Coll, el qual ha superat els anteriors.

Amb motiu de l'Aplec, hem organitzat els corresponents concursos els quals han tingut com a colofó, una interessant vetllada cinematogràfica en la que es projectaren els films presentats al concurs i una magnífica exposició fotogràfica de les obtingudes en aquell indret.

Altra cosa ben remarcable és la guia de les Gavarres, la qual sota la direcció del consoci Joan Masó, ve portant-se a cap.

Per part de la secció d'excursionisme hem d'assenyalar l'interès demostrat per la conservació de la pineda que hi ha sota el massís del Bassegoda, la qual anava a desaparèixer. El Grup s'adreçà a la Comissió Forestal de la Generalitat de Catalunya, perquè fes els possibles perquè fos respectada.

S'ha assistit al segon campament general de Catalunya, al primer Aplec celebrat a Sant Pere de Roda per la «Penya Alegre» de Figueres. S'han fet un bon nombre d'excursions i està ultimant-se un suggestiu programa d'estiu.

La secció d'atletisme, mancada d'un camp adient per a celebrar-hi els festivals, n'ha celebrat d'internacionals a Thuir i Perpinyà. En aquest últim l'atleta Esteve baté el rècord provincial dels 3000 metres.

Els esquiadors, amb tot i constituir una secció novella, han treballat de ferm, han pres part en una cursa celebrada a la Molina, i els seus homes sols esperen que tornin els primers freds per a llançar-se novament a la conquesta dels cims nevats.

La secció de natació està d'enhorabona. S'ha inaugurat la piscina municipal del camp de Març i projecten un bon nombre de festivals.

La secció d'escacs, amb una paciència de benedicí, va celebrant partides i més partides.

He deixat per últim la secció de ciclisme. Ha acabat la XVI Volta Ciclista a Catalunya, el Grup hi havia portat tres homes perquè representessin la nostra ciutat en aquesta màxima competició nacional. La dissort, però, ha volgut que dos dels nostres re-

presentants haguessin d'abandonar. Viader en la quarta etapa i quan tot feia preveure un bon lloc en la classificació, un desgraciat accident l'obliga a abandonar. Varderí també, en la penúltima etapa hagué de retirar-se víctima d'un accident semblant, si bé, no de les proporcions de Viader.

Unicament Bellmàs, sol, pensant únicament en el Grup i la seva Girona, acabà la volta, classificant-se en un lloc ben honorós, entre els asos.

El Grup deu als seus representants, un homenatge.

Altres són també les activitats portades a cap durant aquests mesos.

Una vetllada de cinema interessantíssima, un recull de minerals ben notable, l'adquisició de mapes, el servei de préstec de llibres, l'homenatge del Grup al que fou primer president de Catalunya, Francesc Macià; el nomenament de Delegats del Camping Club de Catalunya; i per últim el servei de cafeti establert al nostre estatge.

D'això darrer n'és l'artífex en Josep Vinyes, el qual d'una manera admirable administra aquest servei que proporciona nombrosos beneficis al Grup.

Veus-aquí la nostra obra, nosaltres hem cregut complir sempre les iniciatives i necessitats del Grup, estem satisfets i això fa que avui, en finir la nostra tasca puguem veure assolit el nostre anhel, el Grup Excursionista i Esportiu Gironí definitivament consolidat.

Ja abans ens hem referit al fet que el Grup "mima" els seus atletes. I els plora quan es moren. Al pòrtic del número del Butlletí de març de 1935, el seu president Pompeu Pscuaual dedica un sentit record a Albí Caselles. Poc després en dedicarà un altre a un gironí gran Rafel Masó i Valentí (pòrtic juliol 1935, núm. 130.).

VIDA CORPORATIVA

Reunió general ordinària

El dia 27 de juny de 1935, reunits els socis: Pascual, Morillo, Martí (Vicenç), Masó, Pla, Pumarola, Sureda, Costa, Gimeno, Taverner, Simon, Salaric, Vila, Coll, Palahí, Esteban, Sala (Esteve), Mader (Joaquim), Portell, Vinyes, Riuró, Palol, Planes, Rosques, Ensesa, Bancells, Vilar, Avellí, Vall-llossera, Vilà, Castello, Colomer, Segura, Sala (Miquel), Coromines, Pujades, López, Hors, Ventura (Jaume), Companyó, Grau, Turon (Joan), Peia, Bes i Boladeres, a la Biblioteca Municipal, sota la presidència del Sr. Pascual, es celebrà la reunió general ordinària que ordena els Estatuts de la nostra entitat.

Cobert l'acte, el Secretari llegeix l'Acta de la sessió anterior, la qual és aprovada amb lleugeres modificacions. A continuació llegeix la Memòria de les activitats del Grup des de la reunió general anterior; Memòria en la qual es remarca el creixement notable de l'entitat, tant en seccions, com en nombre de socis, malgrat la clausura soferta el mes d'octubre. Així mateix es fa notar que, a poca quantitat de conferències que, enguany, ha portat a cap, es deu també a la mateixa clausura.

S'aprova la Memòria, així com també un vot de gràcies per al Secretari.

El Tresorer dona el detall de l'estat de comptes, el qual presenta un dèficit de Ptes. 444'45, que quedarà saldat amb la recaptació del mes de juny. Fa constar així mateix, el material adquirit i s'aprova l'estat de comptes.

El Vocal del cafetí, Sr. Vinyes, dona també compte de la marxa de la seva secció, la qual, en la part econòmica, presenta un dèficit de Ptes. 471'74, fent remarcar, però, que de l'esmentat cafetí, se'n paga el llum, calefacció i conserge de l'estatge. Es aprovada la seva gestió.

Seguidament es procedeix a l'elecció dels càrrecs que, per sorteig, quedaven vacants (Vinyes, Morillo, Martí, Masó i Xaudiera), així com també la vacant produïda per dimissió del Vocal Belliu.

Surten elegits: Vinyes, 44 vots; Morillo, 44; Costa, 43, i Pumarola, 38. N'obtenen també: Martí (4), Avellí (1) i Amat (1).

La vacant de Belliu, és coberta per l'elecció de Riuró, amb 34 vots. N'obtenen també: Martí (6), Busquets (1) i Esteban (1). En resultà un de nul.

Els socis fundadors, els quals figuren en els 20 primers llocs de la llista dels assistents, elegeixen com a representant, per la vacant del Sr. Xaudiera, el Sr. Masó, amb 11 vots. N'obtenen, també: Taverner (8) i Esteban (1).

No havent-li proposicions presentades, s'entra a precís i preguntes: Vilar fa esment que el local del gimnàs és insuficient i que s'hauria de trobar un local millor. Li contesta el Sr. President dient-li que, precisament s'estan portant a terme unes gestions per tal d'adquirir un magnífic local per a gimnàs.

Sala (Esteve), parla de l'aniversari del Grup, cosa que es procurarà portar a terme oportunament.

Taverner proposa un vot de gràcies a la Directiva pels treballs portats a cap durant la seva gestió, el qual s'aprova per unanimitat.

Sense res més, s'aixeca la sessió.

* * *
En la sessió celebrada el dia 23 de juliol, es féu el repartiment de càrrecs de la Junta Directiva, entre els nous elegits i els que

6 BUTLLETÍ DEL GRUP EXCURSIONISTA I ESPORTIU GIRONÍ

continuaven de l'anterior. La Junta del Grup ha quedat constituïda de la forma següent: *President*, Pompeu Pascual; *Vice-President*, Angel Portell; *Secretari*, Jaume Pumarola; *Tresorer*, Lluís Morllo; *Bibliotecari*, Francesc Riuró; *Vocals*, Josep Vinyes i Pere Costa; *Vocals* representants dels socis fundadors: Joan Masó i Josep M.ª Pla.

* * *
El consoci Rodríguez Grahit, ha cedit a la Biblioteca del Grup, un diccionari abreujat de la casa Espasa-Calpe.

~~~~~
(BGEEG, núm. 130, any XVI, juliol 1935, pp. 3-6.)

Per aquestes dates també s'organitza un local destinat a Gimnàs. Carles Gómez hi té cura del control dels exercicis. Lluís Bota, al mateix número (132, setembre 1935) té un editorial contra l'obsessió de la marca en l'esport, perniciososa ja que fa perdre a l'atleta la confiança en les seves forces... Pompeu Pascual, el metge que ara presideix l'entitat parla des de l'emissora de Ràdio Girona de l'evolució de l'entitat, un dels puntals de la qual continua essent l'excursionisme, el "pur" i el "científic" (núm. 133, oct. 1935, pp. 7-9).

Temps enrera, ens esplaiàvem davant la pantalla, contemplant la projecció d'un bon nombre de diapositives, magnífics documents retrospectius, i ens fèiem creus que en un espai d'uns quinze anys hagués sofert l'Excursionisme una tan fonda transformació.

L'Excursionisme dominical que limitava les seves sortides pels voltants de la nostra ciutat, ha vist eixamplar el seu radi d'acció i avui són molts els nostres consocis, vertaders «gourmets» de l'Excursionisme, que amb l'ambició sana de conèixer la nostra terra, han eixamplat extraordinàriament el camp de les seves activitats i han plasmat en les planes del nostre BUTLLETÍ, belles descripcions d'aquella forta emoció que hom sent quan s'enfronta amb la Naturalesa.

La bandera del Grup tremola un ideal, ideal que es tradueix en un gran amor per les coses de la nostra terra, per la bellesa del seu paisatge, per la forta personalitat racial de la seva història, per l'exaltació de la nostra parla i dels nostres valors espirituals. A més el Grup ha sentat a bastament una bandera de Germanor.

No es sols l'Excursionisme pur el que conrea el Grup. Els apunts per a la Guia de les Gavarres, l'itinerari de Rocacorba, les conferències sobre Girona monumental suara estroncades per la pèdua tan sentid i del plorat consoci en Rafel Masó, les Excursions documentades a Empúries, Tossa, Tarragona, Poblet i tantes més. Finici del nostre Museu de Prehistòria, el nostre Butlletí mesal i els aplecs auyals que porten una nota cinemàtica de color i vi l'els diferents indrets de les nostre serrallades, són una peyent i de país su que des sota el ropatge de l'Excursionisme li ha l'um del gir su que estima la seva terra i perquè l'estima la vol comex, r.

El dinamisme de les nostres joventuts han eixamplat, i no variat, les seves activitats. Tot i que en el nostre Grup floreixen cada dia noves seccions dedicades a conrear un gran nombre de branques esportives, aquestes no han perdut mai aquell caràcter essencial que enorgulleix el poble britànic, veritable bressol de tots els esports. El «fair play», el joc net, ha estat sempre la senyera de la nostra entitat volguda.

Per aquest motiu el Grup no regateja sacrificis quan es tracta d'obtenir un millorament dins les seves activitats. Prova d'això, la dóna a recent inauguració del nostre Gimnàs. La seva necessitat a Girona era ben palesa, la preparació física i metoditzada de les nostres joventuts, ens féu sentir a nosaltres la necessitat d'endegar aquestes activitats sota un pla racional. El Gimnàs del Grup omplirà aquest buit i aquesta necessitat, serà el complement que ha de tenir tota ciutat que es vulgui dir esportiva.

I ara no esmentar les activitats de les diferents Seccions del Grup seria un desentès imperdonable.

La secció d'Atletisme inicià les seves tasques quan començà a parlar-se a Girona d'aquestes activitats esportives. Abans que

el futbol assolís el lloc que ocupa actualment, els atletes del Grup, entre ells el malaguanyat Casellas, havien conquerit per al bon nom de la Girona esportiva el màxim dels galardons. Sovint els atletes del Grup mereixen l'honor d'ésser seleccionats i sovint haureu vist que han portat a Girona un títol de campió.

Cal esmentar l'expansió centrífuga d'aquesta secció del Grup, sobretot allargant vers les terres del Sur de França, una encaixada de germanor. A Montpel·lier, Perpinyà, Beziers, Tuhir, serven bon record dels gironins.

La secció de Ciclisme activa i desplaçant-se constanment, amb el mateix dinamisme que la màquina que li ha donat origen, la de pilota basca, la d'esports de neu, la de basquet, ia de natació la de boxa, han conquerit tot seguit una forta estabilitat i solidesa.

I heus ací senyors, unes paraules relacionades amb el Grup, que ara fa uns moments, ha deixat córrer en unes quartilles, una ploma entusiasta i apassionada.

Per aquestes dates l'entitat-que ja compta amb més de 600 socis, art. El nostre gimnàs, BGEEG, núm 133, oct. 35, p. 11- manté una constant projecció exterior, tant ciutadana com extra-ciutadana, a la qual ja em referiré més tard, i que s'expressa a través d'iniciatives com la del concurs "L'infant a través de la fotografia" per a la primavera de 1936. Pel desembre de 1935, hom hi ha organitzat les següents conferències:

Dia 10: "L'univers estel·lar", per Marcel Santaló

Dia 17: "Idees generals sobre estils arquitectònics", per Emili Blanch, arquitecte

Dia 24: "Mesura del temps", per Marcel Santaló, catedràtic

Dia 31: "Arquitectura Moderna", per Josep Claret, arquitecte.

Hom sembla tenir clar que cal dur a terme aquells objectius que el Grup té estampats als seus estatuts, i més concretament a l'article segon dels mateixos:

L'objectiu del G. E. i E. G. és posar els seus associats en contacte directe amb les coses nostrades que tinguin un valor geogràfic, històric o cultural per tal d'establir-hi llaços perdurables d'afecte, i procurar per mitjà de l'esport el desenvolupament físic i moral dels seus associats i en especial de les noves promocions.

A aquest fi fomentarà l'excursionisme, l'atletisme i altres manifestacions esportives.

Organitzarà per tant, excursions, aplecs, acampades i visites; festivals, curses i entrenaments; lliçons, estudis, conferències, reunions, exposicions i concursos. Publicarà un Butlletí fidel expressiu de la vida global del Grup. Aplegarà una Biblioteca d'obres especialitzades en els seus fins particulars, i procurarà formar un arxiu de documents fotogràfics, itineraris, cartografies i un petit museu d'objectes de les comarques gironines.

Amb motiu de la inauguració del nou estatge a la Plaça de la Independència, s'oferí al dit estatge ~~el~~ el dia 4 de ^{de} 1936 de 1936 un "sopar íntim" (?) al qual assistiren 150 socis i també hi féu acte de presència el Comissari de la Generalitat i l'Alcalde de la ciutat. Arriba el mes de juliol de 1936. Es constitueix la nova junta directiva, votada per la reunió general ordinària del 26 de juny de 1936 per ~~la~~ l'assemblea (88 socis), 79 membres de la qual voten J. Mª Pla i Dalmau com a president.

Però comença la guerra civil forçada per l'"alzamiento" i el Butlletí del G.E. i E.G. no tornarà a sortir fins sis mesos més tard. En duu la gestió un Comitè del Ge i EG que "assumeix la tasca orientadora del'entitat":

A mes que la Junta Directiva del Grup, elegida en el mes de Juny començava d'una manera profitosa les seves tasques, sobretot a el 19 de juliol, que paralitzava la vida del Grup.

Reconeixé tot seguit la Junta Directiva, que les circumstàncies eren totalment canviades del moment de l'elecció seva, i que era precis si el Grup havia de seguir el ritme dels aconteixements i conservar a la vegada tota la fortalesa i prestigi que necessita la nostra Societat per desenvolupar-se, donar pas a un Comitè que per estar-hi representades les més destacades forces antifeixistes, podés realitzar sense traves totes les activitats del Grup i la incautació del local que actualment ocupa.

A l'efecte es procedí a convocar, procurant ajustar-se en el possible als estatuts del Grup, una Reunió General, que prèviament a les explicacions de la Junta dimissionària per boca del seu President procedí a elegir el Comitè de la següent forma: President: Carles Gómez, Vocals: Morillo, M. Vilà, Massa, Verdaller, Simon, J. Vilà, Grau i Lucas.

Aquest Comitè es feu càrrec de la marxa del Grup i procedí a la incautació del local.

Convocà també les Juntes de les seccions perquè exposessin els seus desitjos procurant així endegar la vida del Grup. En ella també es parlà de la manera de donar més rendiment al pagament de rebuts, i de la introducció d'un carnet per a la completa identificació dels socis.

El Comitè acordà la instal·lació de Ping Pongs en la sala de la biblioteca, així com d'un joc de Fútbol en miniatura.

Més tard el Comitè del Grup ha nomenat unes quantes persones que es preocupin de la marxa dels assumptes corrents.

(BGEEG, núm. 143, gener 1937, pp. 6-7)

Almenys a l'inici de la guerra l'activitat de les seccions, en especial de les culturals és ben intensa, destacant potser la secció d'Art Dramàtic i també la de cine amateur. Sens dubte, però, que les noves circumstàncies han fet canviar l'orientació i el caràcter dels escrits de l'òrgan de l'entitat. Hi trobem fins articles avantguardistes per l'estil de Teatre modern. Futurisme i cubisme escenaris, de J. C. (pp. 13-18, *ibid.*).

Si fins ara ens hem fixat més en la vida interna de l'entitat, ara analitzarem amb més deteniment la seva projecció exterior tant ciutadana com extra-ciutadana. Vocació "exterior" que es manifesta de bella hora. El Grup participa a la III excursió colectiva de la Lliga de Societats Excursionistes de Catalunya (resum de Puig del Vent, pp. 5-6, núm. 21, març-abril de 1922, del BGEEG). L'octubre de 1924 el Grup organitza una magna exposició d'art de les comarques, coincidint amb les festes de la ciutat (28 oct.-5 de nov.). Formen el jurat qualificador a més de Camil Roqueta, president, Carles Rahola, Joaquim Pla i Vicens Fargnoli, vocals i X. Xaparro de Riera, secretari. La premsa gironina se'n fa eco, com no podia ser altrament. Més de la meitat de les despeses de l'exposició van córrer a càrrec de l'ajuntament i del governador civil. L'Ateneu de Girona i l'Escola Normal prestaren també la col.laboració necessària.

A una enquesta de la Lliga d'entitats excursionistes a què abans hem fet menció contesta així l'entitat (núm. 36 del BGEEG, març 1925, pp. 1-2):

La nostra entitat, isolada en les comarques gironines, sent amb tota fermesa la «Lliga» que deurà fer de la solidaritat de les entitats excursionistes de Catalunya una valor indiscutible per obtenir el màxim rendiment dels nostres esforços.

Cert que sembla absurd argüir aquest assumpte, doncs creiem que ningú pot dubtar de l'eficàcia de la unió.

Per això sense més preàmbuls pasem a exposar el qüestionari.

I—Creieu factible i convenient en els moments actuals que a través l'excursionisme, la creació d'una «Lliga» d'entitats excursionistes de Catalunya?

II—Quines condicions creieu que deuen reunir les entitats que la formin?

III—Per al règim de la «Lliga», com deuria establir-se la representació a l'assemblea?

IV—Cada quan deuen celebrar-se les assemblees de delegats? No fóra convenient es celebressin en distintes poblacions?

V—Sou partidaris de posar als càrrecs de la «Lliga» persones de prestigi dintre l'excursionisme, o bé considereu millor que les exerceixi les entitats?

VI—Què teniu pensat sobre els mitjans econòmics que serien convenients per a les tasques i projectes encomanats a la «Lliga» i com resoldrieu recaptarlos?

VII—Creieu que la «Lliga» ha de tenir domicili propi?

RESPOSTES DE LA NOSTRA ENTITAT

I—En sentim gairebé una necessitat. Creiem que l'excursionisme no atravesca cap moment peculiar, doncs la seva individualització com a deport i com a esplai fa que un excursionista no necessiti de les col·lectivitats.

II—Ser excursionistes i de la terra.

III—Per mitjà de delegats amb nombre proporcional a l'importància de l'entitat que representin.

IV—Cada quan sia necessari. Podrien celebrar-se assemblees generals anyalment en diverses poblacions.

V—Els càrrecs de la «Lliga» haurien de ser exercits per entitats representades per persones de prestigi dintre l'excursionisme.

VI—Els mitjans econòmics haurien d'ésser proporcionats a les entitats segons nombre de socis. La particularització de projectes que determinin despeses particulars, (publicacions, conferències, etc.) deurién ésser satisfets segons acord de l'assemblea.

VII—Creiem que la «Lliga» ha de tenir domicili propi.

Veus-aquí la nostra resposta. Que la «Lliga» sigui prompte i breu.

L'interessant, però d'aquesta etapa del Grup és que el tema excursionista o esportiu no polaritza les activitats seves, sinó que la motivació cultural i artística hi és viscuda intensament. Així al Butlletí de l'entitat hi trobem, signades sovint per X. Xaparro de Riera ressenyes d'exposicions fetes a llocs com l'Ateneu de Girona per Adolfo Fagnoli (març 25) o de Martí Adorher també a l'Ateneu de Girona (oct. 1924). Però fem un incís i tornem a passar la pel·lícula dels primers anys de vida de la jova entitat:

ANY 1919

Crònica: El 12 de novembre, rompent la quietor juvenença de Girona, s'empre retrògrada i arreulida en sos temps passats, sorgí de l'anònim nostra entitat. A les golfes de can Prats (Q. E. P. D.), es reuniren uns quants per tal de donar forma legal a la comunitat ja temps enrera projectada. El pessimisme s'ani per les coses noves li feren la vida un xic migrada; més la persistent labor s'obrotar-ne un esclat ben airelat, quina mostra més palesa és aquest memorial. La primera excursió oficial es feu a Sant Julià de Ramis, tinguent un veritable èxit amistós. Pel mes de desembre, es traslada l'estatge a l'«Eschola Orpheo-Gironina» i es confeccionaren unes ensenyes amb la silueta de Girona.

ANY 1920

Crònica: Continuant son període embionari s'efectuen setmanalment excursions siguent les més dignes de remarcar a: Rocacorba-Banyoles, Montseny, Santa Bàrbara, Sant Pere de Roda, Castell de Farnés, Gabarres, Lourdes Català, Llorà, etc.

Butlletí: El mes d'abril surt el primer butlletí compost de quatre planes, amb ressenyes d'excursions i noves d'interés general. Pel desembre es augmenta amb quatre planes més. Al mateix mes es dona una vetllada a l'estatge social per celebrar el primer aniversari.

ANY 1921

Crònica: Dintre l'excursionisme assolim el lloc més prominent de tots aquets anys. L'escomesa ferma de totes les entitats catalanes repercuteix directament en el nostre organisme i el Grup entra en un vertader període de creixença. Els fets més clarament l'obra portada a cap, que no pas els elogis que poguem donar-li.

224

Excursionisme: Setmanalment grups ben nodrits surten de Girona seguint excursions de més relleu a Puigsacalm, Besalú, Mare de Deu del Mont, Castell de Montsoliu, Puigsallansa, travessa de Girona a Montserrat, la Salut, Costa Brava: Bagur, Sant Sebastià; Estarlit, Palamós-Sant Feliu de Guíxols, Blanes-Lloret de Mar; Sta. Bàrbara, etc.; s'acudeix a la excursió col·lectiva de la Lliga de Societats E. de Catalunya a Montsoliu i ens adherim a l'excursió a Olèrdola.

Butlletí: Surt amb completa regularitat i es millora posant-hi unes cobertes de color, que li donen una forma més acurada; en el text s'hi veuen bonics dibuixos.

Atletisme: Creada la secció atlètica s'efectua la primera marxa per carretera recorregut es de 11 km. 600 m. Pel març s'organitza un festival a la De-

vesa quines proves son una marxa atlètica (Campionat del Grup), una cursa pedestre i una altre de bicicletes. Es disputa la copa Pla i Deniel, que és guanyada pels nostres colors. Els nostres atletes prenen part en el Festival provincial organitzat pel Comité Provincial d'Atletisme, guanyant varis premis.

Ciclisme: Es dona llum a aquesta nova secció, que efectua una trentena d'excursions i pren part al festival ja esmentat.

Estatge: es traslladat al Casal de l'Amistat. Es celebra el segon aniversari amb un àpat al Congost i una vetllada.

ANY 1922

Crònica: Com en totes les manifestacions de vitalitat humana, al període d'activitat succeeix un altre de repós i a l'embranchida intensament esportiva em presa per tots els nostres elements s'ha canviat per un estat letàrgic com si tingués un caire de postergació.

Excursionisme: Es repeteixen algunes excursions ja fetes i es porten a cap les de Montseny, Castell de Burriac i Cingles i Pla de la Garga, organitzades per la Lliga de S. E. de C. i que es un vertader èxit. Es funda a Girona una nova entitat excursionista.

Butlletí: Continua com l'any passat, variant solament la coberta i la composició tipogràfica. Es publiquen uns estudis de Tossa vella que més tard son aplegats en un llibre. Surten 8 nombres.

ANY 1923

Crònica: L'excursionisme, l'atletisme i el ciclisme a Catalunya entren en període de decadència. El poble arrastra tota manifestació esportiva per un carles en el futbol i la nostra entitat passa una crisi forta. Per alguns membres es propa donar cabuda a una secció de futbol, quin projecte es refusat per considerar-lo perjudicial a la bona marxa de l'entitat. Veient la decadència en que troba el Grup, puja un nou Consell directiu, quedant quasi totes les activitats adreçades a l'esport de moda.

Excursionisme: Degut a les influències anteriors, l'excursionisme resta mortuït, efectuant-se solament algunes excursions de poc interès i amb dur contrast la més important portada a cap pel Grup: Pirineu català i francès: Olot, Ripoll-Puigcerdà, Font-Romeu, Puigmal, Núria, Catalps, Ull de Ter, Caprodon, Sant Joan de les Abadeses, Olot.

Butlletí: Es publica en igual forma que l'any anterior si bé solament surten tres nombres.

Futbol: El mateix entusiasme, la mateixa fe empeny als nostres jugadors que lluiten esportivament; allunyant-nos de convertir-lo en un professionalisme vergonyós. Iniciats en uns partits fets a diferents camps de la província i d'ells a nostre camp de la Devesa, posem una fita memorable en la nostra presa al jugar per les Fires de Girona dos partits: amb el Figueres un, i amb Sant Feliu l'altre, en els que guanyem una copa. Freturosos de lluitar ens presentem al Comité provincial i empenem el feixuc treball de concórrer al camp sense comptar amb cabals. Després de moltes peripècies quedem a segon del nostre grup, obtenint varis triomfs. El Comité provincial ens ofereix la

secretaria que acceptem amb bones intencions. Es continua la campanya futbolística recorreguent tots els camps de la província amb resultats mixtes. Varies dels elements que componen el primer equip pleguen, passant alguns a altres «teams» i deixant-nos un equip reservista amb molt bona afició, però mancats de la tàctica de joc que ensenya un campionat, i que per dur els colors a la victòria es imprescindible.

Ensenya: Després de varis treballs es posa a la venda la xapa que actualment tenim siguent comentada favorablement per tota la gent d'esport.

Nou Consell directiu: Les despeses que reporten el desplaçament de tot un equip als camps contraris, sense cobrar res de taquilla, el tenir de jugar a nostre camp a porta oberta, repercuteix en la bona administració del Grup, deixant un dèficit i alguns descontents. Per tal de regular la sortida de cabdals s'arriba a obtenir del Comitè sigui gratificada la Secretaria amb 40 ptes. mensuals, que passen a la caixa del Grup, donant aixís una nova mostra de companysisme i desinterès per part del elements directius. Després d'una certa desavinença deguda als diversos factors: manca de jugadors, desequilibri financer, partidismes esportius, s'arriba a formar un nou Consell que no satisfà a tots i que ensia un deure de dignitat pels que sentiem l'afrenta de quedar endeutats i amb molt poca germanor entre els socis. Es fa política d'economia. Ja es deixava per descomptat el concórrer al campionat, quant una pila d'entusiastes demanen reunió general i s'acorda, després de les objeccions dels directius, jugar al campionat d'enguany. La feina de la secció de futbol es gran, doncs es troben amb dies solament per fer firmar jugadors i que aquests quasi tots ja tenen les llicències exteses per altres equips. Després de molts treballs es pot obtenir que alguns jugadors de l'Sport de Banyoles, que no van al campionat, ens siguin cedits, cosa que ens afavoreix i ens perjudica, doncs els equips son sempre heterogenis degut a que mantes vegades els equippers forans no es presenten i s'ha de jugar amb suplents.

ANY 1924

Crònica: Enguany som any de traspàs i ben cert que es compleix del tot. Continua el campionat amb tots els entrebanes i peripècies de les coses que tenen prous medis. El resultat es vulgar. A la secció de partits celebrats a casa per cert amb bons auspícis succeeixen altres molt irregulars, acabant el campionat a tercer lloc del nostre Grup, després d'haver plegat dos equips. L'econòmic s'ha regularitzat, doncs els partits a casa els hem celebrat al camp U. D. G. i la taquilla ha bastat a cubrir les despeses. La vida es va desenvolupant plàcidament quan una certa decadència futbolística fa obrir uns ulls a l'excursionisme i es desencadena una lluita interior un xic absurda mitjançant son fonament i es fornen dos partits. Després de varies escomeses sense efecte, es celebra una reunió general, amb contats elements, i discussions molt violentes que s'arranja, cedint voluntariament els directius, potser més interessats de la seva obra, a la nova manifestació de vitalitat. El combat ha estat llurat solament amb els membres de la secció de futbol doncs els altres directius (majoria absoluta de vots) no s'han presentat a la assemblea. Al recor-

dar-ho veiem novament aquesta inconscient acció en el desentrollo del Grup tant humana, atengut aquest desig de tots d'adresar la seva marxa pel camí més falaguer, donant-li nova vida, com si fos la obra de cada hu.

Excursionisme: Son efectuades diverses excursions entre elles: Rupit, Rocacorba, Sant Sebastià, Montseny, Bassegoda i d'altres.

Exposició d'Art comarcal: La secció artística empen de nou la seva tasca i porta a cap aquesta exposició que és un vertader auguri de germanor entre les encontrades gironines i una bella mostra de l'art plàstic de nostra comarca. La premsa acull amb mots de lloança tant el contingut com a la organització. Les despeses han sigut pagades amb donatius de diferents personalitats i cercles culturals de Girona.

Butlletí: Se'n publiquen 4, tinguent els núms. 32 i 33 una bona presentació i siguent augmentat el nombre de planes.

ANY 1925

Crònica: No hi cal pas. Totx tenim encare la sensació de cosa definitiva de nostra secció d'atletisme, de nostra exposició provincial, del nostre butlletí de la creixent efervescència ciclista, de la biblioteca que neix. Tot emana una consciència fixe, una obra amb mètode; la vellor de sis anys de proves. Res podem dir que la premsa catalana no ho hagi ressenyat en les seves planes. Varies homes de lletres han tingut mots de conformitat amb la nostra obra. Les planes d'aquest butlletí en reprodueixen varis trossos.

En aquest memorial hem deixat de citar noms, segurs de que tots es recordaran compresos, perquè tots hi hem posat nostre esforç, perquè és l'obra de tots.

Excursionisme: Després de l'aplec Exc. de N. D. de la Cisa s'ha anat a la Salut, a Sant Pere de Roda, a la Mare de Deu del Mont, a la del Coll Farnés, etc., etc.

Futur: L'amic Santaló, sempre entussiaste per les coses de cultura, en tertúlia de dijous, divagà llargament sobre la necessitat de donar un caire definitiu a totes aquestes manifestacions esportives i culturals. El Consell Directiu veiem que n'ha aplegat la iniciativa, ho celebrem i ens en sentim afavorits.

L'exposició ^{d'art} i els festivals organitzats pel Grup Excursionista i Esportiu Gironí l'any 1925 va constituir, sembla ser, un èxit tant de públic com de premsa. La premsa local, en efecte, no els passa per alt (BGEEG, núm. 44, novembre de 1925, p. 11 i ss.):

Judicis que han merescut els nostres actes a la premsa gironina

Tant l'exposició com els festivals d'aquest any han sigut una sèrie d'èxits tant de públic com de premsa. Els crítics dels diaris han desgranat un seguit d'elogis, en els quals el Grup en sortí ben airós. L'esforç donat per la nostra entitat ha portat el fruit saonat de la victòria que ens ha amarat d'alegria i de goia.

Eus-aquí unes mostres de la crítica:

Així ens parla EL MAGISTERIO GERUNDENSE

«Hemos visitado durante estos días entre otras, la exposición del «Grup Excursionista i Esportiu Gironí».

Hemos podido contemplar trabajos notabilísimos capaces de llamar la atención de los aficionados al arte y sentimos, no disponer de espacio suficiente para hablar de cada uno de ellos con la extensión que su importancia merece; pero no queremos pasar sin alabar como se debe la obra de nuestro artista gerundense Sr. Vallmajó, que ejecuta verdaderas filigranas en sus repujados de metal.

Vaya una sincera enhorabuena a los artistas y muy especialmente a esa valiente asociación de jóvenes del Grup Excursionista que tan alto ponen el nombre de la ciudad que les vió nacer.»

EL AUTONOMISTA en dos llargs articles dels dies 9 i 12 signats respectivament per Joaquim Pla i A. Vinardell Roig, parlen així de l'exposició:

L'Exposició del Grup Excursionista i Esportiu Gironí

«La tasca ferma i entusiasta d'aquests homes benemèrits del Grup, que organitzen alhora festes atlètiques sots la experta direcció de l'amic Pasqual, que funden un Comité d'atletisme baix la presidència càlida de Costal i que apleguen interessants exposicions amb l'ajuda acurada dels amics Roqueta i Santaló i amb la cooperació d'un estol de joves ardits i entusiastes, és en veritat una cosa ben digna de lloança i de que cap elogi els siga regateijat.

Passem ara a dedicar quatre mots a les obres que, segons nostra modesta opinió, més sobresurten en la actual exposició, además de les dels senyors Comas, Curós, Adroher, Barnadas, Gallostra i Gusinyé, que són les que el Jurat ha cregut més dignes d'ésser premiades.

Ens plau sobremanera el quadre n.º 28, de A. Cid, «Església de Castelló», és un quadre de factura molt personal, de interpretació valenta i de tonalitats molt encertades. El n.º 32 i 33, signats per S. Dalí, són ja alguna cosa més que una esperança: reveladors d'una forta personalitat, són tractats amb tota justesa i ens han produït una impressió molt forta i fatiguera. El n.º 67, «Dia gris», signat per J. Olivé, també ens ha plagut molt.

No cal dir que el quadre que exposa el genial pintor olotí senyor Iu Pasqual, és una de les més belles obres de la exposició. «El camí vell de Prades», de tècnica perfecta i de colorit acertadíssim és una delícia per als ulls i per l'esperit. J. Dalmau, exposa una bellíssima aquarel·la «El brollador de la Seu», un quadre molt interessant de color, «La plana de Sant Andreu» n.º 37 i 38. I Rafels, n'exposa un, «Mayo», que enc que el trovem massa minucios i detallista, en canvi té una brillantor i valentia de llum i de color que el fan ben remarcable. El pintor ampurdanés F. Vidal hi té també «Un detall del por», n.º 87, amb molt ambient i molt encertat de tècnica i de color.

Entre els dibuixos ens han plagut sobretot els de M. Casadévall, que ens apar un dibuixant correctíssim i amb tot un temperament d'artista. En les caricatures, trobem encertadíssimes les de Khimeth, revel·ladores de un fort temperament i d'una visió justíssima del que és o deu ésser una caricatura.

En art decoratiu ens cridaren la atenció les bellíssimes «nines» de A. Cid; no capim, certament, que en aquest bell art pugui ésser superada la distinció i el gust dels models exposats. L'amic Fagnoli hi té exposada una creu magnífica (el n.º 131), d'un dibuix encertadíssim i d'un bon gust de decoració ben remarcable, i el repujador senyor Vallmajor hi exposa un formós plat repujat amb el motiu «Jop conta ses faules», fet amb la cura i la perfecció a que aquest pacient i enginyós artista ens té acostumats. Les reproduccions industrials de altres treballs seus, els originals de les quals són bellíssims, en reproducció devem dir sincerament que no ens plauen pas.

De la secció històrica no fem menció de cap obra, car el vertader interès d'aquesta exposició del Grup és l'aplegament de les obres dels nostres artistes d'avui. La secció històrica, per a poguer ésser interessant i en certa manera catalogada, necessitaria dos coses: que fos molt més nodrida i que es procurés aplegar-hi en ella obres de la major part dels nostres artistes que foren; i això, en l'assaig fet aquest any, poc s'és assolit de bon troç. Tenim confiança, no obstant, que els entusiasmes i treballs persistents dels homes del Grup, feran possible un altre dia el que ara no ho ha sigut, i que, com diem al començament, és alhora un íntim i fervent desig nostre.

Joaquim PLA»

DE ARTE (RAPIDA)

«Una de las cosas que más grata impresión nos han producido durante la época de Ferias, al regresar definitivamente a Gerona después de tantos años de ausencia, ha sido la hermosa exposición de arte organizada por el Grupo Excursionista y Deportivo Gerundense.

Las obras que han sido premiadas lo han sido con relativo acierto por el Jurado. Decimos esto, porque hay algunas, entre las no recompensadas, que a nuestro parecer merecían serlo. Entendemos que la parquedad del Jurado ha

no es exagerada. Podríamos citar, entre otros autores, uno de los retratos debidos al joven autor señor Dalí, de Figueras. Es un semidesnudo lleno de gracia y de discreta valentía, si así podemos expresarnos, con una factura y un colorido admirables, sin hablar del dibujo, que es correctísimo. De algún otro autor podríamos decir lo mismo. El espacio nos falta para entrar en detalles.—Los paisajes, en general, no nos han gustado. Los colores son falsos o exagerados y en el dibujo hemos notado, más que incorrecciones, falta de habilidad o de experiencia. Con fuerza de voluntad, esos autores sabrán corregirse y el año próximo nos volverán modificados.

Los repujados de Vallmajor son admirables, son dignos de un maestro. Los cofrecitos de Fagnoli son verdaderas joyas del arte decorativo; son mejores que las presentadas por el mismo autor en París, lo cual no ha dejado de sorprendernos. Ni uno ni otro han sido premiados. Ha sido injusto haberlos presentado. En la sección histórica, donde hemos tenido la satisfacción de contemplar algunas obras pictóricas de artistas tan reputados como Joaquín Vayreda, el ilustre artista olotense, y de Modesto Urgell, a quien podríamos llamar el poeta de la pintura. En esa misma sección, hemos visto colocado, por error sin duda, un magnífico retrato debido al noble y experto pincel de la señora Angelina Dalmau, hija amatísima de nuestro fraternal amigo el ilustre profesor de las escuelas graduadas de esta capital don José Dalmau Carles.

En escultura hemos visto, si no cosas acabadas, muy hermosas promesas. Por todo ello nos complacemos en unir nuestras manos para dirigir un fervoroso y sincero aplauso al Grupo Excursionista. Su obra de este año debe ser para cuantos lo constituyen un poderoso estímulo. Deseamos que nuestra vida ya larga, se prolongue un año más para poder repetir nuestros plácemes más justificados a los jóvenes artistas que tan hermoso papel han sabido representar en la Exposición del corriente año.

A. VINARDELL ROIG»

Retallat del DIARIO DE GERONA, sobre la mateixa exposició, el dia 6 i signat per Jaume de Pals:

Les exposicions d'Art

«El Grup E. i E. Gironí enguany també ha fet la seva exposició d'art i malgrat els molts entrebanes que tota cosa gran porta, ha acoblat un conjunt de obres, bones les unes i mediocres les altres. Cal dir ben alt que aquesta mena d'exposicions mereixen el respecte dels intel·ligents i el patronatge dels potentats. La nostra ciutat no es pas massa sortosa en fruit a doxo art modern i es per això que quan tenim alguna avinentesa, devem donar-li escalf i estímul.

Demés aquest any els organitzadors han tingut l'encert d'aportar-hi obres d'autors del segle passat, fent així una mena de secció retrospectiva d'art, cosa d'un alt valor educatiu per els artistes i el públic. Esmentem els gloriosos noms de Nonell, Vayreda, Berga, Urgell, etc., que han deixat amb ses admirables iet uns petits monuments que els honoren de debó.»

De totes maneres l'exposició d'enguany és ja la segona que organitza el Grup; de no defallir pot anar-se perfeccionant. Per al Grup és un gran honor el poguer acoblar la producció anyal dels artistes gironins i de la rodàlia, malgrat quedar en conjunt una mica provineia. Tenint en compte una pila de coses, es digna d'elogis sans reserves. Els felicitem i esperem d'ells la santa continuïtat que fa miracles.»

Parlant del Festival Atlètic, diu EL AUTONOMISTA en un article del dia 5 de novembre, signat per Agnus.

Del Festival Atlètic

Verament, ningú sospitava que aquest festival obtingués l'èxit esclatant que tots els gironins vàrem poder presenciar ahir, en el camp de la U. D. G.

I és que el públic de Girona, que és un públic esportista i és àdhuc un públic culte, sap conèixer quan es realitza una festa de transcendència, tant per la ciutat com per l'esdevenidor de la raça.

I va acudir entusiasmat a l'estadi, freturós de fruit de nobles emocions amb les belles proves atlètiques i desitjós de tributar els més xardorosos aplaudiments als braus infants de la nostra immortal ciutat que per primera vegada han pres part en un semblant concurs, com el celebrat ahir, tan seriós i tant important.

Abans que tot, ens cal retre ací la més fervorosa admiració als joves atletes de Barcelona, Badalona i Tarragona, que, amb els més gran entusiasme i amb un altruisme digne d'ésser imitat per tots els elements esportius, s'han prestat des del primer moment a secundar-nos i a fer brillar la festa amb llurs foimoses exhibicions. Nosaltres els felicitem a tots, principalment els llurs representants senyors Bru, Santillana i Sans, de Barcelona, Badalona i Tarragona, respectivament.

Mereixen també un xardorós aplaudiment els organitzadors del festival, els homes del Grup Excursionista i Esportiu Gironí. Tota la entitat mereix les millors lloances i, en particular, el seu President En Camil Roqueta; el Dr. Pompeu Pascual, director tècnic dels atletes gironins; En C. Costal, President de la Secció d'Atletisme del Grup; En Josep M.ª Pla i Dalmau, qui tant ha treballat en que els detalls del festival resultessin de la manera més acurada possible; En Joan Cerezo, En Gallostra, En Palahí, En Martí, En Mesquida, En Camós, En Ferrer, En Gibert, Planas, i tants d'altres que han cooperat a la millor brillantor del festival.

Però els millors dels elogis han d'ésser dirigits als nostres valents atletes, que tan alt han posat el nom de Girona en aquesta difícil i per ells primera proba: En Simon ha lograt distingir-se per sobre de tots, vencent l'Oliver, campió de la província de Barcelona, en la proba de 100 metres; En Saliné, anant frec a frec amb l'Olivella, un dels millors saltadors de Catalunya; En Ballesteros, tan intel·ligent i tan fàcilment adaptable a tota classe de probes; l'impetuós Camps, que el dia que logri serenar-se i preparar-se degudament, serà un element de

primera fila; l'Heras, amb ses enormes condicions; el voluntariós Taberner; En Pérez i En Pera, que degudament entrenats, podran donar un bon rendiment en les ingrates proves a què es dediquen; i, per fi, En Jordi Oliver, elegant i simpàtic, que amb el temps serà un bon llençador.

El festival va desenrotllar-se amb una rapidesa i precisió admirables. Mireu, que fer 11 probes en menys de dos hores, és quasi batre un record de bona organització!

Va començar el festival amb el llençament de pes. Hi prengueren part En Llorens, del Gimnàstic de Tarragona, que el tirà a 11'95 metres; Bru, del mateix club, a 10'65; Heras, del G. E. i E. G., de Girona, a 9'08, i Tugas, del Badalona F. C., a 8'90.

La segona prova consistí en una carrera de 800 metres. Hi prengueren part En Palau, independent, que hi empleà 2 minuts i 9 segons; Forcadell, del Gimnàstic de Tarragona, 2 minuts 10 segons; Tugas, del Badalona F. C., 2 minuts 11 segons; Camps, Vinader, Pérez i Pera.

La tercera prova fou una carrera de 100 metres, que fou guanyada pel nostre colós Simon, en 12 segons; Oliver, del Badalona, en 12 segons i un quint; Tafonell, en 12 segons i 2 quints, i Taberner, en 12 segons i 3 quints.

Quarta prova.—Llençament del disc: Llorens, del Tarragona, 30'33 metres; Bru, del mateix club, 27'31 metres, i Heras, del G. E. i E. G., 25'98 metres.

Quinta prova.—Salts d'alçària: Olivella, del Tarragona, 1'55 metres; Saliné, del G. E. i E. G., 1'53, i Llorens, del Tarragona, 1'50.

Sexta prova.—Carrera de 1.500 metres: Saus, independent, 4 minuts i 34 segons i Vinader, 4 minuts i 37 segons.

Sèptima prova.—Carrera de 200 metres: Oliver, del Badalona, 24 segons i quatre quints; Simon, del G. E. i E. G., 25 segons; Tafonell, del Badalona, 25 segons i dos quints, i Taberner, del G. E. i E. G., 25 segons i tres quints.

Octava prova.—Salts amb perxa: Llorens, del Tarragona, 2'75 metres; Ballesteros, del G. E. i E. G., 2'70 metres.

Novena prova.—Carrera de 5.000 metres: Palau, independent, 16 minuts, 49 segons i 2 quints; Ramon, del Tagamanent, 16 minuts, 54 segons i 2 quints, i Ramos, independent, a una volta.

Proba núm. 10.—Llençament del javelot: Bru, del Tarragona, 45'65 metres, i Llorens, del mateix club, 35'75.

Proba núm. 11.—Relleus: equip de Girona, 49 segons; equip de Badalona, 49 segons i dos quints; equip de Tarragona, 50 segons. Aquesta darrera prova fou la més emocionant, i el públic la seguí, delirant, amb unànims aplaudiments, que es convertiren en xardorosa ovació en veure el triomf de Girona.

I ara, a tots, autoritats, Grup Excursionista, Unió Deportiva, públic, atletes, organitzadors, a tots, la nostra més cordial felicitació.

AGNUS

Ja ens hem referit abans al fet que d'una manera particular els actes culturals de l'Ateneu de Girona troben al butlletí del Grup ample ressó. Aquest és el cas, entre moltes altres manifestacions artístiques, conferències, etc, de l'exposició del dibuixant gironí Josep Aguilera a l'Ateneu de Girona (1926) o les conferències ^{de} Àngel de Apraiz, de la universitat de Barcelona, sobre art popular al Pirineu i en especial el del país basc, o la de J. Sanllehi i Alsina ^{amb} ~~en~~ motiu de la clausura de l'exposició d'humoristes sabadellencs.

Un altre aspecte de la vida "exterior" de l'entitat és la ~~seua~~ acollida d'entitats excursionistes i culturals d'altres llocs de Catalunya en visita per la ciutat. I ja no parlem d'actes magnes com el X campionat d'atletisme de Catalunya, que alhora que enfortí el lligam de la novella entitat amb d'altres de Catalunya, fou ocasió d'algunes picabaralles amb la premsa i cronistes esportius catalans, alguns dels quals no van ser prou comprensius amb els defectes d'organització dels campionats (hi ha, al respecte, un ampli dossier al núm. de juliol -agost de 1926, pp. 7-29). També, i en un altre ordre de coses, s'adhereix el Grup a l'homenatge que el prestigiós Ateneu "Enciclopèdic Popular de Barcelona, i molt concretament la seva Secció d'Excursions fa al doctor de Tossa Ignasi Melé (BGEEG, núm. 50, set.-des. 1926, p. 20). El butlletí segueix molt atentament les manifestacions artístiques i culturals i la trajectòria de gent com Aguilera, Fagnoli, Carles Rahola, etc. Pel febrer del 1929, si hem de creure el Butlletí en el seu número 60 (pòrtic) es constitueix una nova secció del Grup, "Els Amics de les Arts"; obres d'aquest nou grup són exposades a l'Ateneu de Girona a la segona quinzena de maig de 1929, també tenen lloc aquells dies en el local de l'exposició dues conferències, una de S. Figuerola, mestre de gravat de l'Institut de les Arts del Llibre, de Barcelona, sobre "La Calcografia i les seves tècniques", i una del mestre Francesc Civil sobre "Estudi analític de la forma Sonata", completada amb exemples al piano.

El dia 14 de febrer de 1930, ens informa el butlletí corresponent al mateix mes, té lloc amb motl déxit de públic, una conferència de Josep Mª Batista i Roca organitzada pel Grup, sobre el tema "L'excursionisme i la Nova Joventut". En féu la presentació el president Camps i Arboix. Ve't aquí el resum de l'idealista peroració de Batista i Roca(pp.2-5):

Amb molta assistència de socis, tingué lloc el dia 14 de febrer del corrent mes a les set de la vetlla, la conferència de Josep Mª Batista i Roca sobre el tema "L'excursionisme i la nova joventut". Aquesta conferència és la primera del cicle periòdic projectat per la nova Junta Directiva.

Inicià l'acte pronunciant ensopegades paraules de presentació del conferenciant el nostre president senyor Camps i Arboix, amb les quals posà de relleu els merximents del senyor Batista.

Aquest, desenrotllà una interessantíssima conferència. Així parlà:

«L'excursionisme, com a cosa viva què és, ha anat canviant d'aspecte segons les èpoques, però en tot moment ha comptat amb els deures que el moment històric li imposava. Fa cinquanta anys, quan a casa nostra tot era per fer en la feina de la reconstrucció nacional, l'excursionisme complí el seu deure. Contribuïren els que corrien les muntanyes a cercar país poble la paraula s'

perdent-se, salvant així la llengua pròpia. Visitant monumens i edificis pogueren reconstituir i enriquir la història. Recollint lleis i cants populars acolliren el batec de l'ànima del poble..., i compliren llur missió.

Avui dia que moltes institucions compleixen les feines de docència lingüística, d'estudis d'història natural, d'arqueologia, etc., l'excursionisme altres missions més necessàries a l'actual moment històric.

Això ens porta a un aspecte del debat tan discutit en els últims temps: intel·ligència i caràcter. El sentit del debat, que per l'excursionisme concreció dels termes en què ha estat plantajat pot donar un error, és: per a la vida i el progrés d'un poble, ¿què intervé més, els homes dedicats al culte de la intel·ligència i la sensibilitat, o els homes d'acció?

La intel·ligència és necessària com el caràcter.

La història ens dóna dos exemples vius d'aquestes orientacions: Atenes i Esparta.

Atenes cultivà la intel·ligència pura. El pensament dels seus homes encara avui perduren; els seus artistes no han estat mai igualats, llur cultura tot ho dominava. Esparta dedicà al culte a la força per crear l'home fort, l'home de caràcter i de voluntat. I Atenes quedà sota les mans d'Esparta.

Vegeu com creava els homes forts Esparta. L'infant que neix era portat al consell dels vells, que si trobava el nou nat esportat o dèbil de constitució, el condemnava a mort i se'l llençava a l'abisme. Sols els de bon aspecte eren guardats.

... dels set anys feien vida comunal. El millor d'ells era es-
... com a cap de colla, per a estimular així els altres. L'obe-
... era la primera necessitat. Dormien sobre llits de fulles
... dels mateixos. Els feien caminar peus nusos. Els feien llui-
... els i els vells que els contemplaven encoratjaven i enal-
... vencedor. Als 20 anys entraven a l'exèrcit. El principal
... ent era un brou negre que necessitava l'estímul del cansa-
... de la fam per a ésser engolit.

Resultat de tot això fou que els espartans, essent pocs, do-
... tot els pobles amb qui lluitaren. La seva hegemonia fou

la conseqüència de l'home fort i de voluntat. Durà centúria
centúries la seva preponderància.

Però no cal dissimular que per manca d'esperit no exer-
la influència que hagueren pogut exercir en la Història.

La manca de força és la porta de l'esclavitud. El problema
progrés dels pobles depèn que la major part d'homes tinguen
vida forta, honrada i feliç.

Això ho obtindrem amb l'excursionisme. L'excursionisme
sar de cara a la muntanya, que ha de valdre's únicament
seves forces per a vèncer les dificultats i arribar al seu
ba ocasió d'endurir el seu cos i d'educar el seu caràcter. S'
fers, ésser home d'acció.

Cal perdre l'esperit d'inferioritat. ¿Què podem espera-
nosaltres si en parlar d'un mateix diem: «un servidor»? El
sultat és que tots plegats formen un poble de servidors.

Cal voler dirigir. No hi ha gent que sàpiga menar perque-
fa por acceptar sobre nosaltres les responsabilitats; cal per-
aquesta por. El qui té un pla lògic a executar i comana ha de
nir prou voluntat per a realitzar el seu projecte a pesar de
les dificultats i per a fer comprendre als qui té a les seves or-
la conveniència mútua de cooperar a la realització del seu
això és, de mantenir la disciplina.

L'excursionisme pot donar-nos la millor escola per a apre-
de comanar, per a aprendre de lluitar, per a aprendre de ve-
Aqueixa és la missió de l'excursionisme, en el present i en el
històric.

* * *

Després d'aquesta part que podríem anomenar doctrina
Josep M.ª Batista posà de relleu els avantatges de branques
interessants de l'excursionisme com són la preparació de
excursionistes i els «minyons de muntanya» obra aquesta darrera
la què se n'esperen obtenir fruits copiosíssims en tots els ordres.

Explicà detalladament el que és l'acampada i en ponderà
seus profits, entreteuint-se en donar a conèixer l'èxit dels
campaments de Catalunya, en l'últim dels quals a l'estiu passat
a Premià de Mar, es reuniren 60 tendes de campanya apor-

... sents excursionistes acampadors; elogià l'esperit que els
... i l'ordre i la correcció insuperables que hi regnà.
... dels primers assaigs a Catalunya del vol a vela i de la
... de les anomenades «colles marineres», esperançant molt
... altra d'aquestes activitats.

... dia dient que per terra, per l'aire o per la mar, la nostra jo-
... ha de formar-se forta de cos i sana d'esperit, amb noble
... ió, per a el resorgir gloriós del demà.

... i Roca il·lustrà les seves càlides explicacions amb in-
... diapositives, així com també ho feu en explicar l'orga-
... txecca dels «sokols».

... cal dir que l'auditori seguí amb un vivíssim interès la dis-
... de l'eminent home de lletres i que premià abundantment
... labor meritíssima.

L'entitat viu uns moments d'expandiment de la mística excursionista, que es manifesta en ressenyes de publicacions, periòdiques o no periòdiques com el llibre Excursionisme i ciutadania de F. Pujol i Algueró, amb pròleg de F. Maspons i Anglasesell o els mateixos comentaris editorials de Camps i Arboix, que considera l'excursionisme com un "mitjà per a combatre aquest flagell tan arrelat en el temperament català de viure en un excés d'individualisme i de dissociació, que tant perjudica les obres conjuntes i en limita el seu abast"... Indiquem que l'Aplec de 1930 constitueix un èxit de públic (1648 persones, de les quals 700 de Girona, 200 de Banyoles i 80 d'Olot i la resta de les poblacions de comarques gironines sobretot). Joan Masó, soci de l'entitat, en deixà una valuosa crònica-i virolada!-d'aquell aplec al número de maig 1930 del BGEEG, pp. 3-7). L' "emoció del paisatge" és l'objecte d'una bonica conferència que es féu el dia 6 del mateix mes a càrrec de Miquel Santaló.

Segons el seu president d'aleshores, l'aplec de Rocacorba de maig de 1930 sentenciava la "majoria d'edat" del Grup. Això i els èxits de dos atletes, Ballesteros i Caselles, i el triomf dels atletes del Grup a la cursa organitzada pel "Correo Catalán" de Barcelona fan que Camps i Arboix parli que en aquest mes de maig de 1930 el "Grup" hagués assolit el "nòmbe de l'apoteosi". De fet, era la manera (retòrica) d'expressar-se del moment. Joan Masó a aquell mateix número 68 del Butlletí ens en fa una preciosa i colorida descripció, de l'aplec, plena de bellesa plàstica:

L'Aplec de Rocacorba

L'optimisme i la voluntat han estat les eines que han servit per a forjar aquest aplec i en Francesc Gallostra i en V. Martí els que les han empunyegat amb més braç. La cara rija i l'entusiasme d'aquests dos amics en parlar de l'aplec, eren comanats de mica en mica a un i a l'altre fins a arribar que a la vigília, el tema de gairebé totes les converses a Girona era l'aplec, tant dels que hi anaven com dels que es quedaven. Es forjà un programa i es complí puntualment. En això

ella ha donat un bell exemple de com s'han de fer les coses. El dia 25 de maig, a les nou del vespre, fou encesa ja al cim de Rocacorba la foguera de germanor, però la calitja no permeté que es veís per nosaltres.

Almenge força abans de les quatre de la matinada els desfilants es posaren a repicar i a cents foren els que es bellugaren pels carrers de Girona fins a la vinguda de Ramon Folch. A les onze de la nit fou trencada per les salutacions alegres dels desfilants arribant amb els que ja hi eren, i pel botzinar dels desfilants. En mitja hora aquests feren net i la quietud fou restablida. Entretant Girona estava tota coberta de boira. La silueta dels campanars ni tan sols s'endevinava. Tampoc ella ens veia. Semblava talment com si sentís recança de veure el seu jovent anava a esbargir-se mentre ella aferrada a la roca estava immòbil. Els ulls se li entelaren, li esdevingueren llàgrimes i fins li espurnejaren.

Al dia 26 de maig, en canvi, en canvi, els autòmibus vinga travessar boira, fins que arribaren prop de Canet pugem damunt d'ella i se'ns posa al davant de Rocacorba. En mitja hora s'arriba a ca l'Espigol i en obrir ses portelles vessa al defora un pomell de joventut que se les emprèn tot seguit camí enllà. Tot passant per Rocacorba es travessen camps i marges on la primavera es manifesta tota la seva puixança. Les flors silvestres abunden i les roses, eridaneres, ho taquen tot de vermell, tot els camps de les farigoles més de sa casa estan totes arrupides, mossegades per una ufanor esclatant; els silenes de flor ventruda i les margarides, atapeïts pels marges, semblen randes posades a esperar; els blats tots espigais, conscients del seu noble fi, són seriosos i els corns de corol·la morada i blincadissos s'aixequen cap a l'aigua de les rieres. La joventut femenina mentre

s recorda que hi haurà concurs de ramells de flors bos-
veureu amb les mans plenes de flors. Sembla com si la
s'hagués entretingut també amb ella.
unides les colles a Mà Verd on comença la pujada, unes
comprendre-la van a la Font a esmorzar i a agafar delit i
ho fan a ple bosc.

Per tal que el camí no fos perdedor per a l'excursionista
uns quants mesos que el nostre Grup hi posà fites i senyals.
rò en el dia de l'aplec per por de què amb ells no ni hagués
hi ha posat fites vivents, corrués de gent, albiradores de lluny
tots els bocins de camí desbrossat i unides unes amb les altres
talment com grans d'un llarg rosari passat per la Mare de Déu
Rocacorba mentre les colles van pujant.

En aconseguir el cim s'arribava a una festa major. Les cam-
nes del Santuari no paraven de repicar. Els balcons estaven
domassats. Els que havien pujat junts se separaven i s'unien
coneguts d'altres pobles. Les encaixades de mans eren en ex-
afectuosos. Tothom es movia d'un costat a l'altre i tot que-
clapat per la blancor de les camises del jovent i les colors
dels abillaments femenins. Els més devots així que arribar
anaven a saludar la Mare de Déu. A la parada de begudes no
bien pas com fer-s'ho. No hi havia pas prou suc per a tanta
També s'apilonava la gent davant la taula de venda de records.
Pels corredors del Santuari era difícil passar-hi; i tothom va-
anar el cim de la roca. Els que arribaren més dejorn disposant
temps s'escamparen pels voltants; els uns anaren al cim dels cer-
gles de Serra Alta i d'altres a Puig Sous. Entretant tenia lloc un
llicó pràctica de geografia local. Els que no pujaven pas per
mera vegada esdevien de seguida mestres dels que en dirien
noòfits i tots els cims i valls i pobles eren assenyalats amb el

A les nou les campanes cridaren tota la gent a ofici. Era tan-
la gentada, que no hi hagué pas manera de enquibir-la a l'església.
Quan la bastiren no pensaren pas que temps a venir s'hi aplegaria
tanta de gent. La sagristia quedà plena, així com el cor, i tota
nau. Tots els que pogueren es quedaren al porxo, els altres
plenaren l'escala i d'altres encara ni tant sols aquí pogueren en-
bar. L'ofici es cantà solemniament, alternant els de dins i els
fora. L'altar estava tot ell il·luminat. Feu un predicot molt ad-
Mossèn Font, Catedràtic del Col·lell. En Coll i en Martí que so-
blen els pavordes de Rocacorba passaren les bacines.

Acabat l'ofici es feu tot seguit la processó del Roser. La Co-
els ganfarons de seda vermella, i la bandera de seda blanca

pels pavordes i en Gallostra hagueren d'ajupir-se per poder
la porta rodona i el porxo aclofat. Sortiren tots els caps de
se es trobaren i darrera l'oficiant amb la imatge de la
de Déu. Arribats al Pedró i sota un sol lluminós que tot
va vivament fou cantada una pregària a la Verge. Tornats
l'església es feu Besamans al cim de l'escalinata, després d'una
de goigs.

Entre la gentada anava a presenciar el «cross» atlètic foren
es veïns d'aquelles afraus que tornaren a emplenar l'esglé-
na a desgranar un rosari darrera l'altre, segurament en pro-
ca dels benifets obtinguts per mediació de la Regina
dels cims.

...foss fou la novetat de la gent camperola. Fins hi hagué gent que es desanimaren en veure com el sol marcia a les mans d'aquelles flors tan fresques collides a la plançana d'auba i que no podien ésser substituïdes per altres que no fossin els ramells de la nostra terra.

...foss fou la novetat de la gent camperola. Fins hi hagué gent que es desanimaren en veure com el sol marcia a les mans d'aquelles flors tan fresques collides a la plançana d'auba i que no podien ésser substituïdes per altres que no fossin els ramells de la nostra terra.

...foss fou la novetat de la gent camperola. Fins hi hagué gent que es desanimaren en veure com el sol marcia a les mans d'aquelles flors tan fresques collides a la plançana d'auba i que no podien ésser substituïdes per altres que no fossin els ramells de la nostra terra.

a manera de rodes d'una grossa maquinària, els grinyols i qual eren les notes harmòniques del flabiol i la tenora.

Com si hagués caigut una ruixada en acabar la sardana tot s'escampà i es buscaren aixoplucs, on el sol no hi batés tan ferm i es pogués dinar més plaentment. Els voltants de la font eren els més escollits. Les fimeres s'aixecaven de tots costats i xerradissa era general. De tant en tant se sentien les cançons atiplades de les noies que feien més agradable el que en podríem dir sobretaula.

Després tothom feu via altra vegada cap el Santuari. El quedaren a l'ombra de la Roca corba i els altres pujaren dalt i baix, allavors, quan aquesta roca meravellosa prengué més l'aspecte d'una gran nau. Al cim a barana i barana la gent s'hi abocava, dient adéu els que hi havia a baix. El vent bufava fresc i el garbí, tot fent volejar les robes i escabellant les testes. Al costat es veia clara i groguenca la nostra Girona i al damunt els turons i orenetes xisclaven i feien mil dibuixos caragolats en l'aire.

Abans de les sardanes de la tarda hi hagué a l'església Roc i més de Maria. Foren cantades per tothom les avenaries i el colat. Després els que eren de més lluny començaren ja a desmentre la cobla llençava els primers rifelets. La primera sardana fou la Santa Espina, que fou aplaudida i ballada i corejada i cantada una i altra vegada. Tothom hi prenia part; tothom volia demostrar els sentiments del seu cor. Tothom sentia el que cantaven aquelles muntanyes nostres, i aquelles planes nostres i de la mar nostra. Tot això és terra catalana i tots els que eren aquí eren en aquell cim al eren i seran gent catalana.

Les altres sardanes foren tocades i ballades plàcidament i acabar ja gairebé només quedaven els gironins. La davallada fou alegre com la pujada. En pujar hi havia l'esperança d'una diada i en baixar la realitat d'aquesta diada, però la cosa no fou viat. El santuari que al matí el veïem tot rioler i enlluernat i content pels que hi havien de pujar, ha esdevingut gris i qualsevol trist en veure com el terreny a deixar sol i en canvi la nostra terra que al matí l'hien deixada tota plorosa s'ha posat el millor de tot daurat per tal que amb el sol ponent reflectís intensament i de lluny la veïssim com ens esperava amorosa.

est ja tot el camí del matí. Queda encara, però, l'hora
 de la tarda del dia, quan el sol amagat darrera les muntanyes,
 apareix damunt del cel blau i dels núvols pintats de groc
 i vermell, la muntanya verd fosc de Velers. És aquella ho-
 ra que fugen els contrastos i l'horitzol es para; en què les re-
 lacions són més gaus i que tot esdevé més amistós. Aquesta hora
 és la que esperem per a recollir-nos tots altra vegada a la Font de la Torre
 quan que la última claror diürna s'hagi esvaït.

La tarda s'ha acabat. Tenim al davant, tènuaement il·luminada
 pel sol, la bella església de Canet tota blanca amb son cam-
 panyonatge negre i uns xiprers tots negres, més punxaguts encara.

JOAN MASÓ

L'agost de 1930, el Grup felicita el Girona F.C. i fa vots per a una cooperació entre ambdues entitats. D. Escudér i Tigau evoca el campament de Palestra, a Malniu. Les olimpíades de 1932 a Los Angeles per a les quals han estat seleccionats dos grupistes, Casellas i Colomer són ocasió de "hurres" per a cada un d'aquests atletes i per al Grup. També hi ha la ressenya de l'homenatge al doctor Melé a Tossa (pp. 10-11):

El dia 10 d'aquest mes d'agost tingué lloc a Tossa de Mar l'homenatge que les entitats excursionistes de Catalunya dediquen a l'insigne metge de l'encisera vila marinera Dr. Melé.

La motonau «Príncep Alfonso» portà de Barcelona 600 turistes i molts d'altres arribaren de totes parts per carretera.

En el cementiri de Tossa, on descansen les mortals després del benemèrit arqueòleg tingué lloc l'acte d'homenatge. Figuraven en primer terme les autoritats, la comissió organitzadora de l'homenatge, gran nombre d'entitats adherides i un nombrosíssim col·lectiu d'estiuers i veïns.

Unes senyoretes posaren rams de flors en la tomba del Dr. Melé. Feren ús de la paraula els senyors Josep Maria del Sureda i Miquel Santaló en nom del «Grup Excursionista i Esportiu Gironí», Manuel Ainaud per la comissió organitzadora i l'alcalde de Tossa. Tots foren molt aplaudits.

Acabats els discursos la multitud es traslladà a la casa on vivia l'homenatjat on fou descoberta una làpida amb la següent inscripció: «Al patrici Dr. Ignasi Melé. Descobrí la vila romana de Tossa. Visqué i morí en aquesta casa. L'excursionisme català el 10 d'agost MCMXXX».

Mentrestant la cobla «Emporium» interpretava «La Santa Espina» entre tancades ovacions.

La làpida és obra de l'artista decorador Fermí Tubau i de l'escultor Ramon Moya.

La tarda en el passeig de la Vila, l'«Esbart català de dansa» efectuà diverses exhibicions.

Com a plegat una diada de record perdurable, digne de la memòria del benemèrit de l'insigne Dr. Melé. En ella el nostre «Grup» representat pel Sr. Santaló, va ocupar un lloc preeminent i com correspon a l'impetuositat de la nostra entitat.

Poc després, l'entitat (setembre 1930) trametrà un telegrama al president del Consell de Ministres interessant-se "pel fet palpitant de la reposició del 'Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria' de Barcelona". Així hem deixat sentir-afegeix Camps i Arboix- la nostra veu en el concert de les veus que de tots els indrets de la nostra terra s'han produït propugnant per la resolució d'aquest plet de justícia i de dignitat col·lectives". A ressenyar també, en aquest número 72, l'article sobre els "minyons de muntanya" a Catalunya:

L'Excursionisme a l'Escola

De les millors obres de l'excursionisme és la creació dels minyons de Muntanya. Actualment són en nombre crescut els minyons que floreixen arreu de la nostra terra. El dia que n'hi hagi un que hagi fet corrua cap a les nostres serralades, el sol de la nostra pàtria patris farà més claror i cap núvol no serà capaç d'oposar-li al davant.

El l'intent d'entrelligar aqueixes dues fornals, forjadores de la força física i de la fortalesa de cos i esperit del noi, una entitat excursionista de bell historial ha concebut una idea, que està basada en la pràctica, i de la qual volem parlar als nostres amadors.

Es tracta que les escoles augmentin la llista d'assignatures amb una de nova: l'Excursionisme. Tanmateix, no anar a fer tres o quatre forades a l'any, com ja fan algunes escoles. Fer un Curs d'Excursionisme pràctic i teòric. Iniciar i preparar els deixebles —i àdhuc els pares incomprensius, principal obstacle que trobem als grups de Minyons de Muntanya— a fi i efecte que abans de caure en cap parany de les grans urbs, llurs esperits siguin d'instintament amarats d'amor a l'Excursionisme, d'amor a la nostra terra, a la nostra història.

Aquesta entitat iniciadora és l'A. E. Júpiter de Barcelona. La seva idea ha estat entusiàsticament acollida per les escoles del Poble Nou, clos on es farà la prova. Unes converses particulars de tanteig i una assemblea general tingudes entre iniciadors i professorat, han donat lloc a un acord, l'inici del qual ha estat la organització d'un Concurs Excursionista Escolar del Poble Nou, curs 103-31.

Aquest Concurs serà la base i la plataforma damunt la qual giravoltarà tota la gama d'excursions, conferències (per als nois i per als pares), visites i projeccions, que ompliran el primer curs d'Excursionisme escolar.

No cal dir com aquest assaig d'entrada oficial de l'excursionisme a les escoles ens plauria veure'l repetit en tots els pobles catalans, on les organitzacions excursionistes estiguessin en condicions per donar-hi la col·laboració directa i ben decidida que el reeiximent de la prova requereix.

Si això es fes, aquell formiguer de Minyons de Muntanya que anhelem veure curullant les nostres serres fóra aviat un fet i feticiem avançat molt en el camí ascensionista de Catalunya.

Precisem que es tracta d'una col.laboració no signada. Entre ~~els~~ projectes nous de veaire formatiu ,de la tardor de 1930, destaquem la iniciativa de muntar unes sessions de cinema documental que no es van arribar aleshores a dur a efecte, per dificultats econòmiques sorgides a darrera hora. I un article interessant, no sé si exprés per al Butlletí del Grup, és el del conegut ~~Jespe~~ ~~M~~ Guilera sobre Esports de neu. El calendari català per a 1931 ,així com la ressenya del llibre d'Enric Blanco, Boston-Barcelona. L'"intrèpid nauta català", "desafiador de l'"atlàntic" va ser invitat per la Junta del Grup a principis de febrer per a fer una estada a Girona. Enric Blanco i Aiberich va fer una conferència al Teatre Principal de la ciutat, la presentació del qual va anar a càrrec del president Massanas. Per tal de contribuir a l'homenatge al nauta i professor Blanco, l'ajuntament havia aportat 150 ptes i 50 la diputació i el Govern Civil 50 més, a més d'una llista de donatius fets per entitats i particulars. Es van fer imprimir fins i tot programes i cartells.

Davant d'una nota apareguda al periòdic local "La Ciudad" la Junta del GE i EG va puntualitzar als periòdics de Girona, "Diario de Gerona" i "El Autonomista" les següents aclaracions: l'anterior president Camps i Arboix va meréixer en el moment del balanç de la seva gestió, l'aprovació més entusiasta de part de tots els consòcis". Per altra banda, "~~cap~~ el senyor Camps i Arboix sortí de la Junta per haver finit el temps del seu comès que assenyala el Reglament". La Junta directiva aprofità també la contra-nota per reafirmar els seus vincles d'amistat amb l'anterior president amb el qual manté "les més germanivoles relacions". A principis de 1931, el club per ploma de ~~GE&EG&A&&&~~ C. i A. (el mateix Camps i Arboix, segurament) es reafirma en la vella idea de conjuminar "esport i ciutadania" de manera que la lluita ciutadana duri fins "que cristallitzi en el fons de la consciència gironina aquest ennobridor capteniment d'unes activitats que són una excel.lent preparació de ciutadania, perquè l'excursionisme, l'atletisme i el sentit de solidaritat que

d'elles emanar, és un substractum(sic)trascendent per a fonamen-
tar-ho un sistema d'educació i d'entrenament de les activitats
jovenils, que crea el ver esperit cívic i infantia homes nets i
drets per tot el que convingui". Per aquestes dates, el Grup manté
 excel.lents relacions amb moltes entitats de les comarques
 gironines i catalanes en General. Per només ~~anotar~~ citar-ne
 una, el Centre Excursionista Mar i Munyanya de St Feliu de
 Guíxols, uns quants socis dels quals fan una visita a Girona
 a l'hivern de 1931. L'acte "social" per excel.lència de l'entitat
 és, però, l'aplec anual. La ressenya del de 1931 (17 de maig), ex-
 tensa ressenya, és feta per Stanislau Aragó, el qual en comen-
 ta tots els extrems, des de la ~~preparació~~ acampada que precedeix
 la inauguració fins al retorn, passant per la conferència del
 doctor Pascual, l'actuació de l'orfeó "Cants de Pàtria", la
 missa major, el cross, l'emocionant lluita a la corda que oposà
 entusiastes colles, el concurs de salts de corda, el de ramells (els
 lemes dels quals eren fidel reflex del moment: "Recordant el Poeta"
 , "14 d'abril de 1931", "Ginestera", "Llaç de Germanor", "República
 Federal Espanyola", "Catalunya Lliure", "Girona Immortal", "Colors
 Republicans espanyols", i altres), les sardanes, el dinar, el concert
 etc. Precisament el 17 de juny es va rebre un tel.legrama del
 secretari de la Secció d'Excursions de l'Ateneu Enciclopèdic
 Popular al president del Grup agraint les atencions dispensades
 als ~~anats~~ membres de l'Enciclopèdic en ocasió de l'Aplec
 als Angels. Signa el telegrama Andreu Solana.

Un dels pocs "pronunciaments" polítics que es fan
 des de les pàgines del Butlletí és l'aparegut al núm. 82 de
 juliol de 1931, pp 1-3, de la ploma de J. Planes i signat a
 Girona el 23 de juliol de 1931. Diu així:

Les entitats catalanes i l'Estatut de Catalunya

El dia 2 d'agost de l'any 1931 els ciutadans incrits en el cens electoral de Catalunya han de decidir si els catalans hem o no volem governar-nos.

Quan és un referèndum el jutge suprem que ha de reintegrar el poble català les funcions d'estat usurpades per Felip V, el rei E. G. d'una gloriosa i honrada història d'actuació especialment catalanista no pot desentendre's de col·laborar-hi per la unanimitat de la gent de partit pres que encadenen la raó i el poder amb la politiqueria del moment.

Sempre que es voti per la supremàcia d'un partit sobre d'un altre, sempre que la intervenció política vulgui dir beneplàcit a un partit determinat, o quan es voti pel règim intern de Catalunya, el Grup ha de mantenir el seu gloriós abstencionisme; quan es voti a l'esperit de Catalunya a qui els altres pobles de la península volen sospesar la catalanitat, el Grup no pot callar, no ha de callar-se, perquè seria renegar de l'impuls que sempre ens ha mantingut units; perquè seria avergonyir-nos de dir-nos catalans, i seria afirmar que la nostra obra de dotze anys era una mentida que al primer contacte amb la realitat s'ensorra.

Per altra part no ens extralimitem pas en les iniciatives; no ens hem guanyat, de bon tros, el títol de prosselitisme d'avantguarda que la majoria d'entitats excursionistes de Catalunya te-

nen en el seu quadro d'honor. Grups excursionistes com el Català, Ateneu Enciclopèdic Popular, Germanor de Guies Excursionistes i tantes d'altres, no en tenen prou amb passejar amb motxilla per les muntanyes i plans. Els seus casals apleguen nuclis d'homes aficionats en l'estudi de Catalunya i veiem que al costat de la biblioteca esportiva hi tenen l'arxiu històric i geogràfic, les seccions de folk-lore i d'estudis socials. Cal només recordar d'una iniciativa profitosa per Catalunya perquè els seus homes hi posin abnegadament el seu esforç. No cal estranyar que Barcelona els miri com a fills predilectes, perquè els veu nets d'egoïsmes personals. Com tampoc no hem de regatejar que Girona ens ha concedit una confiança que ens hem guanyat amb la nostra tasca intencionadament de superació.

En política com els altres ordres de la vida, les coses poden interpretar-se subjectivament en dos caires: un bo i un de dolent, un d'odi i un d'amor, un d'egoisme i un de comprensió. No cal dir que la noblesa escau a les fórmules que procuren dominar la concupiscència i menar l'home cap a l'estudi de la ideologia allà on la germanor uneix les voluntats amb una llibertat ben entesa. L'Estatut de Catalunya té les virtuts agradables, de bon motiu per defensar-lo: per ésser nostre i per ésser humanitari. Tanmateix el seu contingut podria emverinar-se si en lloc de fer-ne l'obra del poble català en féssim el gallaret d'uns quants, amb el refractarisme de la gent indiferent. I malgrat aquestes possibilitats interpretatives conté un esperit de concòrdia ben marcat, conté un liberalisme comprensiu i per sobre de tot hi trobem una legislació que conté, implícitament, si voleu per una providència fortuïta, una solució jurídica dels problemes del dret de gentes i de la vida de les relacions internacionals. L'Estatut és una cosa genuïnament catalana i deïra al Govern general de la República i per més enllà a la Societat de Nacions les qüestions necessàriament internacionals. Aquesta clarividència, no té mesquineses d'interès creat i potser sigui a postular màxim de la solució autonòmica de Catalunya.

Podríem garbellar més idees primàries d'aquest estatut, però en retornar-nos la personalitat individual i nacional vol incorp

ra-nos a uns Estats Units d'Europa però ja n'hi ha prou per constatar un fet que ens ha omplir de doble joia: Com a catalans i com a homes.

L'Homenatge al poeta mossèn Cinto Verdaguer, responent a la crida de l'Agrupació Excursionista "Catalunya/" i del mateix Grup, reuní el 12 de juny de 1932 nombrosos excursionistes d'un bon nombre d'entitats comarcals i de Barcelona. S'hi feren constar les adhesions següents:

Lluís Millet, Joaquim Cabot, Maspons i Anglasesell, Francesc Matheu, Apel. les Mestres, Prudenci Bertrana, Regina Opisso,

Albert Bastardes, Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya; Joaquim Renart, Jordi Romema, Hilari Salvador, Centre Excursionista de Catalunya, Centre Excursionista de Vich, Biblioteca Popular de la Dona de Girona, Ateneu de Girona, Palestra de Banyoles, Grup Excursionista «Mar i Muntanya», de Sant Feliu de Guíxols; Federació de Joves Cristians de Catalunya, Secció de Sant Narcís de Girona; Centre Excursionista «Tramuntana», de Figueres; Grup Excursionista i Esportiu Gironí; Federació de Joves Cristians de Catalunya, Delegació de Barcelona; «Sang Nova», de Roses; «Dinàmic Club», Agrupació Excursionista «Puigmal», Club Excursionista de Gràcia, Grup Excursionista «Terra Endins», Centre Social de Santa Madrona, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, Foment Autonomista Català, Escola Catalana Mn. Cinto, Centre Catalanista de Girona i sa Comarca, Orfeó Gracienc, Secció Excursionista de l'Orfeó Gracienc, Biblioteca Popular de Sant Boy, Centre Excursionista de Balaguer, Agrupació Excursionista del Centre Catòlic de Sans, Agrupació Excursionista «Atlàntida», Societat Andorrana de Residents a Barcelona, Palestra (Secció Excursionista), Orfeó Català, Agrupació Ciclista Poble Nou, Penya Esportiva «Guimerà», Foment de la Sardana de Barcelona, A. R. Penya Fox, Centre Excursionista Montseny, Agrupació Excursionista Pedraforca, Unió Excursionista de Barcelona, Casal Icària, Centre Excursionista «La Morella» Agrupació Excursionista «La Punxa», Unió Excursionista Barcelona-Sans, Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Unió Excursionista de Vich, Joventut Nacionalista de Roses, Tradicionalistes de Girona, «Penya Tramuntana», «Trio Defensa» de Lladó.

(BGEEG, núm. 93, juny 32, p. 5)

Com ja dèiem abans s'accentua per aquests anys la oreintació, o més ben dit la pretensió de donar una orientació cívica i eminentment pedagògica a les activitats esportives i excursionistes. Josep Bordas cerca un nou concepte de l'esport ciclista, més idealista i es basa en la postura mantinguda per A, Leducq "dues vegades guanyador de la Vota a França" (p. 3, BGEEG, núm. 120, set. 34). Seguint en aquest cas Batista i Roca, el Butlletí de desembre d'aquell any té

un article editorial, signat per C. (?) que diu, en resum, que l'Esport i la indecisió son dues paraules que no lliguen: "les activitats esportives en controlar les forces de l'individu, estimulen la confiança a l'hora de psar-la a prova davant les dificultats de la vida"

El dia 12 de gener següent, el delegat del Comitè Català de Refugis, Emili Jové, pronuncia una conferència a l'estatge del Grup, convidat per la seva secció excursionista. Jové es va plànyer que l'excursionisme català fallés en un complement tant important com era la construcció de refugis de muntanya. El "Comitè" en qüestió pretenia omplir aquest buid.

Recorda i regracia la tasca anterior del C. E. de C. en el que respecte al Refugi d'Ull de Ter i de la Renclusa que fa possible assolir l'Aneto. Diu que a Catalunya tan sols comptem amb un Refugi lliure, el de César August Torres, que avui admirem a la Serra de Cadí i que és l'única obra que s'ha fet després d'una vintena d'anys d'excursionisme.

Explica com el Comitè s'ha emprès la tasca de bastir el segon refugi lliure a la nostra terra, el de Vall Ferrera, a la regió del Pallars. Demuestra com era necessari l'excursionisme d'aquest refugi al lloc on està projectat, per a fer assolible, entre altres, la Pica d'Estats, el cim més alt de Catalunya.

Vall Ferrera per la seva situació és bon xic desavinent per a poder-la admirar en tota la immensitat de grandeses que arrecona, és el lloc on el Pallars se'ns mostra més aspre per les negrons de les seves muntanyes i la solitud dels seus paratges, belleses que molt iguala la no menys simpàtica Vall de Cardós, paral·lela amb la Vall Ferrera.

Detalla i descriu admirablement tota la regió de la vall alta del Pallars i perfila una per una, totes les excursions que el Refugi farà assequibles. Ja veieu doncs com el refugi projectat i que aquest any hem de veure acabat, ens prestarà un bon servei.

Les regions on precisa establir una bona xarxa de refugis, són cabalment les del Pallars, Vall d'Aran i Ribagorça i són aquests que cal portar a efecte sense retard, ja que a més hi ha el perill de què us parlava, o sigui que altres entitats de fora de Catalunya hi construïxin els seus refugis i això per dignitat de la nostra raça no ho podem consentir i que consti que no ho dic com a censura per a ells, sinó per a nosaltres els catalans. Es per això que el Comitè ha de tenir especial cura d'actuar sempre de ple on millor pugui ésser profitosa la seva tasca.

En els moments actuals encara es presenta més apremiant de

construir aquests refugis als llocs esmentats, ja que veiem que d'any en any augmenta l'interès per l'esquí a ple hivern i si com es preveu aquest interès prospera, és quasi per un sentit d'humanitat que cal fer-hi els refugis, per evitar incidents per manca de mitjans. Imaginem-nos un trencament d'esquí durant una excursió a les regions esmentades i tindrem que el camí que es tenia previst haurà de cobrir-se amb molt més de temps, vindrà l'esgotament i la fatiga i de segur la nit a sobre amb aquelles temperatures inaguantables. Cal doncs evitar aquests accidents, bastint els refugis com més aviat millor i en exposar-vos això he de dir que no sentim privilegi per cap comarca sinó que sempre anem de cares a les nostres majors activitats.

Malgrat tot, nosaltres també estudiarem el que afecta al Pireneu Oriental, però els refugis en aquesta banda hauran d'ésser guardats, ja que més assolible la regió, pot donar lloc que hi vagin elements no excursionistes que no comprenent el valor del refugi, el facin objecte d'algun desperfecte.

El nostre interès està que puguin ésser acomplertes les aspiracions totes de l'Excursionisme en general, puix que no en va aquests. Comitè està integrat democràticament, ja que totes les forces de l'Excursionisme hi tenen cabuda i hi poden exposar totes les seves suggerències.

Han estat alguns els que s'han apropiat a nosaltres indicant-nos llocs adequats per refugi, al Pireneu Oriental, estimem aquest interès i no endebades tindrem bona cura d'aquell esperit que ens mostra els nostres col·laboradors, però si seguim aquest Pireneu que està clos dintre la Cerdanya us semblarà més suau d'assolir-lo.

Són molts els llocs de Catalunya que altres edificacions supleixen perfectament els refugis, tals són les masies i sobretot els Santuaris, caldrà dedicar-hi una mica d'atenció en la seva conservació, per tal de posar-los en condicions de seguretat i evitar el perill que amb el temps desapareixin. Cita concretament els casos de Santa Magdalena al Puigsacalm i de Santa Maria del Mont a la Garrotxa, als quals dedicarà especial interès el Comitè, en evitació que desapareixi el concurs que com a refugis presten a l'Excursionisme. Detalla el Sr. Jové, tota una xarxa de Santuaris

de Catalunya que poden ésser i són, redós adequat per a fer sortides a les nostres serralades.

També molt sovint hem tret partit de les cabanes dels nostres pastors pirenenics, que han resultat d'excel·lents condicions de seguretat, clar que descomptant les incomoditats que proporcionen.

Finalment he de dir que el Comitè Català de Refugis s'ha constituït per prosseguir una finalitat tan sentida des de molts anys i la seva actuació s'emmotllarà tothora a les necessitats del moment. No ha tingut mai la pretensió del personalisme, car l'obra que porta a cap ha d'ésser en major benefici de totes les nostres col·lectivitats. Nosaltres confiem que tots els clams llençats i que totes les ofertes fetes es vegin realitzades sense defalliments. Tots tenim l'obligació d'ajudar la nostra obra i crec que així serà ja que sempre he confiat amb l'absoluta comprensió de tots els nostres organismes i dels seus elements.

Tothom hi cap a la nostra cleda, les entitats col·lectivament i els seus socis individualment.

Pensem que les parets d'un refugi resulten més amables i acollidores quan són el resultat d'una part del nostre esforç, però si mai per mai no haveu contribuït al seu aixecament, aquelles parets us ofegaran i us sentirem encogits davant el vostre retraïment, cap cots davant la vostra actuació negativa.

Ha estat així ben entesa la creació del Comitè pel més alt organisme que tenim. La Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya

(B L E E B, núm 125, febr. 35, pp 6-9)

Una altra activitat d'interès que organitza el Grup portes enfora-per a la primavera de 1936- és el concurs "l'infant a través de la fotografia". Al Butlletí de novembre de 1935(p.1-2), el seu president el pediatra P. Pacual en glossa ^{els objectius} amb aquestes paraules: "en aquest concurs hom podria apuntar les múltiples facetes que ofereix la vida del nen: l'espontaneïtat que se'ns manifesta, la curiositat que constantment l'incita, la intel.ligència que se li desvetlla, l'afany d'alliberament que l'anima... Cal també recordar l'infant en la seva vida de relació: el nen a la llar familiar, el nen amb els altres infants, el nen al carrer, l'infant abandonat amo dels seus destins quan tot just s'inicia en el camí de la vida".

Després vindrà la inauguració del nou estatge a la Plaça de la Independència i els actes que s'organitzen en ocasió d'aquesta feta. I a les darreries de juny-dia 26- tindrà lloc una reunió general ordinària Ve-t'en aquí la crònica succinta del Butlletí(p. 11, juliol 36):

El dia 26 de juny del 1936 reunits en nombre de 88 socis a l'estatge social a sota la presidència del Sr. Pascual es celebrà la reglamentària Reunió general ordinària.

Aprovada l'acta de la Reunió anterior, el secretari llegeix la Memòria de les activitats portades a cap durant l'any; també és llegida una memòria de la Secció Arqueològica pel seu president Sr. Palol.

El vocal del cafè Sr. Vinyes dóna compte de la marxa de la seva secció. El tresorer exposa també l'estat de comptes que és aprovat per unanimitat.

Es procedeix a l'elecció de càrrecs que són: el de President, dos vocals, un altre que sols haurà d'actuar un any, per dimissió voluntària del que ho era fins a la data en Pere Costa, i un vocal elegit pels socis fundadors.

Surten elegits Pla amb 79 vots per a la presidència, Portell 83, Merino 78, Lecha 76 per als càrrecs de vocal. Els socis fundadors en nombre de 36 elegiren unànimement com a representant a Joaquim Coll.

S'entra a precs i preguntes. Gussinyer en nom de la secció ciclista fa extensius a la de motorisme els elogis que el secretari li ha dedicat per la magnífica organització del final d'etapa a Girona de la Volta a Catalunya.

Torrellas demana al Grup, i especialment a la Secció Arqueològica la iniciació d'una campanya de protesta contra la forma en què està instal·lant-se el telèfon automàtic a la nostra ciutat, cosa que constitueix un atemptat als monuments. El president contesta dient que es faran les gestions oportunes.

Carner proposa un vot de gràcies als elements sortints de la Junta. Bota s'adhereix i el vot és donat per aclamació.

Pascual en el seu parlament de comiat recalca la importància que el Grup ha donat sempre a l'esport i a la Pàtria; felicita a l'Assemblea perquè ha sabut interpretar el sentir del Grup en nomenar president a Josep Pla, home de fermes idees i grans iniciatives.

El president electe J. M. Pla i Dalmau, agraeix les paraules que acaba d'adreçar-li el Sr. Pascual; lamenta que abandoni la presidència del Grup, i diu «que podran passar per aquest lloc altres presidents, però sempre el primer serà el que avui deixa el càrrec.»

Acaba demanant, per a complir la seva comesa, l'ajut dels companys de Junta i de tots els socis.

Per últim es procedeix a l'amortització per sorteig de cinc accions del Gimnàs.

Ja ens hem referir, en parlar de la vida interna de l'entitat al fet que els fets del 13 de juliol van dur a un canvi de Junta i a una certa transformació de l'entitat, d'una entitat, el G.E. i E. G., "que representava a Girona la joventut que seguia el ritme del temps"; i que, ara, "submergit el nostre país en la terrible lluita que ens enardeix a prosseguir les rutes alliberadores dels homes, el Grup hauria deixat de ser el que fou i el que és si no s'hagués incorporat a l'avanzada de la revolució. La sensibilitat dels socis li feren renovar el seu organisme de govern. Avui, un Comitè en el qual estan representades les dues grans sindicals catalanes, assumeix la tasca orientadora de l'entitat". Presidia ara, com ja hem dit abans, l'entitat Carles Gómez (núm gener 1937 del BGEG, p. 1). El grup participa a la setmana de l'infant celebrada a Girona per aquestes dates; una ploma-Xavier Pou i Codina- fa veure en aquest mateix número del Butlletí la necessitat de promocionar l'esport entre la guita (p. 5), però cal "evitar de totes passades que l'infant el dia de demà pugui fer de l'esport una religió, és a dir que visqui sols per a l'esport. Per últim vull fer remarcar el Decret de la Generalitat del 28 d'octubre (de 1936) creant l'Institut d'Educació Física i d'Esport, institució que ha de reportar grans beneficis a la nostra joventut". El dia 31 de desembre de 1936, el Grup organitza un "ball a profit de la "diada de l'infant rw2fugiat". La recaptació "importantíssima" de 303,10 ptes fou entregada a Ràdio Girona. En conjunt podem dir que, almenys durant la primera fase de la guerra, i si ens hem de refiar de les dades dels escassos butlletins que aparegueren, les activitats esportives i culturals del Grup no dèsdigueren de les d'anys anteriors, ans potser al contrari.

EL GRUP EXCURSIONISTA I ESPORTIU GIRONI (1919-1950)

La fundació d'aquesta entitat data de carreries de 1919, essent la primera ubicació un local del carrer de Ciutadans, nº 17. La denominació del "grup" posa perfectament en evidència els objectius que pretenia. En tot cas la única cosa que no encorixa és el nom de "grup" ja que, en tot cas, haurem de parlar d'un "grupada" format per forces grups, com veurem més endavant en parlar de les seccions. L'entitat seguí un periple més o menys accidentat en els seus primers quinze anys, del que fa al seu assentament. Després de domiciliar-se al carrer de Ciutadans, no féu del març de 1921 al Cafè Novetats de la Plaça Marcuès de Camps, i per l'agost del mateix any al carrer de la Boixa nº 2, que també era el domicili de La Veïtat, per passar més atrò, l'any 1924 al local de "La Veïtat", carrer de la Cont-veïtat, i a finals del mateix any de 1926 s'ubicà al carrer de les Sabateries veller, 68-18, on també hi va estar l'Ateneu de Girona, per anar a parar des de desembre de 1928 al d'Abcuredors, 58-18 i des d'abril de 1930 a la Plaça de la Independència nº 19, on més tard hi hagué els cotxes de Sanyo'ls. Des de l'any de 1940 fins al 1944 la històrica entitat ocupà un local del Cafè Nacional, cedit pel propietari en benefici de la Veïtat, per anar a parar l'any 1944 al local de l'Ateneu-Centre Cultural.

El Grup tenia com a òrgan d'expressió un "Butlletí Mensual", el número cent del qual sortia al carrer del gener de 1933, havent estat el primer butlletí repartit entre els associats el mes d'abril de 1930. Primer es va imprimir a la impremta Dalmau Carles Pla fins al nº 20 de setembre de 1933, després la cosa sense publicar-se fins que a l'agost de 1934 s'ubicà al nº 20 als tallers de J. Llobet. Fins al número 21 a continuació a la impremta Masó fins a novembre de 1938, la qual se n'encarregarà durant els anys que venen després. La portada, que apareix per primera vegada al número 21 de març-abril de 1938 és obra de Busquets.

Pels anys que ressenyo l'entitat té diverses seccions, algunes d'elles d'evident passé i no acúls locals. D'altres passen èpoques de totes. Ve-te-les aquí:

Secció excursionista

Secció ciclista

Secció fotogràfica

Secció futbolística

Secció d'esquí

Secció de bàscetbol

Secció de pilota basca

Secció de basket

Secció d'esports

Secció de atletisme

Secció de rem i veia

Secció de Hockey sobre rodes

o diversos moments, hi hagueren també seccions de Cinè Amatador, d'Artes Escèniques, etc. Va el 1944, i estaven també formant d'altres seccions esportives i la secció Filatèlica.

Secció excursionista. L'excursionisme és una de les rams de ser primordial del centre, que certament es forma quan encara dura l'auge d'una vida pràctica física i ensembla estètica. Pels anys quaranta s'inicià la decadència d'aquest esport, decadència que queda reflectida a les publicacions de l'entitat:

"Hemos observado (entre los verdaderos amantes de la montaña) una perfección en sus métodos de marcha, de estudio y de "virtudes excursionistas", y también una falta de elementos continuadores de las gestas montañesas entre la juventud que se forma: desgraciadamente, entre el elemento juvenil actual, preocupa mucho más en base a los roles de, un vestido "correcto", unas alpacas suizas o (sic), que la formación física y moral superior a todas estas banalidades".

El Grup Excursionista organitzà concorreguts anells al centre de la ciutat de Sant Joan de Vilatorrada

l'any de 1930, als Angels l'any 31, a Finestres el 32 i al Far l'any 1933; l'any 1934 el Coll i el 35 un lloc de Vallbanera. L'aplec de 1935 a St Julià del Mont, per no reprendre fins a 1942 amb un aplec La Salut, 1942 a St Pere de Falgars i 1943 a St Martí Sacalm.

Secció atlètica. Va't acuf la que amb el temps ocuparia el primer lloc entre les activitats del centre: l'atletisme. La secció es forma pel juliol de 1921 i cal dir que l'afició pel conreu de les pràctiques atlètiques augmenta d'any en any. Vers 1924 els atletes s'entrecenen al camp de la Unió Deportiva Girona. A partir d'aleshores en els torneigs atlètics de Catalunya, el Grup, o més ben dit, el seu nom comença a sonar. L'any 1926, i per haver el Gimnastic de Tarragona l'organització dels Campionats Generals de Catalunya, s'entrecenen d'aquesta comesa el GB i EG amb prou èxit, pel que sembla:

"Durante el primer semestre de 1927, el DEVEG se dedicó a la divulgación del atletismo por la comarca. Así vemos que se efectúan festivales en La Ribera, La Escala y San Feliu de Guixols, que sirven para la puesta a punto de nuestros atletas para tomar parte en los campeonatos de España a celebrar en Tarrasa, asistiendo N. Simón, Casellas, Beras, Ballestero, Camps, Vils, Carreras. Por celebrarse los campeonatos de España en Madrid, quedan preseleccionados Casellas y Ballestero, los cuales a pesar de sus buenas marcas en disco y jabalina el primero, y vértica y cien metros vallas el segundo, no son seleccionados. No obstante, lo fueron atletas de menos posibilidades que los nuestros".

L'esforç que fan durant els anys de la dictadura els atletes del Grup són notables. La Federació Catalana es preocupa també de millorar el nivell dels atletes gironins i envia el seu entrenador holandès a donar unes quantes lliçons tècniques, lliçons que són ben aprofitades pàra com ho palesa el resultat dels campionats de Catalunya de 1929: el GB i EG queda quart entre 16 equips. Casellas i Ballestero són els millors

atletes del moment. Casellas mor l'any 1939 d'una operació
 quirofàgica. Des d'1932 al 36 l'estel d'atletes del Grup fa
 molt bon paper. als Campionats de Catalunya de 1932 coté
 el segon lloc, després del Barcelona. Aquesta secció d'atletis-
 me serà, per altra part, una de les que després de la guerra
 reprenrà d'una manera més decidida les seves activitats. Unes
 quantes de les millors "marques" dels atletes del centre s'acon-
 seguiran, en efecte els anys 40 i 43.

La secció de ciclisme.

l'organitzador del desembre de 1933, però no
 "arrencarà" el ciclisme gironí.
 a través de l'any local viador a l'oficina ciclística gironina
 va a més, o almenys ho sembla. però no serà fins a 1933 i a instàn-
 cies d'Agustí Masera que novament es forma la secció Ciclista
 del CR i M. Després de la caiguda de l'esport continuà
 practicant-se amb molt èxit a l'exterior.

Les seccions d'arqueologia i de fotografia. Ambdues desenvoluparen als anys trenta una tasca discreta, però seguida. La primera organitzada en diverses ocasions, p. ex. l'any 1933 vâries conferències i cursos d'arqueologia. Per la seva banda, la secció ~~arqueològica~~ fotogràfica es forma l'estiu de 1925.

Futbol al G.F. i E.G. També hi hagué al Grup un equip de futbol l'any 1922, en fusionar-se o ingressar a ella l'equip de l'aleshores Atlètic F.C.. L'any 1924 sembla ser que es va prescindir d'aquesta secció, que, pel seu desplaçament, resultava massa cara.

Esquí. Això una mena de subsecció de la d'excursions. Va organitzar l'any 1933 una mena de campionat de les comarques gironines (17 de febrer), que va tenir una continuació o segona edició l'any següent. Ara, més important que totes aquestes pràctiques esportives va ser la:

Natació. Aquesta secció emprèn el vol per l'estiu de 1933 i més concretament el 10 de setembre. En fou primer president Agustí Riera. Aquell mateix any comencaren les obres per a la construcció d'una piscina que va quedar construïda, d'una manera provisional, a l'any següent. Pel maig del 34 es renova i amplia la Junta, la qual capten amb entusiasme el llançament de la secció. L'any 1935 troba la natació del Grup en plena expansió. Acaba la temporada amb un festival entre el C.N. Barcelonès, el Grup i els Atletes Units (aquests dos carrers conjuntament gironins formaven una selecció). L'any 1935 semblava destinat a ser un gran any de l'esport nàutic gironí: es va fundar el Club Natació Girona i les seves files van passar a formar part del CF i EG; es celebraren moltes confrontacions amb equips catalans i francesos. El futur-elo de la secció també se suprava... però va esclatar la guerra: i tots els components del nostre equip es van desagregar: uns van desaparèixer, d'altres van ser assassinats i d'altres van morir en accions de guerra, però aquells qui, encara que lluny del sí del nostre CF i EG, deambulàvem per aquestes terres ~~seguíem~~ captivats per la metralla i

pel caos, mantenia el nostre fur intern aquell entusiasme i aquella fe en un proper ressorgir de la nostra estimada secció". Després de la guerra la secció no pot actuar amb el nom de l'entitat de què forma part i ho ha de fer amb nom distint (Agrupación Deportiva Gerundense). Una prova de la recuperació d'aquesta secció la constitueix el fet que tingué cura de l'organització dels campionats de Catalunya de júnior i seniors l'any 1943.

Pilot a basca, boxa, basket. Hi havia hagut abans de la creació del Grup altres tres seccions a Girona. Però mai havia estat cultivat aquest esport amb la diligència amb què ho és des de que es constitueix la secció corresponent al Grup el mes d'abril de 1935. Pel que fa la boxa, pot dir-se que a Girona va nàixer al Gimnàs Gómez de la plaça de la Independència. Se sabia quan va començar a practicar-se aquest esport segons era salvatge i brutal al Grup. Ens consta, però, que quan el Grup passa a ubicar-se al bell local de la plaça de St Agustí l'any 1936, es constitueix oficialment la secció i, de resultes d'això, augmenta el nombre de socis de l'entitat. La secció de basket actua per primera vegada l'any 1937.

Escacs, motorisme, rem i vela, hockey sobre ~~rodas~~ patins.
La primera referència a ^{la primera} ~~aquesta~~ secció es troba al Butlletí nº 56, de juny-novembre de 1923. D'ençà d'aleshores no para de jugar-s'hi a escacs al Grup. La secció de motorisme es funda l'any 1934. La de rem i vela, en canvi, data de l'any 1943. La de hockey sobre patins queda constituïda pel febrer de 1946.

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

$\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 \right) = \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$
 $= \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$
 $= \frac{1}{2} m v \frac{dv}{dt}$

$\delta, \frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$

$\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$
 $\frac{1}{2} m v^2$

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

f

b

de

A medida que nuestra Entidad va adquiriendo pujanza, siguiendo el ritmo siempre ascendente marcado por las actividades de las distintas secciones que la forman, la tarea de redactar este Pórtico va siendo más difícil por la calidad y diversidad de los temas a tratar, todos ellos importantes bajo su doble aspecto cultural y deportivo.

Los actos de la Iª Semana del Excursionismo, con el colofón de la magnífica Exposición de Fotografías y material de Montaña, recientemente celebrada en la Biblioteca Municipal, y los próximos Campeonatos Generales de Atletismo, que se celebrarán D. m. en nuestras pistas a últimos de este mes, son exponentes de una potencialidad deportiva real y tangible que nos sitúa dentro de las primeras de España y nos alienta a perseverar

2

en nuestras llamadas a la juventud gerundense para su ingreso en nuestras filas hoy tan nutridas.

Quienes no comprendan bien nuestros afanes y nuestras campañas, son invitados a meditarlas serenamente y verán corroborada nuestra razón y nuestras afirmaciones por las palabras del Santo Padre, máxima autoridad moral sobre la Tierra, dirigidas recientemente a las juventudes deportivas italianas: «El deporte es la escuela del valor y de la justicia.»

Tan justa es la frase y su contenido tan lleno de enseñanzas, que si la quisiéramos glosar (cosa que escapa a nuestro humilde entendimiento) llenaríamos con esta glosa, páginas y más páginas. Todos los que practican un deporte, y por esta práctica no perciben estipendio alguno, saben y comprenden el inmenso valor de las palabras de Su Santidad.

El buen deportista, en esta escuela, aprende a superar obstáculos, considera al vencedor su superior en noble lucha y el vencido no sabe desanimarse, sinó que se ve honrado al haber podido codearse con el mejor.

Saber perder sin resquemores y saber ganar sin soberbias que humilien a los vencidos. El valor y la lealtad, que juntos son exponente de las almas nobles.

* * *

Excursionismo y atletismo... los dos pilares básicos de esta Entidad, son, al juntarlos, el «leitmotiv» de este Pórtico.

El primero, deporte sin espectacularidad, de sacrificios ignorados, exigente como el que más en su modalidad de alta montaña, donde muchas veces cada paso es un penoso esfuerzo y cada pico alcanzado una íntima alegría campensadora del duro camino recorrido, finaliza su gran temporada de este año y espera que la próxima será aún mejor. Solo nos falta registrar en este Boletín mensual algunas de las grandes marchas, en vías de preparación, de nuestros esforzados montañeros.

La Sección de Atletismo, secundada por toda la Directiva, prepara febrilmente la organización de los Campeonatos de España de Atletismo, en su XXV edición.